VITA, AC MIRACVLA S. CANVTI MART. REGIS DANIAE, VEL DANEMARCIAE,

IN QVA SIMVL LACONICÈ EXHIBETVR Historia Sanctitatis admirabilis, gloriosi Martyrij, & Heroicæ Virtutis Regum ac Principum illi Sanguine coniunctorum.

PER PATREM MAGISTRVM
ANDREAM ANGELETTVM
Romanum Carmelitam, Saxoniæ Prouincialem.

ROMAE;
Typis Iacobi Fei Andreæ filij. M. DC. LXVII:

Superiorum Permißu.

SANCTISS^{MO} DOMINO NOSTRO

CLEMENTI NONO

PONT. OPT. MAX.

INTER tot Regnorum, Nationum, Populorum, Prouinciarumque agmina fælicissimæ tuæ electioni, & ad augustissimum Diui Petri Apostolorum Verticis Solium Euectioni, hic in terris applaudentium, &

congratulantium, BEATISS. PATER, è Cęlis in Apoſtolicum Palatium, totius cęleſtis Curiæ, pariter congratulantis nomine, feſtinus accurrit, ille quondam Danorum Rex glorioſiſſimus Sanctus Canutus Martyr Chriſti inclytus, Sediſque Romanæ & Apoſtolicæ venerator ſtudioſiſſimus, Propugnatorque, dum viueret, acerrimus, abolitæ hæreſeos, & infidelitatis profligatæ gloria conſpicuus, Eccleſiaſtici Ordinis Protector, ac in Regno ſuo Propagator indefeſſus. Qui quidem auguſtiſſimus Martyr (cuius vitæ hiſtoria, intra modici huius libri anguſtias coarctata, primò quidem vernaculo idiomate conſcripta, deinde verò, cum hæc lecta compluribus placuiſſet, vt plures haberet non modò lectores, ſed imitatores, communiore latini ſermonis charactere nunc exhibetur

betur) ad Ecclesiam militantem, eiusque in terris visibile Caput, ad Te inquam cælestis designatus Legatus, tot inter plausus, & tripudia exultabundus accedit: Quòd ex illa Rospigliosorum Prosapia nobilissima (quæ viros virtutum decore sublimes, literis & rerum Domi, forisque gestarum gloria clarissimos, Orbi produxit, & Pistoriensem Ciuitatem, Patriam tuam incredibiliter illustrat) ortus, nomine CLEMENS NONVS, ad Diui Petri Solium euectus sis, quem optabant omnes, vouebant omnes, cum videlicet præclarum semper animi specimen præbueris in quolibet dignitatis gradu, nec enim vnus hic fuit, sed multiplex, siquidem gradatim prçter illam tuam ad Regem Catholicum Philippum Quartum, illustrissimam, & summa cum dicti Monarchę, totiusque

que

que Regni approbatione, administratam Legationem, Sacrę Rituum Congregationi à Secretis, & Sacræ Pęnitentiariæ Tribunali à Sigillis fuisti admotus, non solum literis ad Principes scribendis, sed etiam eorundem Principum secretis tractandis, explicandisque, in qua functione, post Romæ gubernium, Tibi pari omnium Sanctę Romanæ Ecclesię Cardinalium voto traditum, & tua cum ingenti prudentia exactissimè expletum, Alexandro Septimo successisti, etiam prius quam purpura conspicuus esses: Post denique illam inter Purpuratos, totius Ecclesię Senatores, & Cardines cooptationem ad supremum Ecclesiastici Culminis fastigium fęliciter conscendisti, supremo hoc in terris honoris apice, adeo dignus, vt in illo Pontificiæ electionis Conclaui, in quo Cælorum

rum

rum Claues Alexandri Septimi manibus commissæ fuere, Tu quoque nonnullorum in Te conspirantibus suffragijs, Pontificali Tiara dignus existimatus fueris, priusquam purpura fuisses insignitus. Nec mirum: Nam ille aureus illibatę integritatis candor, illa nullo vnquam in munere obliquata animi rectitudo, illa suauis quidem, sed plena maiestatis lactescentium morum illecebra, effecit, vt prius quam purpuram ab Alexandro VII. tanta cum existimatione virtutis accepisses, aliqui Purpurati Patres, tot inter cana virtutum Capita vnum Te deligerent, cui supremum in terris regimen destinarent; quo nimirum pręsenti electioni tuæ euidenti nimis omine prælusum fuit; Iam enim tot nimirum Tibi comparatis eximijs apud Deum meritis, Sanctus eras, antequam Pur-

purati

purati Patres Te Sanctissimum procla-
marent. Fortunatissimus igitur dies
est, candidoque dignus notari calcu-
lo, quo tantus Ecclesię datus est Spon-
sus, & Pontifex Sanctus, innocens, im-
pollutus, segregatus à peccatoribus;
Excelsior Cælo factus. In hoc ergo
Apostolico Throno constitutus, ne de-
digneris Cælitus destinatum Lega-
tum, & hoc libro delineatum suscipe-
re, eiusque nomine vniuersam Car-
melitarum Antiquæ Obseruantię Re-
ligionem, quæ tuam insignem benefi-
centiam non semel persensit, & grata
mente recolit, cuius cum ego humi-
lis alumnus sim, eam cum toto Ordi-
ne, Regimini tuo auspicor é Cęlo fę-
licitatem, quam iam nomine spondes,
& virtute mereris.

Sanctitatis Tuæ

Humillimus, & addictissimus Seruus
Fr. Andreas Angelettus Carmelita.

A D

AD

BENEVOLVM LECTOREM.

HANC Sancti Canuti Martyris Regis Daniæ, seù Danemarciæ vitam, quàm primitus italico idiomate in lucem edidi, vt desiderijs satisfacerem aliquorum; hodie iterato, sed latino prælo cōmitto ad instantiam plurium, cum maiori, vt spero, Ecclesiæ fructu: tum quia latia intelligentia serpit vniuersalior, quā vernacula nostra Italica: tum quia in præsenti, pluribus in locis adieci non pauca scitu dignissima, quæ in præcedenti typo sollicitudinem meam subterfugerant; hinc voto piorum, & zelo proprio, primum vrgente prælum, illinc improba temporis angustia, prohibente indaginem omnium. Hanc igitur tibi sisto Lector amice vitam omni inimicam eloquentiæ fuco, soli sacram veritatis amori, sinceræ partum pietatis meæ, & debiti, in inuictissimum Martyrem Sanctum Canutum, mei tesseram affectus; non inglorius sectator illius, qui gloriabatur dicens: *Veni non in sublimitate sermonis, aut sapientiæ, & sermo meus non in persua-*

ſibilibus humanæ ſapientiæ Verbis, ſed in oſtensione ſpiritus & virtutis: In genuina inquam, incorruptaque declaratione inuictiſſimi in mortem ſpiritus, & miræ virtutis Sanctiſſimi Canuti. Admiſcui etiam hiſtoriæ noſtræ tum ſæcula antiqua (quæ in Regionibus illis, Deo aſpirante, catholicam fidem illibatam profitebantur) tum Sancti noſtri conſanguineos, qui mira pariter ſanctimonia, & perfectione floruerunt; non quaſi indeficiens ſancti Canuti virtutum fulgor radijs egeat emendicatis aut ſubreptitijs, ſed vt tandem illuminata recognoſcat Dania, ſe euanuiſſe in caligine, vt primùm lucem deſeruit fidei Catholicæ. Porro quod accuratum annorum computum concernit, concordiam quandoque diſſipat altercans Hiſtoricorum opinio; Vnde ſi hæc vel illa in Authore quocunque tuo circa alium annum, quàm in præſenti aſſignetur, contigiſſe reperias, ne mihi imputaueris, aut Typographi defectui, cuius culpa, ſi qui alij errores irrepſerint, prudenter diſſimula, ne faſtidium exilis erroris, nauſeam duplicet hiſtoriæ ſacræ; In qua denique ſi Sancti noſtri præclariſſimarum virtutum cumulus, qui principalis laboris mei ſcopus eſt, exactè conſideretur, facillimè te ad veram pietatem excitabit; Vale.

Librum

LIbrum; cui Titulus est: VITA & MIRACVLA S. CANVTI DANIAE REGIS, & MARTYRIS, ab Adm. Reu. & eximio Sac. Theol. Mag. P. Andrea Angeletto, Prouinciali Saxoniæ, sūmo cū studio & industria cōpositum, iussu Reuerendiss. Patris nostri M. Matthæi Orlandi totius Ordinis nostri Prioris Generalis &c. non minori cum voluptate, quàm diligentia perlegendo depræhendi, non solùm nihil in eo contineri, quod fidei Orthodoxæ, aut bonis moribus aduersetur, piasq; & Catholici hominis aures offendere possit: verùm potius vniuersum eius contextum, pietatem ac Religionem omni ex parte spirare; Omnibusq; , ijs verò præcipuè, qui Aquilonarē mundi plagam incolentes, Sanctæ Romanæ & Catholicæ Ecclesiæ matris nostræ gremium, eiusdemque Orthodoxam, auitamque fidem, quam s. Canutus, Daniæ Rex & Martyr, glorioso & Regio sanguine suo obsignauit, & quoad vsque vixit, à gloriosis Maioribus suis acceptam strenuè defendit propagauit, & auxit; eheu deseruerunt, stimulum additurum esse efficacissimum ex quo, cooperante Dei gratia, eorundem, si attenta illum mente peruoluerint & pensitarint, haud difficilis in fide profectus non inaniter sperari possit. Quare non solùm publica luce omninò dignum iudico, sed & Authorem ipsius, vtpotè Saxoniæ Prouincialem exstimulandum esse censeo, vt Commentarios suos in plurium aliorum Regum & Principum Aquilonarium (qui sanctitate vitæ & Romano-Catholicæ fidei incredibili zelo præfulgentes, ijs, qui in Aquilone, nostri temporis hæresum tenebris miserabiliter inuoluū.tur, veræ fidei exempla velut faces præferendo, vias & semitas antiquas, quibus ad Sanctæ Matris Ecclesiæ Catholicæ gremium postliminio redire possint, liquidò demonstrent) vitas recensendas extendere & continuare pergat; In quorum fidem &c. Datum ROMAE in Almo Conuentu Sanctæ MARIÆ Transpontinæ 16. Aprilis Anno M. DC. LXVII.

Ita censeo ego Fr. Iacobus Emans S.T.M. pro Germaniæ, vtriusque Belgij, & Poloniæ Prouincijs Assistens Generalis Carmelitarum.

Frater Matthæus Orlandus S. T. Magiſter, ac humilis Prior Generalis totius Ordinis B. V. Mariæ de Monte Carmelo, antiquæ obſeruantiæ Regularis.

VT opus, cui titulus, VITA & MIRACVLA S. CANVTI DANIÆ REGIS, & MARTYRIS, a R. Adm. P. M. Andrea Angelletto noſtræ Prouinciæ Romæ profeſſo Sacerdote, & Saxoniæ Prouinciali &c. ex noſtra Cōmiſſione reuiſum, & approbatum a viro, virtute prædito noſtri Ordinis, cui id commiſimus, typis mandari valeat, ſeruatis aliàs ſeruandis, virtute præſentium licentiam concedimus. Horum fide. Dat. Romæ die 18. Aprilis 1667.

Fr. Matthæus Orlandus Generalis Carmelitarum.

Fr. Aemilius Iacomelli Prouincialis Scotiæ, ſecr: Ordinis.

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendiſs. Patri Mag. Sacr. Palatij Apoſtolici.

M. Epiſc. Arimin. Viceſg.

Imprimatur,

Frater Hiacynthus Libellus Sacri Palatij Apoſtolici Magiſter.

Adm.

Admod. Reuerendo Patri Magistro

ANDREAE ANGELETTO,

Olim à Secretis, Socio siue Assistenti Generali totius Ordinis Carmelitarum, Regenti: Romæ, Angliæ, Aprutij, nunc Saxoniæ Prouinciali.

EPIGRAMMA.

Ioannis Simonis Ruggerij Romani.

O Decus, ò Patrij nitor, ANGELETTE, Quirini,
Carmeli ò Magnum Sidus, & Artis Honos.
O' bene quàm resonant Tibi congrua nomina factis,
Angelus ingenio, moribus, eloquio.
Cor micat in vultu, nulli pietate secundum,
Euolat ingenium, fulgurat eloquium.
Spiritus hinc anceps, maior ne Scriptor, an Heros;
Hic fruitur Cælis, Ille ouat in calamis.

Ad Admodum Reuerendum Patrem Magistrum

ANDREAM ANGELETTVM,

Saxoniæ Prouincialem Ordinis Carmelitarum Scriptorem Vitæ Sancti CANVTI.

ANgelicum Cognomen habes, pariterque decoro
Ingenio mores exprimis Angelicos.
Angelicam debes igitur describere vitam.
Haud minor Angelico est Rex Pius & Sapiens.

Ignatius Bomplanus Soc. Iesus.

IN VI-

IN VITAM
SANCTI CANVTI MARTYRIS,
REGIS DANIAE,

Italicè primùm, nunc latinè editam.

A Reuerendo Adm. Patre Magiſtro

P. ANDREA ANGELETTO
PROVINCIALI SAXONIÆ.

Fr. Valentinus a S. Amando Theologus Carm. Flander.

DANIA, quæ gelido ſeptem ſubiecta Trioni,
  DANIA, quam tumidis Nereus ambit aquis:
Bruma vbi frigoribus vaſtas exaſperat vndas,
  Et Boreas ſedem viſus habere ſuam:
Effer opes ſtratumquè tuis mare mille carinis;
  Actaque tot terris bella, tot acta ſalo;
Antiquos memora latos ex Orbe triumphos:
  Claraque deuictis fixa trophæa locis:
Delicias, plauſuſque omnes, decora omnia, quidquid
  Terram vnquam potuit nobilitare tuam.
Non ego ſuſpiciam ſtratum mare mille carinis,
  Non tot geſta ſalo prælia, geſta ſolo:
Non ego mirabor latos ex orbe triumphos,
  Non tot deuictis ſtare trophæa locis.
Talia miretur vulgus. Das DANIA maius,
  Actaque fers animo nobiliora meo.
REX mihi, non regnum, mirabilis. Illius arma,
  Pugnæ, animi, plauſus, quod celebrentur habent.
Delicias inter miror vixiſſe CANVTVM,
  Delicijs vti nec voluiſſe ſuis.

Magnus

Magnus hic, hostiles potuit dum vincere gentes:
Dum potuit sese vincere, maior erat.
Magnus, dum Regni Sceptrum meruitque coronam:
Maior, dum CHRISTI detulit ante pedes.
Magnus, dum populi potuit componere mores,
Maior, quando animi composuisse sui.
Magnus, dum Regni fines, auxitque tributum;
Maior, dum decimas dat tibi Roma, tuas.
Magnus dum fuluo miseros emancipat auro:
Maior, dum proprij sanguinis addit opes.
O bene, quod tenebris hæc eruta, sparsaque luci!
O bene, quòd scriptis sint celebrata nouis!
Vnde nouus fauor hic noua lux hæc vnde refulget?
Zelus dat nobis ista, PAYNGKE, tuus.
Iussit amor Patriæ, fidei obseruantia priscæ,
Quæ DANIS olim tam bene culta tuis.
O vtinam densas, inquis, pertæsa tenebras,
Linquat, quaque via REX suus iuit, eat!
Hunc; inquit, dabimus: Dabit hic in pectora lumen.
Fors petet hinc priscas DANIA versa vias.
Eligis ANDREAM, Regemque hunc scribere suades:
Scribit, & officium sic subit ille suum.
Aspice, ab ANGELICO deducit nomine nomen,
Quodque facit Sanctis ANGELVS, ille facit.
ANGELVS in laudes Sanctorum effunditur: ipse
In laudem Sancti condidit illud opus.
Perge huius laudes, ANDREA, scibere REGIS:
Penna est in laudes ingeniosa tuas.
Si magnum DANAI quot scripsit, nomen Homero:
Maius, quem scribis, REX tibi DANVS erit.

NOMINA

NOMINA AVTHORVM,

A quibus ſubſtantia omnium, quæ in hoc Libro continentur, deſumpta eſt.

SAxo Grammaticus Sialandicus, iam RosKildienſis Eccleſiæ Præpoſitus.
Iſaacus Pontanus Belga, Hiſtoriographus Chriſtiani IV. Regis Daniæ.
Elnotus Cantuarienſis Monachus Benedictinus.
Cęſar Cardinalis Baronius
Laurentius Surius.
Henricus Spondanus.
Ioannes Vaſtouius.
Angelus Almanara Hiſpanus Dominicanus.
Hettor Boetius.
Polidorus Virgilius.
Gerardus Mercator.
Adamus Bremenſis.
Albertus Stadenſis.
Albertus Crantius.
Ioannes Magnus.
Annales Bremenſes.
Annales Suetici.
Annales Anglici.
Chronica Geruaſij Dorobernenſis
Mattheus Monaſterienſis.
Martyrologium Romanum.
Ioannes Bolandus Ieſuita.
Hermannus Crombacchius Ieſuita.

PRAE-

PECVLIARES PRAEROGATIVAE Et Excellentiæ REGNI DANIAE.

CAPVT PRIMVM.

INTER Regna, quę in remotiſsimis Aquilonaris mundi partibus ſituata ſunt, inclytum Danię Regnum ſęculis ſuperioribus, prout antiqui referunt Hiſtorici, vnum fuit eorum, quod cętera, quantumuis etiam famoſa, ſui amænitate, potentia, diuitiarum amplitudine, denique rerum

prçclarè gestarum gloria, & fama antecelluit; Idque siue qualitas consideretur situs, qui dum montium iugis non est horridus, nec sterilis euadit ex saxorum præruptis, agricolarum industria placidissimus, fructuumque feracissimus efficitur; siue Mare perlustretur, omnes Regni partes, atque Prouincias circumcingens, & alluens, omni piscium quantitate sui prægrandium, gustuique gratissimorum, genere vbique refertum; siue quia per Insularum multiplicitatem, cum haud vulgari sui venustate distinguitur, quæ veluti floridissima Viridaria, admirabili cum delectatione ab omnibus conspiciuntur; siue ob aeris serenitatem, pariter & influentiam salutiferam, quæ ex constanti Incolarum Regni illius salute, incolumitate, & corporis robore, quo perfruuntur, clarè dignoscitur; siue denique propter ingens ingenij acumen, & perspicacitatem, quam eiusdem Regni benignissimum Clima, veluti qualitatem sibi specialiter appropriatam, ijsdem Incolis suis, cum animi generositate coniunctam impertitur, prout temporibus antiquis copiosa illa, tum Litteris insignium, tum exercitijs Militaribus formidabiliũ hominũ multitudo manifestè satis comprobauit.

Isaac. Pont. lib. 1. Hist. Daniç f. 1.

Porrò Regnorum quædam inueniuntur, quæ

tametsi

tametsi ingentia, & vasta sint, suam tamen ex peregrino quodam stipite, siue per propaginem, siue per nomenclaturam ortam æstimant originem: Dania verò, Regum suorum continuatam progeniem, suique legitimam denominationem nemini alteri, præterquam proprio suomet stipiti; in acceptis referre posse iure gloriatur, vtpote quæ nunquam extraneo Pṛincipi subiecta, inter alia omnia Aquilonaris Imperij Regna, sui antiquitate præcellentior perseuerauit: Antiquitas enim Regni huius meritò recolenda est, in cuius calculo Authores variè loquuntur, asserunt namque vetustiores Historici, à Dano *alias*, *Dan*, primo Rege Humbli filio, Regnum sortitum esse Daniç appellationem, inter alios ab Isaaco Pontano relatos, Saxo Grammaticus, licet annos non indicet; alij verò assumptionem eiusdem Dani primi Regis ponunt sub anno ante natum Christum, millesimo trigesimo nono; Gaffarus non vltra 499. ante Christi aduentum recenset.

Admiranda quoque est eximia illa primorum Heroum, qui in florentissimo Daniæ Regno conspicui fuere, sagacitas, atque prudentia, quam in primarum legum, statutorum, pragmaticarumque sanctione (hactenus sine vlla sui muta-

tione, aut abolitione constanter perdurantium; adeo euidenter probarunt, vt iure meritissimo tanquam veri politicæ magistri omnibus in veneratione fuerint; Vnde magna illa potentissimaq; Daniæ Monarchia, tam solidis fundamentis deinceps firmata, & stabilita remansit, vt omnibus alijs Regnis non modicum sui metum, terroremque incusserit. Denique suam hinc originem trahunt illa Daniæ intacta semper, & imperturbata libertas, tot ab hostibus suis gloriosè reportati triumphi, tot miro Sceptri Danici incremento, per egregias victorias adiecta extera Regna, vt sese mundo, velut quoddam prodigiorum exhibeat compendium; prout idipsum clarissimis notis sequenti poemate optimè expressit Adrianus Offerus, dum ita Daniæ Regno accinit.

Sax. Grām. lib. 1. Hist. Dan. fol. 1.

Adrianus Offerus.

Danica gens qualis se iactet origine, quanto
Perculerit Latium Cymbrica terra metu:
Vt modò Normannis leges, modò scripserit Anglis,
Iunxerit & Sceptris plurima Sceptra suis:
Insignes bello Reges, armisque potentes,
Quos vetus à magnis stemma coronat Auis.
Parte tenus pelago populos, terrasq; natantes;
Parte tenus fixo iugera culta solo,

Oppida-

Oppidaque, & mores, & priscis eruta fastis
Prælia Magnorum splendida facta Ducum.

Enimuero ingens in volumen præsens hoc opus excresceret vtique, si virorum sanctitate, Martyrio, constantique Fidei confessione illustrium, necnon Regum gloriosissimorum meminisse vellem, qui in sublimi Daniæ solo, & solio, post Christi præcipuè aduentum, admirabili Sanctitate resplenduerunt, quique rara cum prudentia, ac fælicitate gubernarunt, & Daniam, non solum per sublimes triumphos, armorum gloria comparatos, illustrarunt, verùmetiam semetipsos, per Christianæ, & Catholicæ Religionis culturam & propagationem, necnon per innumerabilium animarum lucrum in omnem vsque æternitatem memorabiles reddiderunt. Sed ego, qui Gloriosissimi, Sanctissimique Regis, & Martyris CANVTI Vitam admirandam contemplari, & describere satago, operæpretium me facturum esse censeo, si tot aliorum Heroum multitudinem alijs admirandam relinquens, antequam prædicti Martyris nostri virtutes, & merita præclara enarrare incipiam, prius ad ea, quibus in eodemmet Regno Daniæ Catholicæ Religionis initia propalantur, necnon ad illa virtutum trophæa, quibus glorio-

gloriosissimi ipsius Progenitores in Ecclesia effulserunt, describenda progrediar, quæ in non modicam Canuti Sancti gloriam cedere noscuntur.

GRATIA, ET SPECIALE PRIuilegium Populorum Daniæ, eò quod primum Diuinæ lucis radium incunctanter amplectantur.

CAPVT II.

OMnia Aquilonis Regna à prima sua constitutione, errorum tenebris vndequaq; circumvoluta, Gentilium ritibus addicta, congenitæque prauitatis laqueis diù strictè implicata gemuere, vsque dum infinita Dei propitiantis clementia, quæ bonos, prauosque, iuxta
s.Matth.c.5. illud Matthæi: *Qui Solem suum facit oriri super bonos; & malos*: illuminare dignatur, easdem quoque mundi partes, optatis Euangelicæ lucis radijs perfudit, tenebrosæ infidelitatis caligini eripuit, à Demoniaci mancipatus vinculo soluit, & fideles effectas, filiorum Dei libertate donauit. Daniæ Regnum inter alia etiam hoc peculiari pri

uilegio

uilegio se ditatum clarè recognouit, dum anno 826. tempore Eugenij II. Summi Pontificis, in eodem primus diuinæ gratiæ radius, Apostolico Ludouici primi Imperatoris, condecenti *Pij* titulo insigniti, zelo mediante effulsit: Qui Carolo Magno suo Genitori consimilis, ad Euangelicæ fidei propagationem totaliter intentus fuit, suaque spirituali eloquentia, ac ardentissimo spiritu ad expressam Dei, Sanctorumq; eius debitam venerationē incitauit, atq; induxit Haraldum Ringonis filium, eodem tempore Daniæ Regem, Danicè *Kongen vdi Dannemarck*, vna cū Vxore, ac Errico fratre eius, alijsq; Regni proceribus, necnon populorum turmis, qui omnes Regis ad exemplum Catholicam fidem amplexati sunt, & in Metropolitana Ecclesia Danicè *vdi Dom Kircken*, Ciuitatis Mogunciæ debita cum solemnitate, magnæq; lætitiæ signis, eodemmet Ludouico assistente, sacrū Baptisma susceperunt: Pius autem Imperator tā egregio opere perpetrato nequaquā contentus, magis, magisque amplificandæ Catholicæ Religionis, & spiritualis animarum lucri ardore excitatus, simul cum Rege Haraldo, qui iam tum in spiritus feruore, nimioque desiderio, quo in perfectam totius Regni conuersionem ferebatur,

ipsimet

ipſimet Imperatori minimè impar eminebat, ſtatim in toto Regno Eccleſias exſtrui iuſsit, necnon Miſsionarios ad prædicandum idoneos vbique locorum tranſmittendos curauit, inter quos anno 828. ipſemet Ludouicus, Haraldo ſuadente, & regnante Anſgarium Monachum Benedictinum, in Francia oriundum, vel, vt alij volunt, origine Friſium, virtute, & doctrina conſpicuum, è Galliis euocauit, & ad diſſeminandum Ieſu Chriſti Euangelium deputauit, qui tam eximia virtutum perfectione, & ſanctitate claruit, vt Lucem è Cælo prodeuntem, in quadam extaſi videre, atque ab ipſa ſequentia verba auribus percipere meruerit: *Vade, & annuncia Gentibus verbum Dei.* Minimè verò explicari ſatis poteſt excellens Anſgarii virtus, & in ſui muneris executione adhibitus conatus, non tantum vt Imperatori, ſed magis vt Deo pareret. Circuibat itaque cunctas Regni partes, & præcipuè ſine mora illas, ad quas neceſsitatis, atque immenſæ charitatis impetus illum propellebat. Anſgarius poſtea, vt benemeritus, anno 833. ipſomet Imperatore, & Eccleſiaſtici ordinis Capitulo annuente, atque probante, ad Hamburgenſem Epiſcopatum euectus, & à Drogone Metenſi Epiſcopo conſecratus fuit:

Io. Vaſtou. invit. SS. Aquil. fol. 3.

Qua

Qua dignitate fulcitus; ardentiori conatu Apostolicum ministerium, sine aliqua intermissione, prosecutus est, ita vt nulla eorundem populorum ferocia perterritus, sed omni potius euidenti suę vitæ discrimine major, admirando cum profectu infinitam gentium multitudinem potenter conuicerit, & ad Catholicam fidem gloriosè conuerterit. Tam insignia opera, atque præclara Ansgarii merita, necnon quidquid imposterum pro maiori populorum, Sedisque Apostolicæ beneficio peragere posset, mente reuoluens Imperator, ex solita sua pietate, ac grati animi propensione, eundem Ansgarium, Archiepiscopum etiam Bremensem declarauit, statimque Oratorem Gregorio IV. tunc temporis Summo Pontifici, transmisit vnà cum literis, & supplicationibus, non solùm pro confirmatione eiusdem Archiepiscopatus Bremensis, verùmetiam pro vnione cum altero Hamburgensi, necnon omnium Aquilonarium Regnorum legatione, quam ipsemet Imperator necessariam pro communi bono, & animarum quiete recensebat, vti in sequentibus literarum verbis exprimitur.

In nomine Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi. Ludouicus diuino fauore, & propitiante clementia, Isaac.Pont. lib.4. Hist. Dan.fol.99.

Imperator Augustus. Si specialibus cuiusque fidelium nostris necessitatibus prospectiuè subueniendum esse temporalis auctoritas monstrat, quantò magis ad debitam generalitatis prouidentiam, æquum, dignumque pertinet, vt & Ecclesiæ Catholicæ, atque Apostolicæ, quam Christus suo proprio sanguine redemit, eamque Nobis regendam, tuendamque commisit, &c. Nunc autem propter supradicta Ecclesiastica lucra in gentibus demonstrata &c. Fecimus Ansgarium Archiepiscopum &c. Datum id. Maij An. 834.

Quibus literis Summus Pontifex, rationabiles, ac iustas causas ab Imperatore allatas perspiciens, confirmationem Archiepiscopatus Bremensis, eiusdemque cum altero Hamburgensi vnionem, pallium, necnon Legationem omnium Regnorum Aquilonarium concessit, vti clarè ex literis eiusdem Gregorij IV. datis Anno 835. habetur.

GREGORIVS Episcopus &c. Omnium fidelium dignoscentiæ certum esse volumus; Qualiter Beatæ memoriæ præcellentissimus Rex Carolus, tempore prędecessorum nostrorum, diuino afflatus spiritu, &c. Succedente eius præcellentissimo filio Ludouico Imperatore Augusto, pium studium sacri Genitoris sui efficaciter impleuit &c. Nos igitur omnem ibi Deo dignam statutam prouidentiam cognoscentes, instructi

etiam

etiam præsentia fratris filij nostri Ansgarii, primi Nordalbingorum Episcopi, per manus Drogonis Episcopi consecrati &c. Tam præsenti auctoritate, quàm etiam pallij donatione, more Prædecessorum nostrorum roborare decreuimus, &c. Iam dictum nostrum Ansgarium, & successores eius legatos in omnibus circumquaque gentibus Danorum, Suenonum, Noruegorum &c. nec non omnium Septentrionalium, & Orientalium Nationum, quocunque modo nominantur delegamus, &c.

Hisce honoribus, dominijs, ac præeminentijs insignitus Ansgarius, á solitis pro animarum salute laboribus non recessit, imò iuxta integritatem suam, ac non vulgarem prudentiam, maiori se debito obstrictum existimans, spiritu indefesso ad difficilius opus se accinxit. Anno enim 863. ingenti animi sui constantia & salutaribus verbis, aggressus est Erricum Regem Daniæ, huius nominis secundũ, qui paganismo adhuc imbutus in omnes, qui Christi nomẽ assũpserant, adeò crudelis, & iniquus desæuiebat, vt Ecclesias circũquaq; expulsis Euangelij Concionatoribus, aut claudi, aut aboleri iuberet, vt ita omnimodè Ecclesiasticus Cultus deleretur. Ansgarius autem, diuino fretus auxilio, tam feruidà, ac spirituali eloquen-

tia, Erricum eſt allocutus, vt ipſemet Rex efficacibus monitis aure adhibita, non ſolùm errorem omnem,& quidquid in animo adhuc eius prauum ſupererat, palam depoſuerit, verum etiam caſſatis, irritatiſque omnibus, quæ contra Chriſti famulos antea præceperat, ſe pietatis verum alumnum,& Catholicæ Religionis cultorem palam exhibuerit, editis quoque publicis mandatis, & per vniuerſas Regni ſui partes promulgatis, quibus ſingulis ſeriò, ac ſeuerè Catholicam fidem commendatam haberi imperarit, necnon omnem diligentiam adhibuerit, vt omnes Regni ſui populos ad Fidei agnitionem, & Eccleſiaſticorum præceptorum obſeruantiam traheret, quod totum plurium, eorum præcipuè, qui magis obſtinati, & Paganorum ritui præ,cæteris addicti fuere,conuerſione ſatis comprobatum fuit. Exſtruxit denique Rex Erricus in ſempiterni Dei honorem,inſignes non tantum apud Ripenſes Eccleſias, ſed etiam apud Sleſuicenſes.Anſgarius autem non tantum Hamburgenſis, vt dictum eſt, ſed etiam Bremenſis Archiepiſcopus,poſtquam eximio vitæ nitore Aquilonaribus populis,iam annis circiter triginta quatuor, præfulſiſſet, & verbum Dei fideliter, conſtanterque diſſeminaſſet, annis maturus

Albert. Staden. in Chron. f. 88

Albert. Crant. in metropolit. lib. 1.

labo-

laboribus onustus, nec non plurimis cumulatus meritis, ad cęlestem Patriam euolauit anno 865. postea verò quàm Sanctorum Confessorum Catalogo adscriptus esset, eidem, Ecclesiæ prædictæ ab Errico Rege constructæ, dicatæ fuerunt.

Licet autem tempore Ansgarij præstantissimum Euangelicæ Doctrinæ per omnes Regni partes propagandæ, radicitusque firmandæ opus totaliter consũmari non potuerit, in quod vnicè collimabat indefessus Archiepiscopi conatus, & affectus, nihilominus anno 921. tempore Gormondi Regis Daniæ, eadem, maiori ex parte, stabilita, & roborata fuit, prout à Ioanne Pico hisce verbis refertur, *Rex Danorum Gutrum, quem Gormondum vocant, cum triginta Proceribus, & omni penè populo baptizatis in filium ab Aluredo susceptus, imposito ei nomine Athelstano: hic igitur permansit, dataque sunt illi prouinciæ Orientalium, Anglorum, & Northanumbrorum, vt eas sub fidelitate Regis foueret hæreditario &c.* Inter alios tam magnifici operis Promotores, memoria Poppi Slesuicensis Episcopi nequaquam supprimenda occurrit; dum enim anno 995. Ioanne XV. Summo Pontifice sedente, ad Erricum, denuò Paganismo irretitum, & populos Daniæ conciones haberet, & in venerandis

Ioan. Pico.

Albert. Cran. in metropol. lib. 3. cap. 43.

Ido-

Idolis, ritibusque gentilibus prosequendis obstinatiores recognosceret, petentes tantùm euidentia eius doctrinæ signa, ad imitationem Hebræorum Christo Domino dicentium, *Volumus à te signum videre*. Sanctus Episcopus in tanti ponderis negotio, de diuina, ac infinita prouidentia confisus, alta voce Sanctissimo Iesu nomine, eiusque auxilio efficaciter inuocato, ignitas ferri laminas incombustis pertransiuit plantis, ignitoque ferro in dextera assumpto, intrepidus sine vlla vultus contractione, aut doloris signo, Regis Errici ante pedes illud excussit, dicendo; Cernite, & colite virtuté Iesu Christi, cui omnia elementa parent, qui fecit Cęlum; & vniuersa, quæ illorum ambitu continentur, postea, vt magis fidem Catholicam Regi, ac populo comprobaret, tunicam indutus ceratam, posituſque in medio populi, in nomine Domini præcepit incendi, ipse verò oculis, ac manibus ad Cælum eleuatis, liquantes flammas tam patienter substinuit, vt veste prorsus combusta, ac in fauillas redacta, hilari vultu, nec fumum incendij se sensisse testaretur: Obstupuere omnes, & miraculorum nouitate ita conterriti fuere, vt infinita Gentilium multitudo, relictis idolis, spretisque paganorum ritibus, Catholicam Fidem susceperit,

6. Matth. 12. ver. 38.

Elnot. Cantuar in elog. vit. s. Can.

Baron lib. 10. fol. 74.

Ioan. Vastou. in vit. ss. Aquilō. fol. 22.

Ioa. Magn. in metropol. lib. 2.

rit,

rit, & Christi Dei Filium, verumque Dominum esse, euidenti, ac manifesta vitæ, & morum mutatione demonstrauerit. Sed quod mirandum magis erat, Populi non solum Christum, vt verum Dei filium, verùm etiam Sanctissimam Triadem humillimè colẽtes, eiusdem altissimum mysterium mirabiliter perceperunt, antequam vicinioribus Nationibus, Sueuis nimirum, Gotis, Normannisque dilucidaretur, siue ob deficientiam doctorum informantium, siuè ob terræ infertilitatem, siue ob ferinam sæuitiam, quæ eodem tempore contra Christianos maximopere acuebatur, iuxta proloquium Ieremiæ, *Ab Aquilone pandetur omne malum*. Dani insuper ardore Charitatis accensi,& diuina gratia suffulti, cum in diuersis Regni partibus, aliquos in paganismi ritibus persistentes, fideique Catholicæ aduersantes recenserent, omni adhibita diligentia, Regis Nobiliumque consilio, & opera, Præsules, ac diuini officij Ministros, ad assistentiam Deo, Sanctisque eius debitam, in Ecclesijs in dies vndequaque adauctis, ac nobilitatis, necnon ad populorum necessariam instructionem destinarunt. Quibus egregijs, sanctisque operibus, interni spiritus feruorem ad animarum Dei cultum directum, satis superque manifestabant,

Ierem. 1. ver. 14.

iudi-

indicantes simul effectum diuinæ gratiæ, sine qua nihil boni, aut meritorij à nobis effici potest, vt Ioannes Euangelista Dei verbo testatur: *Sine me nihil potestis facere*.

Ioan. c. 15.

Pro dictorum confirmatione operæ pretium duxi, hic ponere pulcherrimam, mirabilemque visionem, apud fratrem Michaelem Angelum Almanara Hispanum repertam, & ab aliis relatam. Dicitur enim, quod quidam Rex Daniæ ex deuotione, qua ferebatur in tres Sanctos Reges ob munera, quæ Christo nato obtulerant, mandarit cuidam aurifabro, vt conficeret tres Coronas ex auro purissimo, quas ipsemet Rex tulit Coloniam, vbi corpora horum trium Regum quiescebant, & adhuc quiescunt. Sed cum ad Vrbem prænominatam venisset, inuenit eam summa miseria, & paupertate oppressam; vnde misericordia motus, ei dedit septem millia librarum auri, & vnaquæque summa ad pretium octingentorum ducatorum ascendebat. Eleemosyna fuit sanè regalis, & postea obtulit tres suas Coronas aureas his tribus sanctis Regibus: sed cum reuerteretur in Regnum suum, quadam nocte hi tres Reges in somno apparuerunt, quorum primus dicebat se esse Senem, secundus Iuuenem, & tertius Virilis se esse ætatis, & Æthio-

Angel. Alman. Hisp. in mã. scrip.

& Æthiopē; Primus illi dicebat: bene tibi ſit Rex, & pax tecum, tibique Deus gloriam, & requiem dabit æternam; Alter ei dicebat: Valde liberalis erga pauperes fuiſti, ſed ſcito, te non miſiſſe aurum tuum in ſaccum pertuſum, tibi Deus centuplum reddet; Tertius illi dixit; Valde te deuotum exhibuiſti, & ego tibi dico ex parte Dei, quòd poſt quatuordecim annos morieris, & tunc te Nos tres iterum veneraturi viſitabimus, & tribus illis coronis, quibus nos coronaſti, coronabimus, vbi & Deus te coronabit corona ęternæ gloriæ. Primus iterum inchoauit diſcurſum, & obtulit illi vas aureum, dicens; Accipe hoc vas, quod deſignat ſapientiam, quæ tibi in regimine eſt neceſſaria. Secundus pariter illi obtulit vas myrrhà plenum, deſignans carnis mortificationem, quæ ad bonum ſubditis ſuis exemplum dandum confert. Tertius ſimiliter obtulit illi vas incenſo plenum, quod indicat clementiam, quam Reges exercere debent erga ſuos ſubditos afflictos. His dictis, & peractis Rex excitatus è ſomno, realiter, ſibi ea accidiſſe vidit, & aſſumptis illis tribus vaſculis ſibi cælitus datis, incredibili perfuſus lætitia, ad ſuum Regnum incolumis redijt, & quatuordecim annis inſtar Angeli de Cęlo miſſi, ſuum Regnum gubernauit:

quibus peractis obdormiuit in Domino, vt ipsi à tribus illis Sanctis Regibus prædictum fuerat, qui ipsi moribundo adfuerunt, & animam eius ad paradisum tulerunt. Hoc præclarum miraculum refert etiam Pater Hermannus Crombachius Iesuita in libro, cuius titulus est. *Primitiæ, seu Historia Sanctorum trium Regum*, in quo ad literam totum descibitur, & vt ipse asserit, extractum ex collectore speculi Ioannis Maioris. Addit etiam immediatè ipsemet Crombachius infrascripta verba: *Comperi autem, dum hæc scribo; Cæsareanos milites recens ex Marchia Brandeburgica cum reliquis opimis spolijs, tres secum Pixides abstulisse; fama est, Sanctorum trium Regum fuisse, literis vna repertis authenticis, quæ fidem facerent; sed earum vnam casu quodam deperditam esse, binas reliquas in Bohemia propè Pragam superesse, & si vera est narratio, has esse, quas Rex Daniæ, sæpè Brandeburgicæ Marchiæ dominatus, dono Sanctorum Regum accepisse cælitus dicitur.*

Herman. Cromb. in Hist. ss. Regum.

INSI-

INSIGNES TRIVMPHI, AC mirabiles Virtutes Canuti Magni Regis Daniæ Sancti Canuti Aui.

CAPVT III.

VT igitur ad promiſſa procedamus, fuit alius pariter Rex Daniæ eodem Canuti Danicæ *Knud* nomine conſpicuus, eiuſdem noſtri ſancti Martyris Auus, ſuo tempore, paſſim ab omnibus meritiſsimo iure nuncupatus, Canutus cognomine *Magnus*, anno poſt partum virgineum 1014. tempore Benedicti VIII. Summi Pontificis, & Henrici II. Imperatoris ad Regni ſolium aſſumptus; Qui animi generoſitatem Chriſtianæ pietati intimè coniunctam in tot præliorum diſcriminibus, aliorumque Regnorum comparationibus, euidenter longè latèque diuulgans, cunctis in locis ſummè ſe admirabilem reddidit: Porrò poſtquam Sanctus Ethelredus Angliæ Rex, anno 1016. ex hac vita mortali migraſſet, ac ad cæleſtem patriam euolaſſet, inter pręmemoratũ Canutum Magnum, ac Edmundum (qui ab ali-

quibus Eduardus vocatur, licet malè (hic enim Eduardus frater erat ipsiusmet Edmundi, & alter S. Ethelredi Filius, vt habetur ex alijs Historicis) in regio Angliæ solio successorem, cruenta sæpius commissa fuere prælia, in quibus Canuti exercitus non solùm ancipiti Marte aliquamdiu cum hoste conseruit, verùm etiam ad eas militares angustias, manifestaque pericula redactus fuit, vt præcellentiores Danici exercitus Duces, de fuga ineũda, non semel inter se deliberarint, nisi inuictus generosissimi Canuti, strictum dextera sua ensem vibrantis, spiritus restituisset animos, fugatoque omni victoriæ discrimine, ad pugnæ prosecutionem excitatos milites, infinita Anglorum multitudine perterrita, ad gloriosum disposuisset triumphum: ita vt postea Dani constanter ad necem potius, quàm ad fugam parati, ab hora diei nona in vesperam vsque præliati fuerint: & nec tunc quidem cesserunt, sed, Luna lumen præbente, in hostem fortiter irruerunt, dum tandem Angli fatigati, & suorum strage numerosa compulsi, fuga sibi consuluerint, relicta penès Danos victoria, ob sequium, ac fidem Canuto Magno insuper pollicẽtes. Edmundus igitur talia aduersa prospiciens, se Canuto viribus, ac fortuna longè imparem esse

cernens

cernens, ne regno suo totaliter exueretur, paciscendo, inglorias hasce, pacis adipiscendæ conditiones coactus est decernere; nimirum viuens medietatem Regni sui Canuti dominio cederet, moriens verò eundem vniuersalem post se hæredem institueret, provt hoc totum deinceps Saxo Grammaticus hisce verbis clarissimè testatur (seclusa nominis æquiuocatione) *Eduardus contusis suorum animis, intolerabilem Danici exercitus spiritum animaduertens, quia manum non poterat, pactum cum hoste conseruit, vt, quoàd ipse viueret, Canutum consortem dimidij Regni haberet, exstinctus omnium bonorum hæredem relinqueret.* Transacto septennio contigit, vt Canuto mensæ regię accumbente, nonnulli dapes regias, lætitia fausti nuntij perfundere, & condire volentes, regium Triclinium ingressi, Edmundum iam Regem Angliæ, coniurata eorum opera trucidatum nunciarent, eique proinde veluti ex pacto totius Angliæ Hæredi & successori, nouoque Regi festiuè applauderent, sperantes se hoc perpetrato Regicidij facinore, Canuti gratiam, & beneuolentiã arctius sibi deuincturos esse; Obstitit autem eorum opinioni eximia Canuti in Deum, & proximum pietas & æquitas. Canutus etenim, vt Princeps verè Catholicus glo-

Hettor Boet lib. 12.

Sax. Grãm. lib. 10 Hist. Dan. f. 174.

riæ suæ

riæ suæ incrementum; nouique Regni consecutionem nihilipendens, e contra verò commisso in Edmundum Regem immani scelere grauiter cõmotus, omnes huiusce coniurationis, & temeritatis reos, crudeli iussit, & lethali affici supplicio, vt sic iusto Dei, & Regis iudicio, iustas grauissimi sceleris sui pænas exsoluerent. Rem totam Saxo Grammaticus hisce verbis recenset: *Septenis postmodum elapsis annis, quidam Triclinium, in quo Canutus epulabatur, ingressi, totius Angliæ Regem clamare cœperunt: tunc illi functum ministeriũ, incauto confessionis officio prosecuti, Eduardum sua interemptum opera iactitabant, eo se Regi placituros rati, quo summam eius offensam accenderant, in quos perinde vt Maiestatis insidiatores, præparati præmij loco, suspendio protinus animaduertendum curauit. Quamquam enim se acri æmulo liberatum cognosceret, sceleri tamen pœnam, quam vtilitati gratiam referre maluit.* Postea maiora clementiæ suæ specimina editurus, suos in Normanniam legatos transmisit, vt Emmam Ethelredi Sancti Regis viduam, ibidem exulantem in coniugem de eius consensu sibi adoptaret, & in pristinum solium restitueret, quò eam tristium simul, & lætorum sociam haberet. Statimque per Angliam, Monasteria bellis supe-

Sax. Grãm. lib. 10 Hist. Dan. f. 152.

rio-

rioribus aut diruta, aut fœdata reparauit, quædam etiam à fundamentis denouo excitata, Præsulibus additis, redditibusque amplissimis locupletauit; Basilicam præterea in honorem Sancti Edmundi Martyris, olim à popularibus trucidati, regia planè magnificētia exstrui voluit, omniaque Anglicana Cœnobia, tum elegantia, tum amplitudine domorum, illustriora reddidit; Quin etiam, vt Episcopi, pietate, & doctrina fulgentes, ex Anglia in Daniam transmitterentur, curam habuit.

Anno 1018. Sancto Olao Noruegiæ Rege mortuo, Regnum illius iustis de causis protinus inuasit, cuius proinde ingenti populorum copia annuente, sicut & Sueciæ, Slauiæ, & Sembiæ Regnorum Rex, & Monarcha ab omnibus proclamatus fuit, vt Saxo Grammaticus hisce verbis refert: *Igitur Canutus sex præpollentium Regnorum possessor effectus, eximio sui fulgore etiam Romanum illustrauit imperium:* Quia verò se hæc Regna à supremi Monarchæ, Dei videlicet, in cuius manu sunt omnes potestates, & omnium iura Regnorum, voluntate assecutum esse non dubitabat, vt debitas, pro tot beneficijs gratias referret, Romam se conferre statuit, vbi anno 1031. à Ioanne Vigesimo primo, illius temporis Summo Pontifice, regio

Sax. Grām. lib. 10. f. 17.

regio cum apparatu, paternoque affectu, qualis adeò deuotum, Sedique Apostolicæ addictissimum Principem decebat, honorificentissimè exceptus fuit. Romæ autem breui tempore constitutus, ad Principis Apostolorum Petri Basilicam se transtulit, cui præter eximiam pietatem, & Sepulchri Apostolici venerationem, Rege digna, pretiosissimaque donaria obtulit, votoque se insuper expresso, & publico obstrinxit, talem se deinceps inchoaturum esse vitæ rationem, vt ex eius actionibus non obscurè colligi posset, se superioris vitæ criminum, ex animo pænitere, sicuti postea ex summæ pietatis operibus, & præcipuè eleemosynis, prodiga manu vbique locorum pauperibus distributis, necnon ex peculiari deuotione, qua omnes Ecclesias, locaque Sacra tam intra Vrbem Romę, quàm extra consistentia, celeriter inuisit, ac humillima, exemplarique animi sui submissione est veneratus. Tandẽ ingentibus, præclarisque beneficijs, non solùm à Sũmo Pontifice, verùm etiam à supremo rerũ Conditore, eiusdem diuina affluente gratia, perceptis decoratus, in prægustata animæ suæ dulcedine, & in perfecta cõtriti sui cordis lætitia, Daniam versus feliciter iter repetiit. Hoc totum ipsemet asseruit sequenti epi-

stola,

ſtola, ad Archiepiſcopos, & Epiſcopos ſuorum Regnorum tranſmiſſa, æternę memoriæ tradenda.

Cannutus Rex totius Angliæ, & Danimarciæ, & Noruegorum, & partis Suenorum, &c Ethelnoto Metropolitano, &c. Notifico vobis me nouiter iuiſſe Romam, Oratum pro redemptione peccaminũ meorum & pro ſalute Regnorum, quique meo ſubiacent regimini populorum. Hanc quidem profectionem Deo iam olim deuoueram, ſed pro negotijs Regni, & cauſis impedientibus, hucuſque perficere non poteram. Nunc autem ipſi Deo omnipotenti valdè humiliter gratias ago, qui mihi conceſſit in Vita mea, Sanctos Apoſtolos ſuos, Petrum, & Paulum, & omne Sanctuarium, quod intra Vrbem Romam, aut extra addiſcere potui, expetere, & iuxta deſiderium meum præſentialiter venerari, &c. Quà propter Deo Omnipotenti gratias magnificas reddo, quia omnia, quæ deſideraueram, prout mente decreueram, proſperè perfeci, votiſque meis ad velle ſatisfeci. Nunc autem notum ſit omnibus vobis, quia ipſi Deo Omnipotenti ſupplex deuoui vitam meam amodo in omnibus reformare, & Regna mihi ſubdita, populoſque iuſtè, & piè regere, æquumque iudicium per omnia obſeruare, & ſi quid per meæ iuuentutis intemperantiam, aut negligentiam hactenus præter id, quod iuſtum erat, actum eſt, totum

Iſaac. Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 156.

Deo auxiliante, deinceps dispono emendare, &c.

Ad tam præclarum bonitatis, ac perfectionis gradum, Canutus Magnus conscendit, vt nullo modo eos, qui adulatorijs verbis, iuxta Aulicorum morem, ipsum aliquando alloquebantur, auribus percipere posset, neque illos admittere, qui condecentibus licet titulis, eius regiam Maiestatem venerabantur. Contigit autem quadam die, quòd Rex propè littus maris haud procul a suthantonensi portu deambularet, ad quem locum quidam nobilis ad Regem inuisendum accurrens, tali methodo eundem salutauit. Deus propitius sit tibi ò Rex omnium potentissime, Quamuis autem cuncti Aulæ Regiæ Ministri concomitantes, hilari facie talem salutandi modum vt suo Regi consentaneum, non vulgari applausu exciperent, Rex Canutus tamen, tanquam maxima iniuria affectus, & horrēda execratione commotus, irato vultu, acribusque verbis, talem respuit salutationem Postea ipsemet Pijssimus Rex, iuxta aquas maris sedens, suamque regiam vestem extendens, sequentia verba protulit. Præcipio tibi ò Mare, vt meæ ditioni subiectum, ne ascendere audeas, multòque minus meam personam, ac Regiam vestem abluere, quo dicto statim vnda su-

da ſupereminens à capite vſque ad pedes, Regem aqua perfudit; vnde ad ſuos denuò ore conuertens, talia verba ſubiunxit; Vos me potentiſſimum Regem, maximumque Dominum vocare non erubeſcitis, & tamen parua aqua, ſub mea poteſtate conſiſtens, meis mandatis ſatis ſuperque inobedientem ſe manifeſtat, ex hoc illati mihi tituli improportionem clarè percipere debetis, ſolumque, Deum Dominum potentiſſimum recognoſcere, cuius voluntati ac potentiæ nec Terra, nec Mare, neque omnia, quæ ſub Cælo ſunt, reſiſtere poſſunt. Vnde tàm præclara humilitatis virtute munitus à terrenis diuitiarum affluentijs, honoribuſque, cum poteſtate coniunctis, alienus, & ad ſublimia, cœleſtiaque Spiritus eiuſdem ſubleuatus, congruenti, ſanoque diſcurſu ab omnibus dignoſcebatur; vti Iſaacus Pōtanus hiſce verbis affirmat. *Qua erga ſummum rerum moderatorem animi dimiſſione, neſcio, an quiſquam Chriſtianorum Principum Canuto præferri debeat.* Et certè è gentium Imperatoribus, aliqui, vt apud Græcos Alexander ille Magnus, diuinitatem affectarunt, at vero Canutus, vt vera erga Deum pietate maior fuit, ita ipſi Auguſto, quod ad hanc ciuilitatem attinet, parem ſe geſſit. Nam primus fuiſſe Auguſtus

Iſaac. Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 160.

D 2 legi-

legitur, qui Aulicorum eiuſmodi blanditias corripuerit, ſeque Dominum appellari, ne à liberis quidem, aut Nepotibus ſuis, vel ſeriò, vel ioco paſſus fuerit, ſed alia multa ſunt, quæ eius pietatem prolixè teſtari poterunt: nec repeti debet ille inſignis in diuina cultus, quem Emmæ Encomiaſtes in Sancti Audomari Vrbe eiuſdem Monaſterii, cum per ea loca tranſiret, ſe oculatum teſtem obſeruaſſe, pluribus meminit; Sed tantùm quod in Annalibus Angliæ refertur; Pijſſimus hic Rex Canutus Magnus in memoriam prælij, prope Aſdunum, aduersùs Edmundum commiſſi, in quo is cū proſpera initio pugna Danos profligaſſet, verſa exinde fortuna, ab illis, vt ſupra memoratum eſt, fuit ſuperatus, templum non eo tantum loco traditur poſuiſſe, ſed etiam ad alia, in quibus contra Anglicanos milites, bellici ſæuiores conflictus perpetrati fuere, ſe tranſtulit, inquirēdo præcipuè, quæ interfectorum ſanguine magis labefactata eſſent, & in ijſdem Ædiculas, & Eccleſias exſtrui iuſſit, vt ibidem orationibus ad Deum effuſis, ad illarum animarum adiutorium impetrandum, occaſio proxima præberetur: Addunt etiam ijdem Chronologi memorabile, Ruſticos Ebulum, quod ſanguineæ baccæ, iuxta locum iam dictum, copio-

sè

sè ceciderint, non alio nomine, quàm *Danske Blod:* idest, Danorum ſanguinem, etiam nunc appellitare; ob atrocitatem ſcilicet, conflictus, & ſanguinis vtrimque eo locò copiam effuſi. Tali Canutus, verè Magnus, animi altitudine, ac modeſtia Chriſtiana inſignis, & eximijs pietatis, charitatiſque operibus addictus, vt Regnum inſuper laudatiſſimis ſtatutis ornaret, ciuilia etiam iura ſibi curæ, ac cordi eſſe oſtendens, omnia, quæ pro bono Angliæ regimine congruentiora exiſtimauit, quatuor libris in conſilio Oxonienſi approbatis, confirmanda, ac firmiter ſtabilienda, curauit, ſimulque omni adhibita diligentia incubuit, vt in cunctis Regnorum ſuorum partibus, diuinarum Sanctionum, præceptorumque Eccleſiaſticorum exacta, & inuiolabilis obſeruantia, ad maiorem Dei, ac Sanctorum honorem apud omnes vigeret. Ideo enim, vt hoc melius, commodiuſque ab omnibus perfici poſſet, prodiga manu, nouis ijſque redditibus ſtabilibus aſſignatis, tam Eccleſiarum, quàm Eccleſiaſticorum, quos ſummopere diligebat, ac venerabatur, prouentus magis auxit, & inter alia præclarè geſta Vintoniam profectus, vt Polidorus Virgilius teſtatur, Coronam, quam geſtabat, Capiti ſimulachri Chriſti Crucifixi, quod in tem-

Iſaac-Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 160.

Sax. Grãm. lib. 10. Hiſt. Dan. f. 179.

Polid. Virgil. lib. 7.

in templo Apostolorum Petri, & Pauli pendebat, suis manibus imposuit, nunquam posthac eiusdem ornamento capitis vsus. Et habetur in Monastico Anglicano, Londini impresso anno 1656. per Rogerium Dudsuorsh, & Gulielmum Dugdal; Inter alia quæ exscribit, è Chronicis Geruasij Dorobernensis, in Biblioteca Cottoniana seruatis de Canuto Magno. *Anno Domini 1023. Canutus Rex dedit Ecclesiæ Christi in Dorobernia portum de Sandroico cum Corona sua aurea, quę adhuc seruatur in capite Crucis maioris in naui eiusdem Ecclesiæ, &c.* Dicta enim Ecclesia Christi in Dorobernia, est Ecclesia Cathedralis Cantuariensis, vbi Sanctus Thomas occisus, & sepultus est, & idem Geruasius, è cuius Chronicis hæc sunt excerpta, floruit post Henricum IV. Angliæ Regem, quia eius Chronica de antiquitatibus Monasterij Cãtuariensis perueniunt ad illud tempus. Denique nullo veri Catholici, pijssimique Regis officio relicto, Anno 1036. ex hac mortali vita migrauit, & ad Cęlestem patriam, vt piè creditur, translatus fuit, sepultusque in Cathedrali Ecclesia Vintoniensi, vt Matthęus Monasteriensis impress. Londini affirmat, *hisce Verbis Anno gratiæ 1535. Rex Anglorum Canutus &c. deinde in Angliam rediens, pridie idus Nouembris*

Geruas. Dorober. in Chron. f. 21

Matth. Monasterié. fo. 409.

bris

bris apud Septoniam, diem clausit extremum, &c. Sepultus est autem apud Vintoniam in Veteri Monasterio, more regio. Exemplares eiusdemque insignes virtutes, ac præclara merita, Saxo Grammaticus sequenti Elogio ad æternam memoriam clarè insinuat.

Hunc Canutus exitum habuit, quod nemo nostrorum Regum tametsi plura alij victorijs illustrauerint, splendidior fuerit. Adeo enim operum eius magnitudinem propitia famę fides auxerat, vt quos rerum gestarum gloria pares habuerit amplitudine claritatis excellat: Cumque aliorum Splendorem ignorantiæ obscuritas, ac vetustatis rubigo perederit, huius decus longæ famæ vsurpatione subnixum perpetuis memoriæ fructibus reuirescit, siquidem Sanctitate, ac fortitudine instructissimus, non minus Regnum, quàm Religionem proferre curæ habuit. Quippe cum bellicis latè titulis inclaruisset, placidiori studio vsus, ex fisco suo compluribus in locis priuatorum Clericorum conuictu instituto, cellularum frequentiam nouis conuenticulis auxit, sacrorumque venerationem, quam maximam semper exhibuerat, regiarum opum impendio stipendijs multiplicauit, Sacrum quoque ordinem vberiorem reliquit, ne ferociæ propior, quàm pietatis officijs videretur, æquam sibi vtriusque laudem adijcere cupiens. Sax. Grām. lib. 10. Hist. Dan. f. 182.

piens. Cuius studij industria ad tantum claritatis lumen accessit, vt cum fortissimorum Regum bellica virtus antiquitate exoleuerit, eius famam gloriæ quæstu opulentissimam, tenacissima posteritatis agnitio comprehenderit.

Voluit etiam Gerardus Mercator in Atlante, sequenti poëmate, Inuictissimi Regis Canuti Magni glorias, Triumphosque breuiter indicare, licet vt Isaacus Pontanus asserit, in enumeratione Regnorum, ab ipso acquisitorum deficiens censeatur.

Gerardus Merc. in Atlan.

Desine mirari, quos garrula laudibus effert
Græcia, quos iactat, Roma superba Duces.
Danica non vlli veterum virtute secundum
Edidit Hiberno terra propinqua freto.
Facta mihi Magni pepererunt inclyta nomen;
Quinque sub Imperio Regna fuere meo.
Me sibi delegit Socerum, qui tertius Orbis
Arbiter Henricus nomine sceptra tulit.
Iustitia præclarus eram, Regesque potentes
Subiectos docui legibus esse suis.

VICTO-

VICTORIAE OBTENTAE à Duce Suenone S. Canuti Genitore, in prȩlijs contra Magnum Regem Daniȩ, & Haraldum Regem Noruegiȩ habitis; Item eiusdem Suenonis euectio ad Dominium trium Regnorum.

CAPVT IV.

ANno 1048. tempore Damasi II. Summi Pontificis, & Henrici II. Imperatoris, magna, & cruenta prælia inter Suenonem, lingua Danica *Suend*, Sancti Canuti Genitorem, & Regem Daniæ, nomine Magnum, Danicè *Mogens*, perpetrata fuere. Existimabat enim Sueno, Regnum meritò, immò de iure sibi deberi, non solùm ab suam regii stipitis legitimam progeniem, verùm etiam ob publicam populorum acclamationem; Et paulo post inter eundemmet Suenonem & Haraldum Noruegiæ Regem, similiter bella insurrexerunt; in vtroqne autem conflictu egregius Sueno, concussis, dissipatisque amborum exercitibus, internecione vnius, & fu-

ga alterius, insignibus cumulatus triumphis, demum ad sublime triumRegnorum dominium, magna cum gloria extollitur, & omnium Procerum suffragiis, secundus huius nominis Rex Daniæ proclamatur, annuētibus quoque viua voce vndequaque populis, qui manifestis signis immensam cordis lætitiam exprimentes, suum nouum Principem venerabantur; Et meritò quidem fælices se, & fortunatos auctumarunt, quandoquidem ipse Rex Sueno non vulgari constantis animi sui generositate, licet viribus inferior, ensem dextera fortiter vibrans, illos proprio marte à potentibus, ferinisque hostibus liberauit, namque eodem tempore, quo non solùm de quiete, ac libertate desperabant, verùm etiam imminens propriæ vitæ periculū prospiciebant, ab omni calamitate eripuit, vbique locorum, intra ambitum Regni, tutissimam pacem stabiliuit, et firmis fundamentis consolidauit. Attamen hisce heroicis pręclarisque operibus minimè acquiescens, suoque animo reuoluēs, quid serus fortasse vesper aduehere posset, nouis fortalitiis optimè constructis, & æquè sollicitè munitis, nec non necessarijs circumuallationibus, ad tutissimam defensionem apprimè constitutis, cuicunque potenti, ac supremo Principi totum Regnum

insu-

insuperabile, ac formidandum restituit. Licet autem Rex Sueno, se trium Regnorum Dominum, & ad tam sublimen gloriæ gradũ feliciter conscendisse, consideraret, quibus honoribus, ac heroicis prærogatiuis insignitus, non sine fundamento, se Macedonis, ac Scipionis Africani fortitudinem, animique constantiam assecutum sibi polliceri potuisset, nihilominus omnis superbiæ, & arrogantiæ iuratus hostis, tam regalis beneuolentiæ, quã fraternę dilectionis ardore populos prosecutus est, eorumque incrementum, commodum, & libertatem inuicto virtutis suæ robore communiuit.

REX SVENO DVCIT IN Vxorem Giutham, suam consobrinam, sed à Summo Pontifice monitus, statim eam repudiat.

CAPVT V.

VIxit aliquamdiu Rex Sueno impudicitijs, actibusque venereis valde addictus, naturali eum, sed praua inclinatione fortiter excitante; denique huic malo, quod Magnum

meritò recensebat, obuiare cupiens, in aliud magis graue imprudenter incidit, adoptando sibi in Coniugem, absque vlla Summi Pontificis dispensatione, ex prima Suecorum nobilitate, præclarissimam fæminam, nomine Giutham, suam consobrinam, & licet ab Episcopo Hamburgensi (qui hoc scandalum tuta conscientia sufferre, & dissimulare non poterat) multoties monitus, verbisque minatorijs ad illam deserendam, atq; detestandam grauiter culpatus fuisset, tamen peculiaris affectionis & concupiscentiæ catenis obstrictus, necnon sua ingenti potentia, regiaque authoritate, qua satis superque matrimonium illud cohonestatum putabat, valde roboratus, eiusdem Episcopi monitiones paruipendit; Vnde Episcopus rationabili causa, prudentique zelo commotus, totum negotium Leoni Nono, tunc temporis Summo Pontifici, denunciandum curauit, cuius debitis monitionibus verbisque accommodis, in literis Apostolicis expressis de an. 1050. Rex Sueno ita permotus ac perterritus fuit, vt statim eam repudiauerit, & ad suam patriam celeriter transmiserit; vbi deinceps eiusdemet Suenonis adhortationibus, viduali habitu Giutha incedens, & ad Suecos exinde regressa, maxima cum honestate, castimonia morumque exem-

Sax. Grām. lib. 11. Hist. Dan. f. 187. & 88.

Barō. lib. 11 fol. 176.

Adam. Bremen lib. 3. cap. 12.

exemplari integritate, vt Saxo Grammaticus refert, vixit, & laudabiliter dies compleuit. *Giuta quoque paternos penates repetens, ſuſceptis viduitatis inſignibus, cum ſumma morum ſinceritate conſenuit, caſtitatemque votis profeſſa, virilis concubitus experientiã abdicauit. Sanctitatis ſiquidem amplexa propoſitum, reliquum vitæ tempus celebs exegit.* Adduntque Annales Suetici, ipſius vocabulo Virginum Monaſterium ibidem exſtare, ab ipſamet fundatum, eiuſque ſepultura honoratum. sax. Grãm. lib. 10 Hiſt. Dan. f. 178.

Ex hac improuiſa, ac prudenti mutatione, Regis Suenonis probitas apud omnes magis enituit, eo quòd ipſe tanta ſubmiſsione & timore, Pontificiam authoritatẽ ſuſpiceret, ac veneraretur, quod idem etiam tempore Alexandri II. Summi Pontificis oſtendit, tranſmittendo ſtatim ad Sedem Apoſtolicam ſolitum cenſum, quantumuis ab ipſomet Pontifice, hortationibus paternis tantùm ad ſoluendũ requireretur; hoc in literis de anno 1062. manifeſtè apparet.

ALEXANDER &c. Dilecto Suenoni Regi Danorum &c. Inter cætera, quæ propter prudentiam tuam admonemus, vt cenſum Regni tui, quem Prædeceſſores tui perſoluere ſoliti ſunt, Nobis, & Succeſſoribus noſtris tranſmittere ſtudeas &c. Baron. lib. 11. fol. 327.

Eodem

Eodem modo se gessit, sollicitè exequendo; quod à Gregorio VII. Summo Pontifice ei fuit impositum, vti in literis de anno 1075. sequentibus verbis ostenditur.

GREGORIVS &c. SVENONI Regi Danorum &c. Apud Antecessores nostros iuris, & consuetudinis erat, charitatis Legationibus docere viam Domini &c

Tam insigni, reuerentique obsequio, Summis Pontificibus præstito, ad sublimem præclarissimarum virtutum gradum conscendere meruit, quibus etiam gloriosam sui memoriam posteritati reliquit, quod totum bene recensuit, clarèque insinuauit ipsemet Gregorius Septimus in literis Apostolicis, exaratis anno 1077. ad Haraldum eiusdem Suenonis filium, ac in Regni dominio Successorem, transmissis, in hæc non vulgaris admirationis verba.

Baron. lib. 11. fol. 156.

GREGORIVS &c. Haraldo Danorum Regi &c. Sancta, & vniuersalis Mater nostra, Ecclesia Romana scilicet; Quanta dilectionis & amoris instantia erga Patris tui curam, & honoris sui sollicitudinem inuigilauerit, te plenè noße, nec tui memoria excidiße non dubitamus; Videlicet cum ipse reminisci poteris, quàm puram semper in omnibus seruitutis & debitæ obedientiæ reuerentiam, circa Beati Petri Apo-

stoli

Stoli honorem exhibuerit; suis namque temporibus, vt Apostolica testatur Ecclesia, tam deuotum, tam fidum, tamque vnicum in amoris sui studio fuisse filium nouimus, vt penè in Regibus non inueniretur secundus &c.

SVENONIS REGIS PROBITAS, ſpiritualibus, ac Eccleſiaſticis operibus magis eluceſcit.

CAPVT VI.

INuictiſsimi Regis Suenonis facta ſublimia, exemplareſque virtutes nō ſolùm in glorioſa Regnorum comparatione, ac reuerentiſsimo Summis Pontificibus præſtito obſequio, ſed magis ac magis in ſpiritualibus operibus excreuerūt, atque reſplenduerunt, dum ipſe tanquam verus Catholicæ perfectionis æmulator, necnon diuinarum, & Eccleſiaſticarum inſtructionum ad propagandam Fidem, animaſque lucrandas ſtatutarum obſeruantiæ addictiſsimus, copioſis cum redditibus duos Epiſcopatus inſtituit, vnum Lundenſem, Dalbienſem alterum, paulò poſt duos alios, Borchlu-

Borchlumenſem, Danicè *Borrenholm* ſcilicet, & Viburgenſem, lingua Danica *Viborre*; Magnificis inſuper, ſpecioſiſque ſtructuris Eccleſias nobilitauit, necnon ſplendidiſsimis paramentis, omnique neceſsaria ſupellectili munitas auguſtè adeo expoliuit, vt ipſęmet deinceps Eccleſiæ ſplendore ſuo, & admirando nitore, ad diuinum cultum perſoluendum, tanquam ſpiritualis magnes animos efficaciter attraherent, quibus pietatis operibus indies magis inhærendo, Eccleſiaſticum patrimonium Archiepiſcopis, Epiſcopis, Sacerdotibus, Clericiſque affluenter auxit, & vt nihil ad perfectam charitatem deficeret, in Orphanos, Viduas, Pupillos & cuiuſcunque generis pauperes, proprijs diſtributis ſubſtantijs, firma ac ſolida fide, verba diuina recoluit, ab Apoſtolo Matthæo relatā, nempè; *Quod vni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis*!

s. Matth. c. 5

Poſt hæc Rex Sueno ſuam filiam, nomine Sirithám, Godeſchalco Slauiæ Duci ſtrenuo, prudentique viro in coniugem dedit, quod matrimoniū pro bono Catholicæ Religionis, animarumque lucro ſatis proficuum iudicauit, vti poſtea euentus docuit, dum eiuſdemmet Suenonis conſilio & adhortationibus, Godeſchalcus excitatus, atque

diſpo-

diſpoſitus, in Slauos arma conuertit, eoſque tùm proprijs viribus, tùm etiam copijs auxiliaribus; ab ipſo Suenone ſubrogatis, ita perdomuit ac ſubiectos reddidit, vt pacem ſummoperè cupientes, omnia à Principe imperata ſe promptè facturos promitterent: Denique anno 1066, tam proſperè rebus fluentibus, Saxonum etiam auxilio ſuffultus Godeſchalcus, quatuor præcipuas Nationes, Circipinos, Chizinos, Tholozantes, Retheros, & alias poſt cruenta prælia, varioſq: conflictus, ac multa Paganorum millia, partim interempta, partim carceri mancipata, ſuis Mandatis, vt parerent, effecit, & quod maius eſt, infinitam populorum multitudinem ad fidem Catholicam perduxit; His omnibus tranſactis Rex Sueno, ſumma cordis hilaritate perfuſus, ſuum intentum de Chriſti fide diſſeminanda adimpletum eſſe cognouit; Quam autem inſignis eodem in bello Godeſcalchi opera fuerit, egregia Suenonis oratione in laudē eiuſdem Principis, & querimonia contra Saxones, demonſtratur, vbi inter alia horum præcipuè auaritiam magis, quàm promouendæ pietatis ſtudium culpauit: Ecōtra verò honorificentiſſimis titulis, operi tam heroico congruentibus, Godeſcalchi Principis Apoſtolicam, ac militarem

virtutem ſummopere commendauit. Hanc Suenonis orationem Adamus Bremenſis recenſet, eâque proprijs auribus, vtpotè præſentem, ſe percepiſſe teſtatur, refertque Iſaacus Pontanus. Erat enim tunc temporis Bremenſis Ciuitas, vigilanti aſsiſtentia Alberti Archiepiſcopi, Principis Bauariæ Germani, longè latèque percelebris, necnon à populis præcipuè Borealibus vndequaque confluentibus, ſummopere frequentata; Adeo enim excreuit eorundem pietas, vt ab extremis non tantùm Islandis, Gronlandiſque, verùm Orcadum Inſulis, literis ad prememoratum Albertum tranſmiſſis, pari omnium voto eædem Nationes Chriſtianæ, ac Catholicæ Religionis Antiſtites enixè peterent, vt ipſorum monitis Apoſtolicîſq; prædidicationibus inſtruerentur; quibus petitionibus, prompto lætoque animo Archiepiſcopus annuẽs, inſignes, necnon ſcientia, morumque candore præclaros viros, in negotio tanti ponderis traſmittendos, curauit; inter quos vnus nomine Islauus, doctrina, & vitæ exemplaritate perſpicuus, poſt infinitam animarum multitudinem ad diuinum cultum, eius vigilanti opera reductam, Anteſignani titulo ab omnibus meruit condecorari. Erat enim in totum Septentrionem adeo dilatata, ac

Iſaac. Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 188.

pro-

propagata Catholica Religio, vt idemmet Albertus Archiepiſcopus, de Synodo, apud Danos celebranda, decretum condiderit, idque cunctis Boreæ Epiſcopis inſinuauerit; Acceſſerunt etiam ad executionem procurandam, firmandamque, literæ Alexandri II. Summi Pontificis, necnon Suenonis Regis conſilium, vti totum in Annalibus Bremenſium exſtare, Iſaacus Pontanus aſſerit. Apud Slauos autem, dum voce, & armis Soceri Suenonis adiutus Godeſcalcus, indefeſsè incumberet, vt confirmarentur Neophyti, & etiam vt, qui nondum erant ad fidem conuerſi, lucrifierent, Godeſcalcus á Paganis aliquibus ex improuiſo captus crudeliter trucidatus fuit, vir omni Æuo memorandus ac iure optimo illius ſæculi verè Machabeus; Martyrij verò Coronam ſubijſſe, Annales referunt, in Oppido Leontij, vij. Idus Iunij, vnà cum Presbytero Eppone, quem iuxta Altare, cui actu deſeruiebat, tanquam victimam innocentem immolatum tradunt. Poſt has duas cædes, Sanguine Innocentium roborati, Aſſuerum quoque Monachum Benedictinum, vt Stephanum lapidibus obrutum, interfecerunt die 6. Nouembris eiuſdem an. 1066. Ioannes Scotus quoque Epiſcopus, poſtquam peregrinationis amore, ac prædicationis ſpiritu, è Sco-

tia ad Slauos deueniſſet, & millia aliquot Slauorum ad Chriſti fidem perduxiſſet, Rathiæ in Oppido Metropolitano Slauorum fuſtibus cæſus, ceruice tandem gladio amputata, vi. Idus Nouembris, mortem pro Chriſto ſubiuit, eiuſque caput in titulum victoriæ, Idolo, ipſorum nomine, Rathegaſto, perfidi homines cōſecrarunt. Tot ſceleribus perpetratis minimè contenti, immo magis in quæuis flagitia animoſiores, regio quoque ſanguine ſpreto, Siritham Suenonis Regis filiam, ac iam Godeſchalchi vxorem, omnibus nudatam ornamentis, vnà cum alijs honeſtiſſimis Matronis, per vicos & plateas, verberibus exanimatam, immaniſſimè trucidarunt. Acceſſerunt poſtea ad Regis Suenonis aures, internecionis filiæ & Generi funeſta nuncia, & licet naturaliter, rationabilique cauſa commotus, internam cordis mæſtitiam lacrymis, ac querimonijs exprimere cogeretur, nihilominus pijſſimus Rex magnum animarum lucrum, præclara merita, ac memorabilem gloriam vtriuſque ob animi conſtantiam, necnon perfectam fidei confeſſionem corde ſuo reuoluēs, omni naturali impulſu edomito, ſingula ex diuina prouidentia, & permiſſione proceſſiſſe iudicauit; Hiſce heroicis operibus Rex Sueno ſemper magis

inhæ-

inhærens, quiete corporis animæque maturè desiderata, domi pacatè resedit; ibique religiosos viros, ac doctrina conspicuos sibi familiares admisit, inter quos Adamum Bremensem, ob rerum antiquarum studiũ, gratum habuit, sed magis charũ sibique coniunctum Gulielmum, Roschildiæ, Danicè *Roschild*, Episcopum, qui non solũ doctrina, virtutibusque omnibus præclarus erat, verùm etiam vitiorum acerrimus censor, iudexque incorruptus, veri, zelantisque exẽplar Prælati, qui meritò habeatur imitator indefessus supremi illius Patris & Pastoris, qui *quos amat corrigit, & castigat.* Apocalypf. c. 3. ver. 19.

MIRABILIS EPISCOPI GVlielmi zelus, & publica Regis Suenonis pænitentia, ob homicidium, eius iussu in atrio Ecclesię perpetratum, vbi postea ipsemet Rex ab Episcopo absoluitur.

CAPVT VII.

VEhementi animi passione Rex Sueno excitatus, atque commotus, homicidium cõmitti iussit in atrio Ecclesiæ Sanctissimæ

mæ Trinitatis, Ciuitatis Roſchildienſis. Porro Epiſcopus Gulielmus, ſacrilegum crimen inſolito ſilentio ad tempus diſsimulauit, nam homo prudentiæ non vulgaris, necnon diuini, atque Eccleſiaſtici honoris defenſione zelatus, tempus, pro maiori, exemplarique Regis mortificatione, omni familiaritate ſemota, magis opportunum exſpectandum decreuit; contigit autem poſt aliquos dies, quòd Rex Sueno Aulæ Regiæ Nobilibus, ac Miniſtris concomitantibus, iuxta ſolitum morem ad eandemmet Eccleſiam Sanctiſſimæ Trinitatis inuiſendam, iter aggrederetur: monitus eodem tempore Gulielmus, ſtatim veſtibus Sacris indutus, necnon baculum in inferiori parte acuminatum manu geſtans, ad Eccleſiæ ianuam ſe tranſtulit, vbi nullatenus Regiæ maieſtatis ſummæque potentiæ ſplendore perterritus, ſed maximè hiſce verbis, *potiùs mori quàm fœdari*, roboratus, atque munitus, veluti alter Ambroſius Sanctus, non ſolùm Regi Suenoni prohibuit ingreſſum, ſed etiam baculi aculeo, eius pectus conſtanti animo vulnerauit, acribuſque verbis ſacrilegum ſcelus caſtigauit, ſummamque temeritatem, qua Eccleſiam ſanguine innocenti, à ſe profanatam, adire præſumeret, intrepidus obiurgauit. Vt hiſce verbis teſta-

testatur Saxo Grammaticus; *Gulielmus Sacerdotis insignibus ornatus, baculo, quo vtebatur, Regem exclusit, sacrorum penatium aditu indignum iudicans, quorum Religionem non sine graui pacis rubore, ciuili sanguine maculasset, suppressoque dignitatis nomine non Regem eum, sed humani cruoris carnificem appellabat; nec reum obiurgasse contentus aculeum virga eius pectori infixit.* Vnde Rex summopere contristatus, statim oculis in terram demissis, ad Regium palatium rediјt, vbi quoque regiјs vestibus statim exutus, ac maxima omnium admiratione, humili sacculo indutus incedere statuit, lacrymis insuper, suspiriјsque internam animi sui mæstitiam pate faciẽs continuas preces omnipotenti Deo, pro sui delicti condonatione humiliter offerebat; denique corde totaliter contritus, Episcopum Gulielmum, per internuntios instanter rogauit, vt se verè publicum pęnitẽtem, ac ad grauissimã pœnam subeundam paratum, admittere in Ecclesiam dignaretur; quibus humilitatis, ac resipiscentiæ signis Gulielmus permotus, eiusdem Regis arbitrio petitionis executionem reliquit. Rex igitur Sueno, auditis Episcopi verbis, summa perfusus lætitia, statim versus Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis iter repetiјt, vbi per absolutionem sui charissimi Pasto-

Sax. Grãm. lib. 11. Hist. Dan. f. 189.

Baron. li. 11 f. 514.

Pastoris, Deo se reconciliari enixè anhelabat, & vt verè se pœnitentem omnibus propalaret, non in aureis vehi quadrigis, non regijs voluit indui vestibus, sed pedester, nudis pedibus, & sacculo tantùm coopertus incedens, ad dictæ Ecclesiæ atrium, in quo ipsius mandato, homicidium consummatum fuerat, peruenit; genuflexus postea, imò totaliter ad terram prostratus, millies ipsum atrii pauimentum reuerenter deosculatus est, altaque voce infinitam Dei pietatem, pro facinoris sui abolitione inclamauit, vt sequentibus verbis Saxo Grãmaticus insinuat; *Non enim tam tristi Pontificis sententia perculsus, regalis magnificentiæ cultum gestare sustinuit, sed abiectis regiæ maiestatis insignibus, insigne pœnitentiæ sagulum sumpsit, siquidem nudatis pedibus ad atrium regressus, in eius se aditu prostrauit, terramque suppliciter osculatus, dolorem, qui ex contumelia acerrimus infligi solet, verecundia, ac moderatione compressit*; Eodem tempore Cãtoribus Kyrie Missæ intonantibus, Episcopus ex Ecclesia, auribus, oculisque, omnia percipiens ad Regẽ accurrit, propriisque manibus è terra sublatum, dum in Ecclesiã perducere satageret, ipsemet Rex renitens humillibus precibus, solùm ab ipso absolutionem postulabat, quam denique in maiori Al-

Sax. Grãm. lib. 11. Hist. Dan. f. 190.

ri Al-

ti Altari; magna cum solemnitate, prout tantum Principem pænitentem decebat, pijssimus Rex ingenti sui cordis, ac populorum lætitia recepit. Relicto ad æternam memoriam exemplari speculo, quod Magnates, ac Principes contemplari debeant, vt tutissimam viam, quæ debitum superiorum Ecclesiasticorum obsequium, ac venerationem ipsis præscribit, quæque ad Christianæ perfectionis culmen eosdemmet fæliciter perducit, totaliter assequantur. Ob tantam Regiæ Maiestatis correptionem, in Catholico Principe erga Episcopum Gulielmũ, nil prorsus defecit beneuolentiæ, imò dum potius totum id ex paterno in animam suam amore, & charitate oriri recenseret, sincerus Principis in Gulielmum affectus magis ac magis omnium cum admiratione, & ædificatione patenter excreuit; atque ita corpore & anima coniuncti, posthabito omni ex vtraque parte dominio, imposterum vixerunt, vt de ijsdem meritò verificari potuerit, quod de Dauide cum Ionatha, in sacra Scriptura exaratum reperitur hisce verbis: *Anima Ionathæ conglutinata est animæ Dauid*: Quod clarius in sequentibus capitibus non sine Lectorum admiratione dilucidabitur. 1.Reg.c.18.

SVENONIS REGIS MORS, & ab eodem, Canuto & Haraldo filijs memorabilia documenta relicta,

CAPVT VIII.

REx Sueno denique, ætate iam propemodum confectus, laboribusque plenus, in Oppido, quod Slutorpium aliqui, Sudathorpium alij scriptores Domestici appellant, lingua verò Danica, *Slorup*, *& Sudderup*, quod iuxta veram interpretationem, Villa Cenosa dicitur, Oppidum Selandiæ, Danicè *Sieland*, leui primùm infirmitate appetitur, hac verò inualescẽte, viribus destitutus, & morti proximus, suos maiores filios, nempè Canutum & Haraldum, coram se aduocari præcepit, vt sicuti viuens pro bona eorum educatione, scientijs, & sacrarum Scripturarum intelligentia summoperè insudarat, necnon militaribus exercitijs eos instruxerat (in quibus Canutus Sanctus Patri consimilis, pro manutentione, ac defensione Patriæ, satis se gloriosum exhibuit) ita etiam in morte, tanquam Regni succes-

successoribus memorabilia documenta relinqueret; commendando ipsis præcipuè integram diuinorum præceptorum obseruantiam, ac perfectam erga subditos charitatem, quibus solidis fundamentis eandem pacem, quam ipse similibus virtutibus tutam reddidit, conseruare satis bene poterant: postea grauiori superuenienti accidente (vti piè creditur) vitã cum morte fæliciter ac gloriosè commutauit, Anno 1074. quarto Kalend. Maij, tempore Gregorij Septimi Summi Pontificis, qui erat annus Regni eius vigesimus octauus.

Baron. li. 12 f. 515.

Sax. Grãm. lib. 11. Hist. Dan. f. 190.

EXEQVIAE SVENONIS REGIS, ac prodigiosa Episcopi Gulielmi mors, & vtriusque in Ecclesia Roschildiæ tumulatio.

CAPVT IX.

SVenonis Regis morte, cum ingenti populorum mærore, secuta, statim regia ac tanto Principi debita, funeralia parata fuere, eaque omnia necessaria ad translationem Regij Cadaueris ex Oppido Slutorpij, vel Suddathorpij ad Ci-

uitatem Roschildiæ; vbi in Ecclesia Cathedrali Sanctissimæ Trinitatis, ac Sancti Lucij, Pontificis & Martyris, sepulchrum sibi vltima sua voluntate designauit. Eodem tempore Episcopus Gulielmus, summo dolore, ob eiusdem Suenonis mortem, affectus non solùm Regis Sepulchrum, verùm etiam aliud contiguum, & omnia sacra ad Episcopum sepeliendum solita, & requisita parari iussit; Licet autem hoc eiusdem Episcopi Ministris prodigiosum videretur, mysterium tamen, atque finem ipsimet perscrutari minimè potuerunt. Dispositis igitur omnibus, copiosa multitudo Procerum, Nobilium, ac populorum, qui lachrymarum profluuio, summam cordis tristitiam exprimentes, regium Cadauer, ordine seruato, comitabantur, versùs Roschildiam iter arripuit; Monitus interea Gulielmus, statim vnà cum toto Clero, alijsque Ministris, aliud feretrum vacuum deportantibus, obuiam iuit, & cum ad regium peruenisset funus, flexis genibus, immensæ humilitatis signis, feruentisque spiritus constantia, Deum alacri voce, quatenus iuxta suum desiderium tunc commori posset, enixè rogauit, & præcipuè quantòcius cælesti gloria frueretur, quam non ex proprijs meritis, sed tantùm ex infinita Dei miserentis clementia,

Sax. Gram. lib. 11. Hist. Dan. f. 191.

tia,

tiæ, viua fide ſperabat, tum etiam vt; quemadmodum in vita, ita & in morte, ſuo chariſſimo Suenoni, quem ſua monitione pænitentem Deo lucrifecerat, coniunctus maneret: Poſt hæc feretrum aſcendens, compoſitis manibus, clauſiſque oculis, eodem inſtanti, non vulgari omnium Aſſiſtentium admiratione, glorioſus Animam Omnipotenti Deo reddidit: Vbi adimpletum fuiſſe crediderim, quod de Saule & Ionatha dicitur: *Amabiles, & decori in vita ſua, in morte quoque non ſunt diuiſi*. 2.Reg.c.1. Sed ecce ferale in vniuerſo populo, duplicati mæroris diſpendium, qui copioſiſſimis lachrymis, aſſiduiſque lamentationibus, quanta beneuolentia ac veneratione vtrumque proſequerentur, manifeſtè demonſtrarunt. Tam auguſti miraculi fama longè lateque diſcurrens, populi concurſum magis ad illorum corporum venerationem euocauit, ita vt tandem vniuerſa etiam Nobilium multitudine concomitante, eadem corpora, omni cum ſolemnitate, ad Ciuitatem Roſchildienſem delata, in Eccleſia Sanctiſſimę Trinitatis recondita fuerint, vbi etiam Elogia, proùt merita vtriuſque exigebant, in lapideis tabulis inſculpta, ęternam poſteris memoriam reliquerunt, modo & forma ſequenti.

Regum

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 192.

Regum Sueno Decus, Magno, quo Dania Rege
Floruit, & Sceptris imperiosa fuit.
Non virtute minor Sueno, quàm nomine Magnus,
Nam poterit dici Magnus, *vtroque modo.*
Hunc soror illustris Regis præclara Canuti,
Estridis genuit, prole beata parens.
Anglos Marte premens, Noruagica Sceptra subegit,
Fit tria Sceptra tenens, vnica Dana manus.
Res miranda nimis, quē vix tria Regna valebant
Imperio capere, iam petra parua capit:
Et quia stare diu nequeat terrena potestas:
Terrarum Reges quærite Regna Dei.

Sequitur aliud Episcopi Gulielmi.

Gulielmus olim Episcopus Roschildiensis, præstantibus Dei relucebat bonis, pietate, Religione, percelebri vita, & sancta, & omni virtutum genere illustri: Hic fretus Innocentia, atque iam iustò, iniusti homicidij dolore permotus, quod à Rege factum erat libidine magis, quàm ratione, Regem ipsum quamuis Magnum & tali potente Regno, comitatuque stipatum, magno repulsum baculo, prohibuit templo, rebusque sacris, donec pœnitens facti, in gratiam cum Ecclesia, & Deo offenso rediÿsset; His actis tempore non ita multò post, mortui Regis huc deferebatur funus, quod vt resciuisset appropinquare Vrbi, duo sepulchra confici iussit,

Duobus

Duobus etiã feretris adornatis, ibat Gulielmus obuiam; Postquam ad funus ventum est, oratione facta, vt illi, quem in terris, Deo Patri iam lucrifecerat, sanam per admonitionem, commori possit. Mox membra collapsus, animam sanctam Cælo reddidit, atque inde vterque suo loculo impositus: Hanc Sacram ad Ædem pariter, mirabile dictu, magno omnium stupore deportati sunt. Gulielmo honorificè sepulto, ac de more Episcopalibus insignibus, vnà cum illo terra reconditis, Nouo Deus funus miraculo hominum memoriæ consecrauit.

VISIO PRODIGIOSA, AC MIracula secuta in remotione Ossium Episcopi Gulielmi.

CAPVT X.

POst Episcopi Gulielmi obitum, ad Roschildiensem Episcopatum euectus fuit Sueno, non vulgari prudentia, ac vitæ integritate conspicuus, qui inter alia pietatis opera, Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis, ac Sancti Lucij, Pontificis & Martyris, ab eodem Gulielmo exstructam, sed non

non consummatam, perficere decreuit, & præcipuè Cathedram ad Concionatorum vsum, in loco, vbi sepulchrum eiusdemmet Gulielmi positũ erat, erigi iussit; cum autem parata essent omnia, conuentione etiam facta cum operarijs, vt die sequenti opus inciperent, ipsa nocte, homo quidam Sacerdotalibus vestibus indutus, baculum manu gestans, in somnijs Sacristæ apparuit, quem seuera, minacique tremendus facie, ita alloquebatur: Scito, quòd præsens Episcopus Sueno, honorem à Gulielmo suo Antecessore in Ecclesia construenda, tot laboribus acquisitum, sibi tribuere haud debeat, & multò minus eiusdem sepulchrũ & ossa remouere, ac ea ab illis Suenonis nullatenus separare, alias quicunque ista audacter facere præsumpserit, condignas temeritati pænas persoluet; Post hæc eundemmet summitatem Ecclesiæ conscendere, ac baculo parietes vndequaque percutere, Sacrista conspexit, ita vt tota Ecclesia ruere, ac præcipitijs diruta omnino videretur; eodem instanti è somno excitatus, & horribili visione summopere perterritus, ad Ecclesiam accurrit, eamque totaliter eodem tempore collapsam, ac præcipitatam inuenit; ex quo se minimè somniasse, sed omnia clarè vidisse recognouit: Conciues

postea

postea ab ipsomet Sacrista moniti & instructi, magnumque prodigium perpendentes, admiratione non solùm, verùm etiam timore multo oppressi remansere, & quod magis miraculum prodigiosum comprobauit, In eademmet Ecclesia quiescentem Custodem, dum, iuxta fundamentalem omnium opinionem, ex saxorum corruentium impetu iam vita functus, ac inter sacelli ruinas consepultus iudicaretur, magna licet lapidum multitudine circumcinctum, viuum tamen, & non solùm è periculo mortis ereptum, sed etiam sine vlla sui corporis læsione incolumem repererunt. Episcopus autem Sueno, tot prodigijs satis commotus atque perterritus, Gulielmi sepulchrum immotum reliquit, solumque ad reędificandam Ecclesiam totus incubuit. Nihilominus paruo elapso tempore, maior Sacrarij Præses, nomine Hermannus, & Anrfastus Scolæ Magister, auxiliante atque etiam suadente Isaaco Præposito, audaci curiositate impulsi, Gulielmi sepulchrum aperiri iusserunt, vbi ossa eiusdem reperta sunt, è quibus suauissimus odor emanabat, ita vt, qui ea tetigerant, multiplicatis per aliquot dierum ablutionibus, nimiam suarum manuum fragrantiam abstergere minimè potuerint; Licet autem tam euidenti

miraculo, ad illarum Sacrarum Reliquiarum debitam venerationem præstandam mirabiliter induci potuissent, nihilominus, tanquam vulgaria & prophana ossa, in angulo sepulchri collocarunt; Sed Deus, qui Gulielmi Sanctitatem manifestis signis magis patefacere satagebat, tales sequi permisit effectus, ita vt in suam perniciem, pænas prædictæ temeritatis indices persoluendas, iuxta quod intentatum fuerat, ipsimet temerarij homines, in suis corporibus actu completas, recognoscerent:

Contigit enim, quòd idem Hermannus, dum Altari deseruiens, Absaloni, tunc temporis Episcopo Roschildiensi, officium sacrum celebranti assisteret, & Thuribulum manu gestaret, cui igne sacro, iuxta morem imposito, igneus globolus tâm repente, ac celeriter ad eius nares euolauerit, vt statim eo penetrante cerebrum, non solùm viribus totaliter destitutus, verùm etiam voce ac loquela priuatus, intra tres dies miserabiliter decesserit, digna expertus iuxta prudentum hominum iudicium, supplicia suis naribus debita, quæ suauissimum ex Gulielmi ossibus odorem emanantem contempserant; Anrfastus etiam conuenientem pænam sustinuit, dum ipse pariter mebrorum

debi-

debilitate summopere oppressus, vnam medicinam pro alia inaduertenter sumendo, languores cruciatusque vehementes, ac tribus continuis mensibus durantes, perpessus est; qui etiam tandem suum irreuerentiæ crimen, erga Gulielmi reliquias confitendo, miserabili modo, è viuis sublatus fuit, id quod etiam Isaaco Præposito, pulmonibus consumptis, & etiam alijs, non sine multorum admiratione accidit, teste Saxone Grãmatico, hisce verbis. *Igitur tantum vnusquisque pænæ sumebat, quantum in violanda Antistitis sepultura auctorem egerat, quia enim salubritatem suam prudentiæ munimento tueri noluerunt, cladem culpæ præcipitio contraxerunt*; Quibus prodigiis, miraculisque Gulielmi Sanctitas summoperè in opinione omnium corroborata remansit, vti postea exitus comprobauit, dum Sanctorum Episcoporum ac Confessorum numero adscriptus fuit. Sax. Grãm. lib. 11. Hist. Dan. f. 195.

INTER CANVTVM, & Haraldum, & inter populos contentio ob Regni successionem, ad quod postea Haraldus euehitur.

CAPVT XI.

HVmanam præsumptionem, ex hæreditario instinctu, à nostris primis Parentibus contracto, ad dominium naturaliter addictam esse, quis est qui nesciat? Vnde nil mirum, si post Suenonis obitum, inter Canutum & Haraldum, Danicè *Harrild*, fratres discordia orta fuerit, & inter populos, tumultus non exiguus, ob diuersam animorum propensionem, magis ac magis excreuerit, ita vt aliquamdiu Proceres dubii disceptarint, vtrùm Canutum, an Haraldum ad Regni fastigium essent promoturi: Aliqui Haraldo fauebant, se solùm reflectentes ad illius mansuetudinem & bonitatem: Alii verò, & in maiori numero, non tantùm ob consimiles qualitates, verùm etiam ob Canuti singulares animi, corporisque dotes, ac preclara merita eundem præferendum existima-

ſtimabant, cuius labores & pericula, pro tuenda Domi, militiæque Republica, necnon pro illuſtranda apud vicinas nationes, Patria, ſudores ac moleſtias publicè conſtare clamabant. Nihilominus poſt multas generales ſeſſiones Procerum atque Nobilium, Haraldus tanquam natu maior, Rex huius nominis ſeptimus, anno 1077. tempore Gregorij VII. ſummi Pontificis, proclamatus fuit. Statim à populis, præcipuè Haraldo adhærentibus, ſolemnitates maximę ingenti cordis cum lætitia, pro noui Regis electione celebratæ fuerunt. Canutus verò omnia, per diuinam prouidentiam ita diſpoſita eſſe ſibi ſuadens, ab ipſamet non aliud, quàm quod animę ſuæ ſaluti proficuum eſſet ac neceſſarium, expectabat & flagitabat, memor, Sancto Ioanne Chriſoſtomo, inter alios Patres, teſte, *quòd Deus non exaudit ad votum, ſed ad profectum, & quod denegat voluntati, concedit ſaluti*; Quod manifeſtè eodem tempore accidit, in quo Deus, (*qui humilia reſpicit, & alta à longè cognoſcit*) Sanctum Canutum ad Dominiũ temporale ſubleuare diſtulit, vt glorioſior poſtea, cum martyrij merito Regnum cæleſte conſequeretur. Reliquit itaque Sanctus Canutus in pacifica poſſeſſione Haraldum fratrem, ac omni paſsione

poſtha-

Sax. Grãm. lib. 11. Hiſt. Dan. f. 196.

Iſaac. Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 195.

S. Ioã. Chriſõ

Dan. pſ. 137.

posthabita, heroica opera aduersùs Orientales, tempore Patris inchoata, pro Regni æmolumento ac vtilitate prosequi decreuit; In quem finem, acceptis aliquot munitis nauibus, primò versùs Scaniam, Danicè *Schaane*, iter aggressus est, atque inde Succiam petijt, vbi à Rege Halstano, magna cum solemnitate, cordis beneuolentia, honoribusque præcipuis exceptus fuit.

HARALDI REGIS bonum gubernium, eiusque mors.

CAPVT XII.

HAraldus ab initio suscepti Regni, magnum suæ prudentiæ ac pietatis specimen dedit, vtpotè qui pacis oleæ populorumque commodo totus addictus, nonnulla fauorabilia condidit decreta, aliaque priuilegia confirmauit, ac regia authoritate roborauit; quibus operibus maximos vulgi applausus & acclamationes, singularem subditorum in eum beneuolentiam ac obligationem exprimentes, obtinuit. Ad culmen itaque felicitatis, sub gubernio tanti Principis, sese con-

Sax. Grám. lib. 11. Hist. Dan. f. 193.

conſcendiſſe auctumabant; Regem tam auguſtum annis plurimis ſuperſtitem fore ſperantes pariter, & optantes; Sed Deus, *qui poſuit terminos, qui præteriri non poterunt* : poſt biennium à dominio inchoato, illum ad aliam vitam euocauit in loco, qui Dialbyn, lingua Danica *Dalbÿ* appellatur, anno 1079. tempore Gregorij VII. Summi Pontificis, ac in eodem loco, regijs ac honorificentiſsimis funeralibus expeditis, eius corpus vberrimis populorum vndequaque concomitantium lacrymis ſepultum fuit.

Iob. cap. 4.

Baron. lib. 11. fol. 154.

DOTES

DOTES PRAECIPVAE Sublimesque Virtutes S. CANVTI.

CAPVT XIII.

INSIGNES Victoriæ, inclytaque opera Suenonis Regis, Sãcti Canuti Genitoris, necnon Haraldi eiusdem filij superiùs memorata, Virtutes ac prærogatiuas nostri Sancti obscurare minimè potuere, imò potius plurimùm illustrarunt. Dum ipse ab ineuntibus annis æqualium ornatus morum, virtutumque decore, Regiæ suæ Stirpis eminentiam,

inde.

indefessa paternæ generositatis æmulatione, indeterminabiliter coram Deo, & hominibus ampliauit: ipse namque non solùm propria virtute ac propitiæ fortunæ beneficio, sed & præclarissimis naturæ dotibus præuentus, pręcocis nimium indolis agilitate ætatem anteuertit, qui ante iuuentutis florem piratica monstra perdomuit, & nouis virium insignibus, paterni roboris fundamenta solidauit; Quodque magis dignum admiratione est, pro amplificanda, tuendaque Patria, multa fortiter gessit, triumphorumque, quorum ob immaturam adhuc ætatem, vix spectator esse poterat, author haberi voluit, quin etiam iuuenile corpus ad bella strenuè conficienda, armaque viriliter sustinenda firmabat: Porro eius fama ob bellicam virtutem in tantum illustrari meruit, vt rediuiuum Canuti Magni spiritum, fortunamque simul vnà cum nomine sortitus esse iudicaretur.

Fuit etiam Canutus Sanctus venustate admirabilis, eiusque corpus tanta cum membrorum simetria efformatum, tamque congruenti partium integrantium methodo compaginatum, vt sanè tanquam perfectionis exemplar ab omnibus videretur; Erat equidem externus ille corporis candor, & venustas, internæ puritatis, perfectionis,

& ſanctitatis argumentum, ſicuti poſtea euentus comprobauit, ac per totum eius vitæ curriculum ſatis clarè experientia docuit: Aſt vtinam eloquentia, materiæ huius ſublimitati debita, totum exprimere poſſem: Sed qui dixit, *Dilata os tuum, & ego implebo illud*, ſufficiens, vti ſpero, mihi ſuppeditabit auxilium. Diuina igitur ac infinita Dei liberalitas, plures alias ſingulares dotes ei impertierat, quia vt Sanctus Paulus Apoſtolus ait. *Non eſt currentis, neque volentis, ſed miſerentis eſt Dei.* Eminebat autem quaſi in lucidiſſimi cryſtalli maſſa, ſpiritus excellentia, ſed à ſuperbia longè remota; Humilitas gradiebatur profunda, ſed ſui ſtatus qualitati minimè præiudicialis: Manſuetudo abblandiebatur cordialis, ſed honeſtate repleta. Perſpicacitas præualebat intellectus, ſed modeſtiæ coniuncta; Dulcedo iocabatur in verbis, ſed ſemper ad Dei cultum, proximique beneficium directis; Ita vt omnes cuiuſcunque gradus ac conditionis, cum eo loquentes, beneuolentiæ vinculis obſtricti, iure optimo remanerent. Hiſce præclaris naturæ dotibus tanquam in ſolo, optimè ad fertilitatem diſpoſito, firmis, profundiſque radicibus diuinæ gratiæ ſemen, locum proprium inuenit ac ſtabiliuit, ita vt ſublimes fructus ſuo tempore

Dau. pſ. 80.

S. Paul. ad Rom. 9.

pore ad proximorum beneficium, & pręcipuè ad eorum lucrandas animas, ab omnibus iuxta Dei voluntatem emanaturi, euidenter conspicerentur.

ASSVMPTIO CANVTI SANcti ad Regnum Daniæ.

CAPVT XIV.

VBique locorum percurrente, (*Non enim potest Ciuitas abscondi super montem posita*) ingentis prudentiæ, ac summæ Sancti Canuti bonitatis fama, qui inter gemmas præclarissimorum hominum, tanquam carbunculus, radios ex omni parte lucidissimos transmittens, effulgebat. Vnde meritissimo iure Archiepiscopis, Episcopis, Proceribus, populisque annuentibus, ac etiam Legati Apostolici consilio, ad Regni dominium assumptus fuit Anno 1079. tempore eiusdem Gregorij VII. Summi Pontificis, & huius nominis Rex Quartus declaratus. Confestim itaque communem applausum, vniuersalemque acclamationem, triumphis ac festiuis solemnitatibus, maximam animorum consolationem exprimentibus, coniunctam, obtinere meruit, licet

S. Matth. cap. 5.

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. fol. 199

Sax. Gram. lib. 11. Hist. Dan. fo. 194

hæc omnia ſuæ naturali inclinationi repugnantia, vtpotè profundiſsimæ humilitati addictus, inuito animo tolerarit; Imò pro certo habens, Regni faſtigium non ob ſua merita ſe à Deo recepiſſe, ſed ſolùm vt in Eccleſiæ vinea diligenter operaretur, ab ipſamet Diuina Clementia efficaciſsimis precibus, ſuſpirijſque feruentiſsimis opportunum auxilium expoſtulabat, vt ea omnia, quæ in eius rectiſsima voluntate ſtabilienda, ac ad maiorem Diuinæ Maieſtatis cultum, animarumque lucrum dirigenda decreuiſſet, facilius exequeretur, quem ob finem etiam Legatum Gregorio VII. ſtatim tranſmiſit, vt non ſolùm ſuam notificaret ad Regnum, aſſumptionem, verùm etiam de ſua promptiſsima, ac in exequendis Sanctitatis ſuæ mandatis conſtanti voluntate, eundem certum redderet, vt ita magis ac magis verus, legitimuſque Sanctæ Apoſtolicę Sedis filius ſemper cognoſceretur in opere; Vnde & Pontificiam Benedictionem, necnon inſtructiones inuiolabiliter a ſe obſeruandas atque exequendas humillimè petijt, quæ omnia ſatis ſuperque eiuſdem pietatem, & Sanctitatem indicabant; gratas proinde habuit Summus Pontifex oblationes, ac humiles petitiones, eaſque perfectiſsimi ſpiritus effectus eſſe declarauit in li-

teris

teris Apostolicis, in quarum initio sequentia verba leguntur. *GREGORIVS, &c. CANVTO Danorum Regi &c. Sincero charitatis affectu dilectioni tuæ congratulamur, quia licet in vltimis terrarum finibus positus, ea tamen, quæ ad Christianæ Religionis cultum pertinere noscuntur, vigilanter studes inquirere, & quòd Sanctam Romanam Ecclesiam Matrem tuã,& vniuersorũ:recognoscens, ipsius documenta exoptas, & exposcis, &c.* Sicuti, & in alijs de anno 1080. quarum prima verba sunt; GREGORIVS, &c. CANVTO Danorum Regi &c. *Inter cæteras ergo virtutes, quas animo tuo imitandas censueris &c.* Baron. lib. 11. fol. 534.

Hisce modis Sãcti Canuti sanctitas in primordijs gubernij clarè enituit, quibus accesit eximia eiusdem Sancti Principis in pauperes liberalitas; nam a terrenarum diuitiarum cupiditate remotissimus, identidem cordi suo inculcabat illa verba Dauidica; *Diuitię si affluant, nolite cor apponere*, Dau. ps. 61. & vt alter Tobias, qui filio suo dixit. *Ex substantia tua fac eleemosynam, & noli auertere faciem tuam ab vllo paupere, ita enim fiet, vt nec à te auertatur facies Domini*: perfectissimæ charitatis visceribus in Pupillos, Orphanos, Viduas, Peregrinos, pauperesque omnes, cuncta & singula ad congruam Tobias c. 4.

& completam eorundem ſuſtentationem neceſſaria promptè diſtribuit; Pietati prætereа promouendæ ſummoperè ſtudens, Eccleſias multiplicauit, redditibus auxit, pretioſaque ſupellectili adornauit, & ea omnia, quæ ad maiorem Dei cultum, necnon ad Sacerdotum, Clericorumque commoditatem magis apta videbantur, totaliter perfecit; Propter quam liberalitatis prærogatiuam, non Regij Ærarij poſſeſſor, ſed potius diſpenſator ab omnibus habebatur. Allaborauit etiam, Religionem Catholicam, quæ iam in Dania floreſcebat, in Orientalibus quoque Nationibus diſſeminare; Quocirca bellum, quod, vt iam ſupra diximus, adoleſcens inchoauerat, nullum laborem, nec vitæ diſcrimen pertimeſcens, denuò reaſſumere ſtatuit. Aggreſſus itaque Regna Eſtonum, Curethum, atque Sembonum, omnia vndequaque concuſsit populoſque ſibi ſubiectos reddidit, quos poſtea etiam, iuxta immenſum cordis ſui deſiderium, ad Catholicam fidem amplectendam, magna adhibita diligentia induxit: In tot rerum diſcriminibus, ac arduorum itinerum anguſtijs, ab oratione ſolita, tam mentali, quâm vocali, minimè receſsit, quam ſemper omnibus alijs mundi negotijs præferebat, diuini non immemor moniti. *Primum quærite Regnum*

Iſaac Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 196.

gnum Dei, & omnia adijcientur vobis : Et quod mirabile magis erat, non solùm inter maximas Regni curas, in domo sua velut alter Dauid, Oratorium inuenit, vbi cum ipso Psalte dicere poterat. *Septies in die laudem dixi tibi* : Verùm etiam opportunum tempus in Ecclesijs, Diuinis officijs assistendi, vti quotidie solebat, tota animę attentione, ad hoc vt in ipsa per huiuscemodi exercitij culturam, diuini verbi semen magis radicaretur, suoque tempore fructus bonorum operum omnipotenti Deo retribueret.

s. Matth. cap. 6.

Dau. ps. 118.

MAGNA CONTINENTIAE, ac pietatis Sancti Canuti virtus, & ad instantiam Nobilium consulentium, eiusdem cum Adela matrimonium contractum.

CAPVT XV.

ABsolutum, independensque supremorum Principum Dominium, ingentibus coniunctum diuitijs, præclaram aliquando continentiæ virtutem superat atque prosternit, dum

dum ipsi prædominantibus carnis illecebris non solùm delicato cibo, potuque suauissimo incrassati, verùm etiam auri & argenti affluentia repleti, (quæ enim virum ad libidinem proximè facilitāt pecuniæ, & earundem cupiditas facillimè virginem deflorat; Teste Poëta, *Auri sacra fames, quę non mortalia pectora cogis?*) in impudicitias, & inhonestos actus sæpe sæpius præcipites incidunt. Sed

Dauid. ps. 61 Deus, qui est, vt Dauid innuit; *Mirabilis in sanctis suis*: taliter operatur, vt aliquando in ipsis caro in spiritum, tenebræ in lucem, ignauia in sapientiam, dominium in subiectionem, molle lutum in durissimum adamantem conuertantur: Hoc totum in Sancto Canuto clarè experientia docuit, qui licet magnus Princeps, Rexque potens, necnon immensis thesauris ditatus esset, nihilominus ab omni lasciuiæ genere ita alienus exstitit, ac si exstinctum cōcupiscentiæ fomitem habuisset, semper tanquam verum pudicitiæ exemplar omnibus claruit: Aliquo postea transacto tempore ad suos reuersus, Nobilium, Procerumque iteratis consultationibus, legitimam Regni successionem optantium, denique assensum præbuit, & Adelam, vel vt alij volunt, Ethelam, Roberti Flandrorum, & Hollandorum Comitis filiam, illustris-

illuſtriſſimam ac præclariſſimam fœminam, in vxorem accepit, quæ illi præter duas filias Carolum progenuit, eius vocabuli primum inter Flandros Comitem, vt ſuo loco clarius inſinuabitur; Licet autem inter eos reciproca, atque intima beneuolentia Coniugatis debita, ſatis vigeret, nihilominus ab operibus ad Diuinum cultum amplificandum directis, vt memorauimus, minimè defecit; Quod ſatis oſtendit Cathedralis apud Roſchildiẽſes Eccleſia, ab Epiſcopo Gulielmo inchoata, necnon prodigioſo miraculo, vt ex ſupradictis, diruta, à Suenone Epiſcopo reædificari cæpta, ab ipſo Sancto Canuto conſũmmata, vbi etiam, ad exemplum Canuti *Magni* Aui ſui, propriam regiam Coronam, gemmis rariſsimis diſtinctam, ac pretio inæſtimabilem, proprijs manibus, non ſicut ille capiti Crucifixi impoſuit, ſed humilior pedibus ſacræ Crucis ſubſtrauit, proteſtans publicè, hanc non ſibi vili ſeruo, ſed Deo Optimo Maximo, vtpotè vero omnium Regi, ac Domino, quem è ſacra Scriptura didicerat eſſe *Regem Regum*, *& Dominum Dominantium*: meritò deberi. Fuſiùs nolo meminiſſe Sancti Regis humilitatis, in qua omnis eius ſermo pietas, ac ſpiritus mirabilis perfectio fundabatur; in eadem etiam Eccle- s. Paul. ad Thimot. c. 6

ſia Epiſcoporum, Sacerdotum, & Clericorum ad maiorem Dei cultum, ſtipendia liberaliter auxit. Quin & Cœnobium eiuſdem Loci Beatæ Virgini MARIÆ Sacrum, & aliud Ringſtadiæ, lingua Danica *Ringſted*, necnon Ædem Sancti Michaelis Saglosæ, Danica locutione *Slangerup*, è fundamentis erectam reſtituit; ſuiſque iam ſumptibus, Lundenſis, Danicè *Lund*, Eccleſiæ ſtructuram, ab Epiſcopo Egino cæptam, perfecit, vt quoque ſingularem erga Eccleſiam affectum pateſaceret, multa beneficia præſtitit, quę non tantùm in illius conſtructionem, verum etiam in Scholæ, bonarumque literarum vſum cederent; Inſuper die dedicationis eiuſdem Eccleſiæ, ſacris altaribus, ingenti & ſolita pietate ab ipſo honoratis, quartam regiorum prouentuum partem, necnon quartam ęſtiuorum redditiuum portionem Epiſcopo Egino, eiuſque ſucceſſoribus reliquit, vti refert Saxo Grammaticus verbis ſequentibus. *Canutus prima itaque dedicationis die, Rex ſolemniter Altaria veneratus, quartam Regij numiſmatis, ſuæ in Ciues exactionis, & quartum æſtiui Cenſus portionem ei, qui pro tempore Antiſtes extiterit, muneris loco perpetuo iure prouidendum reliquit.* Sed quod magis Canuti Sancti beneuolentiam erga Eccleſiaſticos indi-

Sax: Grām. lib. 12. Hiſt. Dan. f. 197.

indicabat, fuit honor præcipuus in Episcopos collatus, quos consilio regio interesse, primumque inter Proceres & Duces, locum ac votum habere, amplissimis decretis, omnibus debitæ solemnitatis ritibus roboratis, sanciuit. Alia quoque priuilegia ijsdem Ecclesiasticis adiunxit, vt magis tanquam Dei Ministri, ab omnibus in honore & veneratione haberentur; Charissimos, iuxta innatum genium semper socios habebat, homines probatæ vitæ, doctissimosque religiosos, vt eorum exemplo, ac salutaribus monitis, omnis diuinæ offensæ occasio omninò tolleretur, verba sacræ scripturæ recensens. *Cum Sancto Sanctus eris, & cum viro peruerso peruerteris*: Ex qua lectione magis excitatus, Clerum non solùm distinctos ordines, verùm etiā à Ciuium curia separatam habitationem habere decreuit, ne eorum fortasse malum exemplum, vel minus honesta ac religiosa conuersatio, ijsdem sacris hominibus, diuinoq; cultui dicatis, maculam aliquam inureret; Qua etiam de causa fori sçcularis iurisdictionem, quoad eos, qui in rebus ad diuinum cultum, vel ad Ecclesiam spectantibus deliquissent, prudenter cassauit, eamque Archiepiscopis, Episcopis, ac eorum in ijsdem causis deputatis Ministris contulit. 2.Reg.c.22.

SANCTVS CANVTVS zelum magnum oſtendit, circa obſeruantiam præceptorum Dei, & Eccleſię.

CAPVT XVI.

Elnot. Cantuar. in elog. vit. S. Can.

S. Paul. ad Coloſ. c. 2.

CANVTVS Sanctus, accurata mente reuoluens, ſuam in ſubditorum defectibus perſcrutandis obligationem, & præcipuè in ijs inueſtigandis, quæ ad diuinũ cultũ, proximorumque beneficium ſpectabant; necnon rationem diſcutiens, ſuo tempore, Deo reddendam de omnibus ſua culpa, vel ob correctionis deficientiam, vel ob ſummam conniuentiam commiſsis, & ęternam ſibi commiſſorum damnationem promouentibus; In principio, verbis manſuetis, pietate paterna delinitis, iuxta Pauli Apoſtoli directionem: *Inſtructi in Charitate, & ſpiritu lenitatis*: eorundem offenſam, Diuinæ Maieſtati illatam, culpare cæpit & improbare, vtpotè qui legibus præceptiſque Eccleſiaſticis aduerſarentur, graui cum præiudicio, & proximorum detrimento, diuinæ immemores iuſtitiæ, quam meritò ſeueriſſimam delicto-

delictorum suorum vindicem perhorrescere debe-rent; sed clarè cognoscens Sanctus Princeps, quòd oleum & operam perderet, ijs vitæ emendationem de die in diem procrastinantibus, ad se directam fuisse iudicauit, eiusdem Sancti Apostoli doctrinam præcipientis: *Ministerium tuum imple, argue, obsecra, increpa*: imò tremenda illa Spiritus sancti ad superiores loquentis, sententia: *Nisi annunciaueris iniquo iniquitatem suam, sanguinem eius de manu tua requiram*, horribili velut tonitru perculsus, seueris verbis, minarumque plenis, vitia detestari, persequi & anathematizare cæpit; Veruntamen: *omnis qui malè agit odit lucem, & non vult venire ad lucem; vt non arguantur opera eius*: Illi igitur nihilò emendatiores, sed obstinatiores, & à multo tempore vitijs addicti, omnes has tum monitiones, tum minas constanter respuebant, alij quoque omni Dei timore postposito, Regem publicè indiscretum calumniabantur, ac si legibus nunquam auditis, nec vllo tempore in praxim redactis, eos obstringere præsumeret: Ita hi Pharisæorum successores, proximum damnationis suæ præcipitium dilatabant, & accelerabant; constanter impellente peruersæ voluntatis impetu; neque mirùm, quia in debitam duræ ceruicis pœnam

S. Paul. ad Timot. c. 4.

Ezechiel. cap. 33.

Ioan. cap. 3.

Dauid. ps. 80 nam, diuina iustitia vindex *Reliquit eos, secundùm desideria cordis eorum, ibunt in adinuentionibus suis*: Ecce quàm infeliciter parturiant *desideria inutilia & nociua, quæ*, Sancto Paulo teste, *mergunt homines in interitum & perditionem*.

SANCTI CANVTI confessiones Sacramentales quotidianæ, Ieiunia ac mortificationes.

CAPVT XVII.

EX dictis circa Sancti Canuti præclara ac mirabilia opera, quilibet eiusdem irrepręhensibilem naturam, vitamque immaculatam satis colligere potuit, at ipse longè diuersum de se conceptum efformans, quasi omnium criminum reus, quotidie rigoroso suæ conscientiæ examine, delicta, quæ præcipuè in iuuentute à se commissa supponebat, seuerus censor discutiebat, iterum, iterumque supplicans cum Dauide. *Delicta iuuentutis meæ ne memineris Domine:* imò meditabundus, Dau. ps. 24. quòd secùndum sapientis testimonium, *Septies in die ca-*

die cadit iustus: quotidie vberrimis cum lacrymis, sanctæ vitæ Sacerdotibus confitebatur, apud quos animæ eius puritas tantò magis illucescebat, prout inter alios Geroldus, & Arnoldus Episcopi testimonium veridicum perhibuerunt, qui media hac frequenti, humilique confessione, non tantùm Sancti Regis puritatem penetrarunt, sed & in cognitionem deuenerunt plagarum & vlcerum, ex cilicijs, flagellisque contractorum, quorum oculati ipsimet testes fuere. Per hunc Sanctæ virtutis tramitem, velocissimo cursu Sanctum suum Principẽ ad metam æternæ gloriæ properare, profitebantur omnes, quoquot timor Domini imbuerat: Hisce carnis propriæ mortificationibus mirùm recreatus Sanctus Canutus, exultabat vt gigas ad consummandam virtutis semitam, tantò alacriòr, quãtò certiòr, quòd iuxta carnalium appetituum refrenationis mensurã, spiritus à terrenis auersus & ad cælestia conuersus, plus aut minus releuetur: Totus itaque Christi esse desiderans, continuò carnem suam ad concupiscentias reprimendas, crucifigere non pertimescebat, ita vt meritò dicere potuisset, quòd Sanctus Anselmus, verba diui Pauli Apostoli commentans, innuit: *Castigo afflictionibus corpus meum, & in seruitutem redigo, vt non*

Prouerb. cap. 24.

Elnot. Cantuar. in elog. vit. S. Can.

S. Anselm. in com. in 1. Pauli ad Corint. 9.

non perficiat suam, sed spiritus voluntatem. Affligebat insuper corpus suum nō sola temperantiæ virtute, quæ cibi potusque mediocritatem requirit ad tollendos concupiscentiæ impulsus: Sancto Augustino hisce verbis attestante. *Temperantia est affectio coercens, & cohibens appetitum ab ijs rebus, quæ turpiter appetuntur*; verùm etiam continuorum ieiuniorum exercitio, præcipuè autem diebus Veneris & Sabbati, in quibus mensæ Regali assidens, tantùm pane, sale & aqua vescebatur, id autem tam secretò, tamque dextrè, & circumspectè practicare nouerat, vt nulli alteri, quàm paucis, ijsque fidelioribus Ministris innotesceret; Deportabantur enim ad Regis mensam exquisita fercula, dulcissimique potus, prout tantum Principem decebat, sed ipse incredibili dexteritate adhibita; quotidie, quod magis gustui contrarium, ac solum ad sustentationem necessarium esset, assumebat: Allatis itaque regalibus dapibus, partim in pauperes, partim in eosdem fidos Ministros secretè distributis, corpus suum in delicijs enutritum, exstenuabat; Opera igitur tam præclara non in plateis publicis propalari, sed à diuino cordium inspectore approbari cupiebat, iuxta Euangelicam monitionem: *Nesciat sinistra tua, quid faciat dextera*

S. Aug. lib. 1. de lib. arbitr. cap. 13.

Matth. c. 6.

dextera tua: Quia non inde humanæ laudis fauorem, sed tantùm ab omniuidentis Dei infinita clementia exſpectabat remunerationem.

PETITIO AVXILII BELLICI à Sancto Canuto, pro Anglorum defenſione, & ad ipſorum inſtantiam bellica arma diſpoſita.

CAPVT XVIII.

NObiliſſima Anglorum propago (Venerabili Beda presbytero, eiuſdem Regni Hiſtoriographo teſte) ab antiquis Saxonibus originem duxit; Ad hoc Angliæ Regnum, poſt Sãcti Eduardi Regis mortem, communi populorum applauſu & acclamatione, Haraldus Goduinus Tyræ, vnius alterius Canuti Magni Regis Daniæ, & noſtri Sancti Canuti Aui ſororis, filius aſſumptus fuit; Sed Paulò poſt Gulielmus Normanniæ Dux, formidabili exercitu idem Regnum inuaſit, atque bellica vi, maximo amborum excidio, ac eiuſdem Regis Haraldi, fratriſque nece ſecuta arrogan-

Iſaac. Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 197.

roganter ſibi ſubiugauit ; Tali cum violentia Anglici Regni ſolium conſcendit , ſed longè maiori poſtmodum tyrannide , illud poſſeſſor depopulatus eſt; Siquidem inclytis Angliæ Ducibus, Comitibus , Satrapis , Nobilibus , necnon alijs diuerſarum dignitatum perſonis, partim ferro peremptis, partim in Ergaſtula detruſis , alijs paternarum diuitiarum hæreditate ſimul & honore priuatis , alijs natiuo ſolo exterminatis , alijs in exilium ablegatis , reliquis tandem publica ac vili ſeruitute oppreſſis , tyrannicum planè Dominium exercebat . Angli licet per aliquod tempus talia ſuſtinuiſſent , poſtea tamen crudelis ſeruitutis impatientes, Sancti Canuti auxiliatrices copias petere decreuerunt ; id quod legatis frequenter tranſmiſſis , tandem obtinuere, cum oblatione dominij eiuſdem Regni Angliæ , vtpotè quod annis pręteritis Regno Daniæ exſtiterat hæreditarium ; Sanctus igitur Canutus , licet animæ ſuæ ac populorum ſuorum ſaluti totus incumbens , non bene ad bella gerenda diſpoſitus eſſet, nihilominus igne charitatis accenſus, qua Anglorum anguſtijs compatiebatur, Pijſſimus Rex, exterminio eorum ſuccurrendum decreuit , vt priſtinæ libertati gentem nobiliſsimam reſtitueret , & Normannorum inſolentiam ,

lentiam ,

lentiam, in consanguineorum excidio plus nimio furentem reprimeret; Omnia hæc à Deo taliter erant disposita, *cuius iudicia abyssus multa*, cuiusque consilia ab hominibus inuestigari minimè possunt, dum eodem tempore ad martyrium sancti Regis, via rectissima, & occasio proxima præbebatur, pro Dei ac iustitiæ defensione, prout in sequentibus magis dilucidabitur.

Itaque Sanctus Canutus, occultum mentis ac sensus sui consilium, Olao primùm aperuit, tunc Flesuicientium Duci; eique tanquam summa prudentia ac generositate prædito, necessariam authoritatem contulit; Olaus verò, etiamsi verbo Regis assensum præbuisset, ac determinationem bellici apparatus contra Gulielmum maximè laudasset, necnon regiorum præceptorum executorem efficacissimum, ac rebus disponendis ore sese paratissimum ostentaret, corde tamen, ambitione & dominandi cupiditate repleto, omnia secretò subuertere conatus est, ad lucrandos populorum animos, sciens, quòd essent plerique ex Proceribus, populisque Daniæ, iam longa ac diuturna pace fruentibus, qui minùs læto animo ad arma capescenda concurrerent; Nihilominus vigilanti Sancti Canuti, & Errici fratris assistentia & sollicitu-

citudine; necnon populorum instantia, quorum propensi assensus, animum atque impetum indies aleæ bellicæ attentandæ maiorem ipsimet Regi addiderunt; accedente etiam Soceri eius, Roberti Flandriæ Comitis ad eandem expeditionem, mira alacritate ac studio, quin etiam ipsorum Anglorum, qui in Daniam tædio Normannicæ dominationis profugi, quotidianis quasi comitijs ad arma contra Normannum arripienda, Canutum sollicitare non desinebant, asserentes Angliam, ipsius & Danorum Regnum esse, nec pati eos debere, illud à nouo homine tyranno iniustè possideri: Ex varijs igitur Regni partibus, accedentibus copijs ingens ac formidabilis militum Classis, iuxta recentiorum historicorum calculum, mille nauium collectione constans, efformata fuit.

NOTI-

NOTITIA GVLIELMI REgis Angliæ circa bellicos apparatus Daniæ, eiusque vigilantia adhibita pro Regni defensione.

CAPVT XIX.

GVlielmus Rex Angliæ, rumore expeditionis Danicæ Classis, ad instantiam Anglorum collectæ, excitatus, statim conscensis munitioribus nauibus, vniuersum Angliæ Regnum percurrere, ac fortalitia diligenter visitare statuit: Et vt bellicosus miles ac heros nõ imperitus castra & oppida munire, muris & fossis cum propugnaculis castella circumcingere, Vrbium muros renouare, eisque vigilias constituere, diuersosque ad portus, nauticas custodias deputare, veteranos & expertos milites in fortalitijs destinare, ac totum id, quod ad tutissimam defensionem, eius iudicio necessarium videretur, statuere diligentissimè curauit. Exercitus verò tam è Gallorum, & Britonum, quàm & Normannorum natione, ab ipso in tam magna copia collectus fuit, vt postea ijs ad

omnes

omnes Regni Ciuitates transmissis, & omnes Vrbium Ædes replentibus, Ciues ac domestici foris extra Domos proprias habitare cogerentur.

PERFIDI ET INFIDELIS Olai, Germani fratris à Sancto Canuto Rege defectio.

CAPVT XX.

CLasse igitur parata, Danorum Exercitus in omnem horam tempus præstolabatur, quo iuxta mandatum Principis sui in occidentem solueret. Debuisset equidem Olaus, ob regiam commissionem, pro militari congressu necessarijs disponendis paratissimus insudare, ad instar fulguris in instanti, velocissimè, quacunque necessitate vrgente, discurrere, Nobilium, populorumque animos ad arma suscipienda sollicitare, officiales, & ministros in agendis opportunè instruere, ad cõmune Regni, regiæ gloriæ & maiestatis emolumẽtũ propugnãdũ singulos animare: sed perfidæ voluntatis tenax, totum Regis mandato oppositum mente reuoluens, solùmque ad suum proprium

inte.

interesse, omni lege & obligatione alia pospoſita, intentus, eodem tempore, quo ſeruenti apparenter conatu egregiam pijſsimi Regis fratris ſui intentionem de recuperando Angliæ Regno palam omnibus promulgabat, ſecretò poſtea coram Nobilibus ac militiæ Ducibus, omnia Regis conſilia præceptaque, quolibet adhibito conatu refutauit, illiſque amittendæ pacis damnum, inimici vires, ac potentiam, victoriæ ambiguitatem, aliaque mille rerum, ac vitæ pericula in bello ſimili euentura, ſummoperè inculcauit; Olaus autem conſimilibus ſuggeſtionibus non ſolùm generoſa populorum corda, ac ad bella diſpoſita infirmauit, verùm etiam ſuæ inhærentes opinioni, à fide & obedientia, eorum Principi debita, alienauit. Iſaac. Pont. lib. 5 Hiſt. Dan. f. 198.

COM-

COMMISSIONES, A SANcto Canuto, militiæ Officialibus transmissæ, ac eorum tumultus ob Olai moram.

CAPVT XXI.

MAgnum Olai fratris sui crimen, ac occultam fraudulentiam Sanctus Canutus nūquam præsumere potuisset, & cum iam mille naues paratæ & munitæ essent, ad occidentales portus transferri iussit, vbi postea eiusdē Olai aduentum cum alijs nauibus, omni munitione refertis, quantocius expectare deberent. In instanti igitur distensis velis, iter versùs occidentem arripuerunt: Sed postquam ibi diù Olaum exspectassent, qui sæpiùs monitus, citò se venturum pollicebatur, milites denique maris angustias non sufferentes, sed magis proprijs passionibus commoti, adeo impatientes ac tumultuantes exarserunt, vt omnia relinquere, ac domos suas, potius priuatæ, quàm publicæ Regni vtilitati & gloriæ inuigilaturi, repetere decreuerint; Interim congregati omnes, quid hac in re cōcludēdū esset, disceptare cœperūt, deniq; naturali in Regē inclinatione, debitoque

toque obſequio in animis eorum præualente, imò proprio agnito defectu; Sancto Canuto inſtantias ac proteſtationes tranſmittere ſtatuerunt. Eodem tēpore Clemētiſsimus Rex ad locū appulit celeberrimum, qui âb eiuſdem incolatus domina. Heli nomen accepit, Danicè *Helge*, quod interpretatum Campiuilla dicitur, vbi cum prudentibus, & ſapientibus, necnon militaris exercitij expertis pertractauit, vt ſelectis ordinationibus magis conguētibus, Ieſu Chriſto auxiliante, res tanti ponderis cæpta, ad optatum finem & ad glorioſum profectum perueniret; Non recedebat, etiamſi hiſce curis implicaretur, Sanctus Canutus ab oratione ſolita ad Deum directa, è cuius infinita prouidentia omne bonum animæ, & corporis, viua fide ſperabat. Acceſſerunt interim Legati ab officialibus militaris Claſsis tranſmiſſi, Regique cauſas rebellionis ac querimoniarum non ſolùm miniſtrorum, verùm etiam, totius militiæ ob Olai moram exortarum, facundo ſermone inſinuarunt, adiunctis etiam ex parte omnium ſupplicationibus, vt iiſdem aliud caput ad directionem neceſſarium cōſtitueret, vel licentiam ad domos proprias redeundi concederet.

SANCTVS CANVTVS Slesuick aggreditur, vbi Olaum reperit, qui criminis reus, carceri mancipatur.

CAPVT XXII.

SVmma cordis mæstitia, Sanctus Canutus militum suorum indiscretam petulantiam, & Olai morã, vti principalem rebellionis caussam intellexit, præsertim quia in Anglorum perniciem, & Regiæ Maiestatis præiudicium, promissæ auxiliares copiæ Anglis non succurrerent; qui militari Sancti Canuti ope è tyrannicis vinculis soluendos se esse sperabant; Omnia igitur p(ijs)simus Rex mente recensens, SlesuicK, Danicè *Slesuig*, adire statuit, vbi Olaum fratrem quietum, securum, & à nauigatione versùs Occidentem, totaliter alienum inuenit; Interrogatus igitur de causa, nequijt se sufficienti cum effugio excusare, & suæ infidelitatis, perfidiæque crimen, Regi sancto iamtum manifestis indicijs patefactum, cooperire; nihilominus ad Dei exemplum, qui dixit: Gen. 18. *Descendam, & videbo clamorem, an verũ &c.* Ipsemet

met Princeps in persona propria omnem adhibuit diligentiam, oculisque suis ventilata causa, per Olai machinationes, Nobilium, & populorum alienatos animos, contra regias ordinationes, necnon contra Regni commune bonum recognoscens, delictū omni opinione grauius animaduertit; Et licet aliqui Olao adhærentes, eundē excusarent, ac innocentem probare conarentur, regium in Olao sanguinem reueriti, Erricus tamen communis vtriusque frater, diuina permittente iustitia, periuros ac criminis collegas omnes accusans, & præcipuè Olaum fratrem, eundem compedibus innecti iubet. Iustè pijssimus Rex enormi fratris Olai, in præiudicium regiæ Maiestatis, ac totius Regni, delicto perpetrato cōmotus fuit, qui meritò cùm Dauide dicere poterat. *Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem vtique, tu verò homo vnanimis, Dux meus &c.* Tenebatur equidem Rex ob læsam maiestatem, etiam nulla habita, proprij sanguinis ratione, seueræ iustitiæ partes exercere, nihilominus ex solitis suæ immensæ pietatis visceribus, crimini compatiens, solùm in Flandriam Socero suo Roberto, consilio etiam Errici, Olaum carceri includendum transmisit. Postea Legatos commissionibus ad rebellionem sedandam, atque

Isaac. Ponta lib. 5. Hist. Dan. f. 198.

Dau. ps. 54.

tollendam magis congruis, per literas regias expeditis, ad Claſſem reuerti imperauit.

MILITARIS CLASSIS tumultus quieſcit, poſtea verò eiuſdem nouæ ſupplicationes ad Sanctum Canutum deferuntur.

CAPVT XXIII.

Reuerſi ad Claſſem Legati, retulerunt omnia circa Olai delictum perpetrata, ſicque promulgatis Regis commiſſionibus, paterna charitate, & admiranda manſuetudine repletis, quieuit tumultus, animique populorum ſedati atque placati, regi ſuo exactiſſimam obedientiam ſeruandam in omnibus promiſerunt. Nihilominus tamen paruo elapſo tempore, Autumno imminente, Legatis ad Sanctum Regem denuò tranſmiſſis, maxima inſtantia omnis multitudo interpellauit, vt hyemali tempore, ob continuas maris tempeſtates, nauibus valde pernicioſas, vniuerſam Claſſem iuxtà beneplacitum ſuum reduci,

necnon

necnõ ob domeſtica negotia exercitum ad propria remeare concederet, facta ſimul poteſtatione, ſe promptiſsimos poſtea ſub quauis læſæ maieſtatis pæna, arma reaſſumpturos, vbi vel minimum ſtatueretur à Rege præceptum, de repetendo naualem Claſſem; imò ad ſanguinis effuſionem, ac ad omne vitę periculum ſubeundum fore diſpoſitos; Licet autem hiſce verbis ſuo pijſſimo Principi infimum, debitumque obſequium offerrent, corde tamen nihil magis, quàm proprium commodum, omnibus regijs mandatis poſthabitis, moliebantur. Quare Sanctus Canutus poterat iure meritiſſimo cum Rege Regum, & Domino dominãtium exclamare: *Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longè eſt à me*: Expoſitis ergo humiliter per Legatos Regi Sancto officialium, miniſtrorumque militiæ ſupplicationibus, clarè eorundem defectus ac rebellio, per Olai factiones excitata, innotuit. Congregrati itaque in re tanti ponderis Magnates, & Nobiles, diſcuſſa ſufficienter populi rebellantis contumacia, vnanimes omnia petita concedenda eſſe decreuerunt.

Iſaias c. 29.

SAN-

SANCTVS CANVTVS suos subditos ob inobedientiam, & rebellionem, reprehendit, ac decreta aliqua pænalia ad eorum mulctam promulgat.

CAPVT XXIV.

NAuibus itaque ad suos portus reductis, Exercitus iuxta regiam indulgentiam, ad tumultum & omnem populi rebellionem sedandam, ad proprias Sedes reuertitur. Porro ipse pijssimus Rex, nullo habito respectu ad eorum contumaciam, & inobedientiam, omnibus defectibus, qui regiam suam personam, politicamque mundanam tantùm tangebant, ex visceribus charitatis summopere compatiebatur: Nihilominus, vt eos diuinis ac Ecclesiasticis legibus aduersari aduertit, sufferre haud potuit: Vocatis igitur Nobilibus, Ministris, Officialibus cuiuscunque status totius Regni, necnon populorum Præsulibus, diuinarum, Ecclesiasticarumque legum violationem, intentata diuinæ iustitiæ vindicta, zelosus

ſus exprobrauit, criminumque reos, non vulgari pœna dignos declarauit, iuxta doctrinam Spiritus ſancti, in Iſaia Propheta ſuperiores inſtruentis: *Clama ne ceſſes, annuncia populo meo ſcelera eorum.* Iſaias c.58. Poſtea elegantibus verbis, plurimiſque laudibus tum Nobiles, tum populares præſertim extollere cæpit, qui eximiam anteceſſoribus ſuis gloriam, animi alacritate, obedientia exacta, ac cordis generoſitate inter euidentia propriæ vitæ diſcrimina præſtitiſſent, quique in bellicis conflictibus, corporis robore, animique conſtantia, mirabilia, ac memoratu digna peregiſſent, itaut diu Res Danica, beneficio diſciplinæ militaris, incolumis huc uſque perſtitiſſet, quibus præclaris operibus, glorioſiſque triumphis, inclytum Patriæ, ac Regni propagatorum nomen, iure optimo meruerint. Econtra verò debitis repræhenſionibus, præſertim eorundem animi, ac inobedientiæ publicam ac reiteratam rebellionem, vnà cum alijs grauioribus delictis, contra propriam vniuſcuiuſque obligationem, Regnique gloriã perpetratis exprobrauit, ſicuti etiam ſibimetipſis irrogatam contumeliam, quæ magis ob errorem publicum, communi vtilitate ſpreta, excreuit; Quibus de cauſis ad aliquam pœnam decernendam ſe compelli declarauit: Vnde

de eodem tempore tanquam Princeps pijssimus, ad pietatis studia promouenda, & ad Diuini cultus reuerentiam stabiliendam, necnon ad Ecclesiasticorum iura amplianda, decreuit, vt mulctæ ac supplicij loco, quod iure optimò meruerant, perpetuò decimas Ecclesijs persoluerent; item tam aduersùs Ecclesiastici ieiunij, quàm carnis abstinentiæ transgressores, alias pœnas promulgauit, eaque decreta ab ordinarijs ministris, ad hûc finem cõstitutis, vnà cum pœnis statutis conscripta, ac roborata fuere. Postea verbis, melliflua dulcedine, ac veræ charitatis ardore repletis, ad obedientiam non tam sibi, quàm Deo præstandam eosdem adhortatus fuit, ijsdem insuper insinuando tàm temporaneum, quàm æternum cælestis gloriæ meritum, hisce bonis operibus correspondens. Poterant equidem, & debebant contumaces, hisce stimulis compuncti, audacem suæ rebellionis insolentiam supprimere, dicendo cum Dauide; *Inclinaui mus cor nostrum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem*; Quod porrò pœnalium decimarum solutionem concernit, explanauit iisdem, quantam ad maiorem Dei cultum, animarumque lucrum, præbuissent occasionem. Putabat quidem Sanctus Canutus se hoc discursu, inuiolatæ veri-

Sax. Grám. lib. 11. Hist. Dan. f. 191.

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 191.

Dauid. ps. 18

tati innixo, sibi animos rebelles deuincturum, & ad exactam obseruantiam, obedientiamque redacturum, sed contrarium accidit, licet enim hæc pria oratio non parum permouisset multos bonæ indolis, nihilominus talia decreta non solùm aliquibus grauissima visa fuere, verùm etiam alijs, & maior quidem pars, inueteratę malitiæ dedita, iuxta verbum diuinæ sapientię: *Stultorum infinitus est numerus*: nullam aliam præter proprij sensus legem sectantes, præcepta Regis sui iniusta & intolerabilia esse iudicarunt; Vnde summopere ira commoti, vti semetipsos à tali decretorum onere eximerent, & præcipuè ab illo persoluendarum decimarum, quòd magis eos torquebat, non solùm ob auaritiam, quia facilè serpit offensa, vbi æris præsertim exactio animos exasperat, verùm etiam tali decimarum tributo, tanquam perpetuo suæ rebellionis indicio, perfidas contra Principem suum machinationes moliri cæperunt. Eccles. c. 1.

POPULI REBELLIO ob decimarum ſolutionem, necnon ob alias pœnas, à Sancto Canuto præſcriptas.

CAPVT XXV.

COmmoti igitur ex vna parte obſtinatorum, ac perfidorum hominum, in publicam rebellionem coniuratorum animi, qui regia præcepta ſolùm non exequi, ſed nedum auribus excipere detrectabant; Ex alia verò parte ſtatutis pęnis perterriti, confuſione maxima afficiebantur: immiſcuit ſe huic tragædiæ conſiliarius ille peſtifer, qui *aduerſarius noſter diabolus circuit quærens, quem deuoret*: hic igitur infernalis ſeductor, acquirendarum ſibi animarum cupidus, vt Catholicæ Religionis vigorem deſtrueret, populumque iam tandem aliquando per deuoti ac pijſſimi Principis ſolertiam, Deo perfectiſſimè ſubijciendum, ſuæ antiquæ malignitatis faucibus abſorberet, mille artifex Regis indiſcretionem, præceptorum rigorem, pænarum ſeueritatem, ac omnium contemptum, Nobilium animis efficaciter inculcabat;

1.Pet.c.5.

Prout

Prout iam olim Hebræorum Pontifices, & Phari-risæos,legiſque miniſtros,aduersùs ipſum veritatis Authorem, veneno inuidiæ incitauit, per quos poſtea vulgi ſimplicitas, omni memoria ſingularium beneficiorum, ac euidentium miraculorum ſepulta, inſtigaretur;non obſtante præuia proteſtatione publica: *Bene omnia fecit, & Surdos fecit audire, & mutos loqui*: vt eundem vitę opificem tanquam ſeductorem, reumque mortis condemnaret. Horum pariter nobilium, potentiumque facũdia ſimul & audacia,Populos ſimpliciores, nullo habito reſpectu ad paternam charitatem, ac ſingularem bonitatem, patentium beneficiorum cumulo toties multiplicatam, aduersùs Sanctum Principem impiè concitauit;nam prout comprobauit euentus, ſimilibus infernalis hoſtis ſuggeſtionibus permoti, rebellionem vniuerſalem in publicis plateis excitandam decreuerunt, ac omnes inſidias non ſolùm contra authoritatem, verùm etiam ipſiuſmet Sancti Canuti vitam tentarunt, vt libertatem omnimodam, vnicè á ſe concupitam conſequerentur, Apoſtolicæ violatores diſciplinæ, præcipientis: *Obedite præpoſitis veſtris, & ſubiacete eis*: Imò linguis ſacrilegis,& auernali igne inflammatis, falſos, fictoſque Regis defectus ementien-

s. Marc. cap. 7.

s. Paul. ad Hebr. c. 3.

tes, instigatione maligna, populorum animos ad iram contra Religiosum Principem prouocarunt, vt sic veneno iniquitatis infectos, & laqueis malitiæ, ac mendacij irretitos, ad omne scelus eos promptiores redderent, atque viri iusti memoriam solo exterminarent: O' quam veraciter dixit Sanctus Iacobus: *Lingua inflammata à Gehenna, quæ maculat totum corpus, & rotam natiuitatis nostræ:* Quid igitur mirum, si populi huiusmodi aut nescierint aut potius rescire detrectarint præceptum Petri Apostoli, subditos alloquentis: *Deum timete, Regem vestrum honorificate.*

S. Iacob. in Epist. Canō. cap. 3.

S. Petrus cap. 3.

SANCTVS CANVTVS Populorum tumultum recognoscit, ac animo intrepido, pro exactione decimarum denuo insistit.

CAPVT XXVI.

PErsensit Sanctus Canutus tumultum; insidiasque, à populis rebellibus contra suam Regiam personam adinuentas, atque iam paratas aduertit: nihilominus sciens Sanctus Rex, iu-

storum

ſtorum bonitati infallibiliter correſpondere malorum perſecutionem, iuxta illa Sancti Leonis Pontificis verba: *Nunquā deeſt tribulatio perſecutionis, ſi nūquā deſit obſeruantia pietatis*: Canutus itaq; minimè perterritus, imò conſtantia, ac animi fortitudine roboratus, exactionem decimarum, conſtitutis Miniſtris, nempe Toſtoni, & Hortæ, integram perfectamque fieri imperauit, vt citius, abſque exceptione perſonarum, cuiuſcunque gradus ac nobilitatis exiſtentium, commiſſiones regias exequerentur; Qua in re Pijſſimus Rex non ſolùm debitum iuſtitiæ, verùm etiam maiorem Dei cultum ac animarum lucrum perpendebat, cui fini multiplicatos redditus Eccleſiaſticos maximè ſuffragaturos eſſe arbitrabatur. Quibus ſanctis motiuis, magis animæ ſuæ intenta ſalute, quàm mundi oblectamentis, ſemper ad propriam vitam ſacrificandam, ſe paratiſſimum Deo offerens, meritò cum noſtro Sancto Patre ac Propheta Elia, dicere poterat: *Zelo zelatus ſum pro Domino Deo exercituūm*: ſimulque ſe Beatum aſſerere, iuxta Sancti Dyoniſij verba. *Qui propter nullam aduerſitatem & perſecutionem, relinquit viam iuſtitiæ, ille Beatus eſt.*

S. Leo: cap 14

3. Reg. c. 19

S. Diony: l. p.

Denique decimarum Exactores, regias commiſ-

ſiones

ſiones exequi cæperunt, ſed nō iuxta rectiſſimam ; Sancti Canuti mentem, charitatis ardore ſuffultam ita à dæmone impulſi , qui nouas flammas ſuſcitando , ad totale animarum exterminium tendebat. Prædicti enim Miniſtri plus iuſto in pecunijs exigendis petere, ſtaterarum pondera adaugere, rerum quarumcunque pretia vilipendere, vnciarum valorē, vix ſolito pretio admittere, iudicia peruertere , Nobiles ſimul & ignobiles , vi & potentia opprimere attentarunt ; Quorum inſolentiam quàm plurimi non ferendo , exarcebati, maiores natu nobiles, & plebei, ira ſimul & inuidia accenſi, in regium Principem verſa indignitatione (quem huiuſmodi violentijs conſentire exiſtimabant) cōſilio & armis irruere, & tam in eo , quàm ipſis Regis Adhærentibus, iniurias vindicare decreuerūt: Itaut publicis exclamationibus , & querimonijs , vndequaque coniuratio, ac tumultus paucorum, ad multos ſe exſtenderet ; Vagabantur ergo impietatis ac Dementiæ intercurſores , & non ſolùm ad ſcelera prompti, verùm etiam ſimplicium , ac innocentium incitantes animos , ſcelerum complices multiplicabant, veritatiſque, ac iuſtitiæ ius, tribunalibus clauſis, vndequaque perturbabant ; ſuperabundans exurgebat iniquitas , refrigeſcebat chari-

charitas, Plebs ad omne ſcelus incitabatur, fas ſubſternebatur, nefaſque extollebatur, ac omni Dei timore poſthabito, veluti alpeſtres belluæ, ad glutiendum paratæ, & ſitibundæ, regio ſanguine ſaturari cupiebant. Vnde Elnotus Monachus Cãtuarienſis hiſce rebellibus, pænam ſequentibus carminibus prædixit.

Sed quid ad iſta furor, vel quò violentia tendit,
In Regem populus, vt conſurgat furibundus?
Plebs inſana vide, tibi quid ſupereffluat inde.
Adueniet peſtis, cedent armentaque morbis,
Et bos deficiet. & quod tibi vacca miniſtrat,
Rus reddet tenuem ſterilis, maledictaque meſſem,
Seminis & fructus perſoluet vix ager, & vnus.
Deficient ſiluis glandes, & pecora campis:
Et copiam lactis, & amittes dulcia mellis.
Occumbent pecudes, morientur gurgite piſces.
Dura fames homines proſternet deficientes:
Et tu qui proprio Regi ſummittere colla
Iam dedignaris; ſub Auerni Rege iacebis.

Elnot. Cantuar in elog. vit. s. Can.

SAN.

SANCTVS CANVTVS ob Populorum rebellium persecutionem, diuersa loca petit.

CAPVT XXVII.

CVm semper magis Sancto Canuto, populorum perfidæ coniurationes innotescerent, non solùm authoritatem regiam aspernantium, verùm etiam eiusdem vitæ insidiantium, ad loca Australia, vltra fluuium, qui Limma dicitur, & pręcipuè ad regionem maritimam, quæ Vuendole, lingua Danica *Vendsoßel*, latinè conuertibilis interpretatur, se recepit, vt ibi de negotijs, cum Regio satellite, nomine Pibo (licet aliqui Blacconem vocent, ita forsan cognomine dictum) ac suis consiliarijs, ad actuales calamitates ac rebelliones concernentibus pertractaret, vbi etiam cum regijs decimarum exactoribus, de peragendis simul & rebellionis causis inquirendis, residere statuit; Ad huius igitur aduentum, tam nobiles quám ignobiles, impiorum consilijs incitati, in priuatis conuenticulis sese mutuò ad iniquitatem

tatem consummandam instigantes, authoritati & mandatis regijs neutiquam obtemperare decreuerunt; Hisce infernalibus instinctibus inhærentes, omni alia consideratione postposita, in totale Principis sui exterminium vnanimes conspirarunt, nullo habito ad Dei offensam respectu, dum potestatem opprimendo, Deo aduersarentur, iuxta dictum Apostoli: *Qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit*: Sed quod magis detestabile erat, tam in nocturnis, quàm diurnis conciliabulis, omni iniquitatis genere, ac infernali veneno refertis, arma sumere concorditer omnia loca opportuna adire, religioso Principi insidiari, à suis finibus exturbare, &, quòd dictu nefas est, à regione viuentium eum exterminare statuerunt, vt sic à prætensa vexatione, ac ignominioso decimarum onere liberarentur: rediuiuos mihi videor intueri Hebræos, *Qui concilium fecerunt, vt Iesum dolo tenerent, & occiderent*.

S. Paul. ad Rom. 9. c. 3.

Matth. 26.

Hæc tam barbara ac crudelis populorum machinatio, ad sancti Principis necem directa, ad aures Canuti peruenit; Ipse nihilominus intrepida animi sui constantia, nullo modo perterritus, imò magis lætus, firma spe ex tam ingenti tribulatione maius animæ suæ bonum secuturũ iudicabat, Sancti Ioan-

s. Ioã. Chryſ. ctì Ioannis Chryſoſtomi verba perpendens: *Crux eſt abunda largitio omnium bonorum*; Statuto autem die, Rex pijſſimus cum ſuis, multitudinem illorum Coniuratorum adunatam, oculis proprijs ſpectaturus, ſuiſque auribus iniquiorum imprecationes percepturus procedit; vbi eum non tam ſuos, aut Chriſtianos, quàm perfidos potius Iudæos cum Redemptore noſtro audijſſe exiſtimarim, clamantes, *Crucifigatur*; vtpotè non alios quàm iuratos regiæ Maieſtatis inimicos contemplabatur præſentes, in regicidium paratos. Quibus non tam ad proprium periculum, quàm eorum grauiſsimum ſcelus euitandum, verbis paterna beneuolentia, ac ſolita charitate plenis, magnam non ſibi, ſed Deo irrogatam eſſe declarauit offenſam, qui ait: *Mihi vindictam, & ego retribuam*: pænamque debitam ijſdem denunciauit; ſed videns, quòd in caſſum verba reciderent, ipſique corde lapideo veritati reſiſterent; iuxta Dominicum præceptum: *Si vos perſecuti fuerint in vna Ciuitate, fugite in aliam* ſuorum Miniſtrorum conſilio, loco cedere, ac ex Aquilonaribus, ad occidentales partes ſe transferre ſtatuit.

s. Paul. ad Rō. 12. c. 19

s. Matth. c. 5

SAN-

SANCTVS CANVTVS Ciuitatem AcKersburg aggreditur, ac in Villa Epiſcopi moratur, vbi poſtea populus rebellis accurrit, publicæque hoſtilitatis actus exercet.

CAPVT XXVIII.

PArtibus igitur Aquilonaribus derelictis, ſanctus Canutus Occidentalium terminos ſtatim adijt, & ad Ciuitatem, quæ nunc vſque, ſecundùm Antiquos AcKersburgh, lingua Danica, *Agersborre*, vt iuxta veram interpretationem, Vrbs Agri dicatur, ſe recepit vnà cum obſequentibus, ac ſibi adhærentibus Miniſtris, nec non numeroſo aliorum comitatu; vbi in Henrici Epiſcopi villam ibidem proximam, ſpatiaturus, animumque ex iniqua ſuorum populorum perſecutione oppreſſum parum ſubleuaturus, recedit, ſibi perſuadendo, ſe à Iutiæ, Danicè *Iÿdland*, populis iuxta eorum obligationem, defendendum fore; Sed contrarium accidit, dum illi impijs rebellium

ſtimulis pariter impulſi, omnem ſibi libertatem promittentes, cum reliquis contumacibus pijſſimũ Principem perſequi decreuerunt. Porro Regis diſceſſu diuulgato, turba diripientium, cateruatim regiam habitationem inuadere, omnibus ſuſque deque perluſtratis, quod libitum foret, diripere, regales ſtipendiorum reliquias, quas vorando deglutire, ac ſecum deferre nequiuerant, proſternere, pedibus conculcando, vniuerſa porcorum more ſubuertere, &, vt multa paucis complectar, nihil intermittere, quòd impijſſimæ animorum ſæuitiæ, ac ferocitati manifeſtandæ poſſet deſeruire; Hæc populus rebellis conſummauit, omni in Regem pietate, diuinæque iuſtitiæ timore deſtitutus, tantò maiori debacchandi libidine ſucenſus, quantò magis impios conatus diabolica ſuggereret immanitas; Conuentione itaque facta & ſtabilito ſacrilegæ impietatis conſilio, veſtigia Regis, edicto propoſito, omnes vnanimiter inſequi concluſerunt, alij pedites, alij equites, vt Religioſi Principis memoriam regicidæ exterminarẽt; Epiſcopus Henricus iniquorum hominum cateruam à longè proſpiciens, vt primum impulſum contra Regem reprimeret, eis obuiam iuit vnà cum prudentibus, ac ſermone placido eos alloquens,

quens, ad pacem, obedientiam, ac venerationem præstandam inuitauit, vtpotè tam vi naturalium quàm diuinarum legum, superioribus debitam, simulque Regis inclinationem, pietatis operibus, necnon beneficijs impertiendis addictam, experientia publica teste, eisdem ob oculos posuit; Insuper absolutionem ab omni crimine, contra regiã authoritatem, & personam perpetrato, sua inrefragabili cautione pollicitus fuit. Nihilominus obstinatiores effecti, sine vllo resipiscẽtiæ indicio, vel apparentia, in sua prima contumacia perstitere *Dura ceruice, & incircumcisis cordibus*; Vnde ad Henrici Episcopi consilia, nobiliores belli Duces, similes Iudæis, Stephanum quondam redarguentem deuouentibus, infrementes, insanis clamoribus, seuerisque minis, ne salutari Episcopi sermoni, optimæque admonitioni vulgus acquiesceret, contumaciter institerunt. Actor. 7.

CANV.

CANVTVS SANCTVS Suæ Vitæ diſcrimen agnoſcit, & immanitate populi perdurante, Reginam ſuam coniugem, vt ſuam patriam repetat, adhortatur.

CAPVT XXIX.

Iſaac.Pon. lib. 5. Hiſt. Dam f.198.

SPretis Epiſcopi Henrici exhortationibus, pijſque eius admonitionibus eluſis, Sanctus Canutus propriæ Vitę diſcrimen, Regnique ſui pręcipitium præuidens, intimo cordis affectu, Reginæ ſuæ coniugi inſinuauit, vt, ſi res ſiniſtrè cederent, ad patriam cum Carolo, ac filiabus ſuis pergeret, & ibi corde quieto, quod à Deo optimo maximo decretum, ac pro maiori animæ ſuæ beneficio vtilius foret, inuicta ac conſtanti patientia, quæ vt Diuus Thomas ait: *Eſt radix & cuſtos omnium virtutum*, exſpectaret, conſiderando hanc tutiorem viã eſſe, ad æternam gloriam conſequendam, Paulo Apoſtolo teſte. *Non coronabitur, niſi qui legitimè certauerit*; Inſuper certa, quòd, licet huius mundi tribulationes in infinitum excreſcerent,

s.Thoma.2.2. quæſt.126 in reſp.ad 3.

s. Paul. ad Timo.c.3.

rent, nihilominus si promissa ab infinita Dei pietate, cælestis glorię retributio inspiciatur, pro nihilo sint reputandæ, ipsomet Apostolo confirmante in hæc verba, *Non sunt condignæ passiones huius temporis, ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis.* Hisce, & similibus meditationibus, maximas sui angustias Sanctus Canutus relaxabat; inter euidentissima pericula intrepidus, tutusque delitescebat, & à mundanis oblectamentis totaliter semotus, cælestia lætabundus exspectabat, iubilans cum regio Psalte: *Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi; in domum Domini ibimus*; Suorum igitur Ducum stimulis impijssimis potius, quàm salutari Episcopi exhortatione permotus, ferocitatis complicibus multiplicatis, seditiosus Cætus ad omne facinus pręceps, ad Vrbem pręnominatam, in quam Rex actualiter confugerat, & ad locum, vbi regalium gazarum ministri, seù prouisores morabantur, e vestigio properauit; & vt exinde cæptæ insolentiæ fama per vniuersas Iutiæ partes diuulgaretur, noua cum violentia, domorum penetralia, armata manu ingressi, omnia tanquam publici prædones diripuerunt, & in præsentes crudeliter irruerunt, alijs vulneratis, alijs e strato nudis extractis, alijs immaniter trucidatis, & ad communem terrorem

s. Paul. ad Rom. cap. 8

Dau. ps. 121.

rorem

rorem incutièndum, in plateas publicas eiectis; extremè ipſimet per totam Ciuitatem anguſtiabātur Magnates in Ædibus proprijs; circum enim circa, omnem ſugiendi aditum prohibentibus, hoſtilibus armis, in necem paratis, colluuies ſeditioſorum inceſſanter ampliabatur: Illi igitur partim in hoſtiles enſes, nudi proſiliebāt; partim quaſi à belluis dilacerati, horrorem ſpectantibus incutiebant, partim ſemiuiui è feneſtris ſemetipſos deorſum præcipitabant, alij circumſpectiores proprijs domibus cautè perfractis, ad Ædes proximas, vt occultè deliteſcerent, conuolabant; alii aquis ſe immergebant; Omnibus hoc iniquo modo tàm regijs miniſtris, quàm & ipſis domeſticis exturbatis, ſupellectilem totam, & quidquid pretioſum violauerat immanitas, rapuit cupiditas; Ita nobiles ab hoſtili cuneo, proprijs ſubſtantijs exuti, licèt inuiti, ignobile, rapaxque vulgus locupletabant, & innocētiæ conculcatæ exaltata inſultabat impietas, nullo non Ciuitati illi, tanquam calamitatum compendio, ſine lachrymarum profluuio compatiente, propter inhumanam tam barbarorum populorum violentiam. Rex verò ob bonum publicū, ab infauſto illo loco, cū ſuis conſęderatis Miniſtris, idem conſulentibus, ſecretò diſceſſit.

SAN-

SANCTVS CANVTVS Ciuitatem Vuisbergh, ac poſtea Fioniam petit, vbi eandem patitur perſecutionem.

CAPVT XXX.

TAlibus igitur ferinæ hoſtilitatis operibus; ac iniquis ſceleribus perpetratis, exſpoliata non ſolùm, ſed etiam deſolata Ciuitate AcKersburgh, turba rebellium furiis infernalibus magis exagitata, omnia diſturbare moliebatur, ac ad ſitim, Regio ſanguine exſtinguendam, anhelans, illum, vbicunque commorantem, perſequi decreuit, ne ſancto Regi, eiuſque cōcomitantibus locus refugij relinqueretur, vt ſic omniū internecione, libertatem vnicè concupitam, & à dæmone, in animarum laqueum ſuggeſtam, infallibiliter conſequeretur; Hinc igitur pedem mouit anxius Princeps, versùs celeberrimum locum, in medio Iutiæ pòſitum, qui non ſolùm ob eximiam ſitus eminentiam, verùm etiam ob memorabilem antiquitatem in omnium ore verſabatur, vbi temporibus elapſis, iuxta Paganiſmi ritum Idolum,

ibidem famosissimum, Vig nuncupatum, sacrificijs adhibitis venerabatur, ex quo nomen Vuisbergh, Danicè *Vibierne*, deriuatum asseritur; Locus iste in tam magna erat veneratione & æstimatione, vt ex totis Iutiæ partibus ad eundem sæpius non minima multitudo, tam de causis communibus tractatura, quàm & de legum veritate, seu firmitate discutienda, simul & stabilienda conueniret; singulari priuilegio statuto, vt totum, quod ibi communi aggregatæ multitudinis consilio stabilitum fuisset, nũquam in alijs Iutiæ locis illi derogari, ac irritari posset. Huc Sanctus Canutus cum Pibo suo ministro deueniens, dum ibi, sicuti credebat, aliquem sibi fidelem inquireret, post diligentiam opportunam adhibitam non inuenit; sed etiam nouos insidiarum laqueos, à perfidis Ducibus præparatos aduertit, vt in hoc Sancti Matthæi Apostoli dictum verificaretur: *Ex abundantia iniquitatis, refrigescet charitas multorum*; Denique malignis perseuerantium rebellium machinationibus, omnem etiam refugij locum prohibituris, Sanctus Canutus horribiles iniquæ tempestatis procellas minimè se euasurum prospiciebat, videlicet iustè dici poterat de Sancto hoc Rege, quod de Redemptore, tẽpore pasionis pronũciabatur,

S. Matth. cap. 24.

batur, Quòd Vulpibus auxilij fouea pateat; & aues Cæli consertos sibi nidos reperiant; *Filius autem hominis, vbi caput reclinet, non habeat*: Nihilominus de vnanimi Ministrorum, ac Collegarum pertimescentium consilio ac instigatione, portum fluminis, qui Sleb dicitur, Danicè *Sleg*, Iutiæ furorem simul & ipsam Iutiam penitùs relicturus, nautico adijt itinere, postea per terram profecturus Fioniam; Tandem cum domesticis satellitibus ac nouo iam certamine exercitandis Tyronibus, Fioniæ, Danicè *Fÿen*, aduehitur, vbi, dum præsẽtis securitatẽ quietis minimè nancisceretur, sempiternæ fælicitatis palma, gloriosique triumphi perpetua memoria postea insigniri promeruit. In tantum namque antiquissimus hostis, animarumque nequissimus seductor, sic Deo permittente, suæ execrabiles iniquitatis ac malitiæ artes, suggestione & instigatione promouebat, vt impietatis Ministros in Dei seruum irritaret vehementiùs, insidias, scelerisque complices accumularet vberiùs, nemine ab impijssimis conatibus deficiente, sed magis, magisque semper regicidarum persequentium accrescente cumulo, vt innocens Princeps de numero tolleretur viuentium. Proditoriè per scrutatores publicato loco, in quem Sanctus Canutus

s.Matth.c.8

confugerat, incunctanter ad eundem conuolat sacrilegus Cuneus.

SANCTVS CANVTVS Ciuitatem Othoniæ ingreditur; vbi structa à Pibo regio Ministro, proditionis fraus innotescit.

CAPVT XXXI.

SAnctus Canutus Floniæ ijsdem angustijs implicatus, incidit in scyllã, cupiens vitare charybdim; diuina igitur prouidẽtia ita disponẽte, ad Othoniæ, Danicè *Odensöe* Ciuitatem, se contulit, tanquam præcipuum certaminis vltimi locum, gloriosique Atrium triumphi, ex quo denique ad æternæ fælicitatis Patriam euolaturus erat, vnà cum fratribus suis Errico, atque Benedicto, laboris, & afflictionis consortibus, ac alijs Ministris, fideliter lateri regio assistentibus, quorum consilijs, quid in tanto rerũ discrimine conuenientius foret exequeretur. Eodem tempore & loco, statim etiam comparuit seditiosa iniquorum populo-

pulorum arma gestantium Caterua; qui occulto dolo non tam internuncios, quàm exploratores ad Regiam aulam transmiserunt, vniuersa interim rebellium multitudine, in audacissimũ regicidij facinus se mutuò animante, inter quos Caput seditionis, ac fraudis Princeps Pibo, auerni veneno plenus, ingenio astutus, eloquio facundus, Regem innocentem malignè adijt, &, vt fidem fraudibus præberet, iniqua populorum rebellium non excusabat, sed exaggerabat delicta, dictitans pœnam eis debitam, vtpotè qui publica hostilitate vitæ, & saluti regiæ insidiati, læsæ Maiestatis reatum incurrissent: Suadebat etiã Regi sancto, quod, quandocunque rebelles hosce à perpetratis delictis absoluendos, regio verbo declaraturus esset, ipsemet stante hac regia promissione tumultum sedare, iniquos animos reprimere, ac ad perfectam obediẽtiam reducere vellet, quem in finem, si opus foret, non solùm sanguinem, verùm etiam propriam vitam, pro regia salute & defensione constantissimè se immolaturum pollicebatur. Hisce, similibusque Pibi verbis, Sanctus Canutus omnimodam fidem præstitit, quẽ sicuti acutissimæ, ac perspicacissimæ intelligentiæ dono ditatum nouerat, ita pariter afferte promissionis euentum facilè securum

Sax. Gram. lib. 11. Hist. Dan. fo. 198

turum

turum ſperabat. Pijſsimus igitur Princeps, non ſolo ſe verbo rebellium flagitijs condeſcenſurum, ſed etiam paterna eoſdem beneuolentia ſe amplexaturum promiſit, diuinæ memor miſericordiæ; dicentis: *Nolo mortem impij, ſed vt conuertatur, & viuat*; Menſæ igitur regali eodem tempore iuxta ſolitum, blanditijs, ac ſummæ beneuolentiæ ſignis, necnon perfectiſsimæ charitatis & gratitudinis oſtentationibus, Regi proximus Pibo aſſidebat; meritò Sanctus Canutus repetere poterat illud Dauidicum: *Qui edebat panes meos, magnificauit ſuper me ſupplantationem*: ac etiam cum Redemptore dicere: *Qui intingit manum mecum in paropſide, hic eſt, qui me tradet*: Sceleſtus enim Pibo, velut alter Iudas Iſcariotes, cor gerens infernali veneno contaminatum, dum regijs non modò dapibus fareitus, & poculo ebriatus, ſed & muneribus plurimis præuentus eſſet, ſecum nihilominus hunc eundem Regem, &, quod vel nefas eſt cogitare, omnino innocentem, populorum rebellium furijs tradere cogitabat in interitum. Denique religioſiſsimum Principem ficto, fraudulentoque oſculo amplexatus, ſicut Iudas Lucis Authorem, acceptis argenteis, vendidit Phariſæis, ſic ille cordialiſsimæ affectionis apparente obſe-

Ezech, 33. c. 2.

Dau. pſ. 40.

Matth. c. 26.

obſequio, luce dereli&a, ac fidei probitate poſtpoſita, infidelitatis tenebris illaqueatus, vt nox nocti non ſcientiam, ſed inſipientiam indicaturus, hoſtilibus cateruis occurrit,& paternum Sancti Canuti affectum, omnium iniuriarum immemorem, ſummaque charitate refertum eludens, ſingulis ijs, quæ a Rege ſancto perceperat, contrarium peruerſo ſenſu denunciauit, & infernalibus ſuggeſtionibus, maius furoris incendium excitantibus, corda rebellium magis irritauit,& eorundem peruerſam,iniquamque voluntatem,ad Sancti Regis eiuſq; adhærentium totale exterminium propenſam conſolidando; ſuadentibus ſibi interim rebellibus, ſe tali methodo optatam viuendi libertatem conſecuturos, atque à præceptorum obſeruandorum vinculis, necnon à pænis, contra inobedientes ſtatutis, ſoluendos. Denique vt intentionem peſſimam crudelis Pibo perficeret, ſicuti Iudas proditor oſculi ſignum, vt Ieſum comprehenderent, Iudæis præbuit, non impari ille modo, populis viam tutam, ad Regem capiendum, atque interficiendum diſpoſuit; ita hæc impijſſima Pibi machinatio, in omnem æternitatem,execrabile malitiæ, crudelitatis, ferocitatis, & flagitiorum omnium innotuit compendium.

INIQVITAS POPVLI augetur, & Sanctus Canutus Ecclesiam Sancti Albani Martyris petit, ibique ſacrum audit, & Sacramento Altaris munitur.

CAPVT XXXII.

SEditioſa populorum multitudo, iniquis Pibi ſuggeſtionibus incitata, ad omnem crudelitatem exercendam præceps, atque parata, diuulgato etiam vndequaque modo, ad pijſſimi Regis, eiuſque Adhærentium excidium opportuno, magiſque idoneo, regiam eiuſdem Ciuitatis Othoniæ aulam, ſolita cum violentia inuaſit, vbi tanquam rapaces belluæ, & ad deglutiendum paratæ, omnia circumquaque loca obſeſſa ſollicitè circuibant; Iniqnorum hominum clamoribus, ac vociferationibus, equorum fremitu, armorum colliſione æthera reſonabant; diſcurrentium impetus humum concutiebat, puluis ſolo exurgens, in aera altius latiuſque diffuſus, Cælum obſcurabat, itaut locus ille non tam humano-

no incolatui, quàm infernali confusioni assimilari potuisset.

Ex hisce rumoribus, ac inhumanis violentijs sanctus Canutus perfidam eorundem iniquitatem, necnon Pibi fraudem collegit, qui non iam in abscondito, sed publicus hostis impietati proditoriæ addictus, vt coniuratorum caput & dux insaniebat. Porro deuotissimus Rex iuxta solitum morem, ad Ecclesiam Sancti Albani Martyris, a se ante octo annos exstructam, & reliquijs eiusdem sancti ex Anglia translatis, ditatam, vespertinales horas auditurus, ac se suosque Deo vniuersorum Opifici commendaturus, tanquam ad locum certaminis & præmij se transtulit. Eodem tempore inaudita hostilitate, peruersa rebellium multitudo, ex omni parte aduolans, conglobatur, ædes regias, sicut & alia loca exspoliat; Quidam quoque in atria Ecclesiæ, per quæ Sanctus Rex intrauerat, cum suis irrumpere conabantur, vt via ad Regem trucidandum eis pateret; Alij valuas Basilicæ infringere tentabant, nonnulli ligneis machinis, circa Ecclesiam appositis, ignem admouere insistebant, vt aut viuos compræhendere possent, vel ijs occumbentibus superstites, omnium excidio, victorias canere, ac triumphum reportare

Isaias c. 5. tare valerent. *Sed quia non est abbreuiata manus Domini:* In instāti mirabiliter ignis, rore supernæ virtutis, exstinctus fuit, & S. Canuti Asseclæ, tanquam inuictissimi Tyrones, ab intùs vim hostilem virtute æquali infringentes, introitum omnem armis contrarijs intercluserunt, suumque Principem gloriosissimè defenderunt: Rex interea Canutus humilitate Dauidica, maxima lachrymarum copia, de superioris vitæ maculis, coram supremo Rege contritus, ad Sacerdotis aures, Sacramentali confessione deuotissimè conscientiam suam à minutissimis etiam imperfectionibus totaliter exonerauit; Cum hisce doloris perfectissimi signis, sacrum audiuit, & Sacrosanctę Communionis Sacramento se muniuit; pijssimum Regis sui exemplum Collegis reliquis impigrè imitātibus. Nouerat enim perfectè Sanctissimus Princeps, diuina Sacramentorum virtute, vires fore consolidandas, necnon spiritum ad cælestia subleuandum, iuxta illud, quòd Nobis S. Thomas reliquit documentum, inquiens; *Nullum Sacramentum est isto salubrius, quo purgantur peccata virtutes augentur, & mens omnium charismatum abundantia impinguatur.* Eodem tempore tam aureis, quàm argenteis muneribus ditauit Altaria, ac omni eo, quòd tunc

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

s. Thom. opus. 57.

ad ma-

ad maiorem Dei gloriam, eiusque Ministrorum commodum, elargiri poterat.

POPVLI CONATVS, VT Ecclesiæ parietes infringat, ac mors prodigiosa Pibi, à dæmonibus obsessi.

CAPVT XXXIII.

INiquorum obsidentium violentia semper magis augebatur, ac multitudo vndequaque accurrens, nullo posthabito labore, Ecclesiæ parietes ad terram prosternere indefessè allaborabat; inter omnes autem magis atrox Pibo furebat, dum non amplius vt regiarum gazarum Minister Regem veneraretur; sed vt iuratus hostis ad singulare certamen eum prouocaret, totus in Regicidium conuersus atque paratus; Ipse enim velut alter Iudas, improborum ductor, malitię veneno tumidus, parietes velociter circumcinxit, vtque ijs destructis, immane scelus quantocius inchoare posset, rebellium operam sollicitabat in subsidium; Sed Deus aliquando iustitiæ effectus mani- Sax. Gram. lib. 11. Hist. Dan. f. 199.

 festans;

Ibid.ps.93 festans ; *Nam Deus vltionum, Deus liberè egit* : permisit, vt ille scelestus publicas sui delicti pœnas exsolueret, dum eodem tempore, reliquis Ianuas per iteratos armorum ictus, infringentibus, ipse vulneribus confosſus cecidit, & ad euidentioris vltionis, illico superuenientis indicium, è terra sublatus, domum asportatus fuit, & à crudelissimo dæmone inuasus, vicina quæque, tam manibus quā morsibus inuadere, diripere,& destruere contendebat;ore spumante,horribilique vlulatu vociferans; horrenda & inaudita proferre cæpit,& immane scelus suum profiteri, qui denique lingua mordicitus abscissa, vt alter Iudas,vita miserabili terribiliter excessit,& anima duplicibus dęmonum catenis obstricta,ad profundum inferni descendit. Hoc prodigioso, ac miserabili spectaculo impij rebelles nihil commoti, ab incæpta hostilitate minimè recesserunt,imò pertinaciores effecti,toto conatu,Basilicæ parietibus destruendis insudabant.

Elnot Cantuar in elog. vit. s. Can.

MAR-

MARTYRIVM SANCTI CAnuti, qui multis vulneribus confossus, tandem brachijs ad modum Crucis distensis, ac latere Lancea perforatus occumbit.

CAPVT XXXIV.

COpia rebellium vndequaque dimicante, pijssimus Rex se morti propinquum aduertens, Redéptori in horto oranti consimilis, oratione feruida ac efficaci se disposuit, vnà cum paucis eorum, qui ipsi intra Ecclesiam in agone assistebant, alijs vitæ discrimine perterritis in fugam conuersis; vbi partim verificari poterat, quod de Saluatore prolatum fuit: *Omnes relicto eo fugerunt*: Canutus igitur ante Sacrum Altare, vbi Crux ac Reliquię Sanctorum Martyrum, Albani & Osualdi, in capsis reconditæ, appositæ erant, flexis humillimè genibus, oculisq; in Cælum eleuatis, enixè Deum rogabat, vt in imminenti certamine, opportunis non destitueretur auxilijs; timebat enim, ne propria caro, passiones & mortales

S. Matth. cap. 26.

les anguſtias naturaliter exhorrens, à conſtantia debita recederet, ad Redemptoris exemplum in ſua paſſione dicentis: *Spiritus quidem promptus, caro autem infirma.* Eodem pariter tempore, impetus & populorum conatus minimè deficiebant; vt parietibus diffractis, aditum ad Eccleſiam ſibi patefacerent, ſed cùm cùm non tam facilè optatum finem conſequi poſſent, ſagittis, lapidibuſque per feneſtras, vt Sanctum Principem ſolo proſternerent, iniectis, Canutus vt alter Stephanus lapidibus obrutus, & velut rediuiuus Sebaſtianus ſagittis confoſſus ſuccumbebat. Eoſdem cruciatus, & tormenta experiebatur Benedictus, eius frater, cum paucis alijs Aſſeclis, ita vt ſanguis è vulneribus emanans, copiosè rubricaret pauimentum Eccleſię quam licet Sacrilegorum populorum immane ſcelus profanaret, nihilominus, vt piè credi poteſt, pretioſus, è Sancti Canuti corpore profuſus ſanguis ſanctificauit. Denique innumerabilibus lapidum, telorumque vulneribus vndequaque ita dilaceratus conſpiciebatur, vt de ipſo verificari potuiſſet, quod de Redemptore meritò prædixerat Propheta: *A planta pedis vſque ad verticem capitis, non eſt in eo ſanitas*; Verùm vt paſſionum Chriſti Rex deuotiſſimus imitator efficeretur, ve-

S. Matth. Cap. 26.

Iſaias c. 1.

luti

luti Dominus Iesus in cruce, & in medio iniquorum positus, sic & iste inter Cuneum infensissimę multitudinis constitutus, aquam sibi sitienti porrigendam enixè expetijt; adfuit igitur præsentium vnus, qui pietate motus, haustum frigidæ, per fenestram mediante hasta, subministraret: sed alius mox accurrit, iuratæ iniquitatis filius, qui hasta vasculum aqueum excutiens, aquam dissipauit; ita sitientem impius ille Principem suum, ad modicum quidem temporis, cruciauit, æterna ipse siti extenuandus in flammis auerni, debito inhumanæ adeo feritati supplicio; & subitò quidē, dum paulò post idem ille vesania tumidus, furijsque ardens, ad fontem festinat, sitim propriam exstincturus, capite prius in aqua posito, in instanti, ad instar ponderosi lapidis in profundum demergitur, genibusque desuper monstruosè distentis, spiritus nequissimus ad infima baratri abripitur, cadauere ibidem exanimi, veluti diuinæ vltionis signo, superstite relicto; ita diuina indulgente clementia; *Ducunt in bonis dies suos* & eadem pariter vrgente vindicta, *in puncto ad inferna descendunt.* Iob. c. 21.

Inuictissimus Canutus, licet ad extremum suę vitæ redactus esset, nihilominus tanquam alter Andreas Apostolus, in cruce positus, ijsdem in-

fidis

fidis rebellibus, Cælestis Regni viam suadere non desistebat, simulque ad Saluatoris exemplum, in cruce clamantis: *Pater ignosce illis, quia nesciunt, quid faciunt*: Inter pressuras persequentium, in ipso magis paterna reluxit charitas, qua semper populis subuenire, subleuare, & ad virtutum exercitium pro animarum beneficio dirigere, omni cum diligentia conabatur; Licet autem hæc verba, merum amorem ac pietatem stillantia, ad cor etiam lapideum emolliendum sufficerent, nihilominus insensatæ plebis rabies & vesania in tantum augebatur, vt religiosissimum Principem, inter arma stridentia & saxa volantia positum, vtilia quæque ac rationabilia suadentem, & pacifica pollicentem, non solùm non audirent, sed etiam spiritu malignitatis impleti, omnique humanitate exuti, nec diuinis mouerentur virtutibus, nec humanæ rationis mitigarentur persuasionibus, imò vt ferociores ac crudeliores effecti, inaudita barbarie, lapidum ac telorum ictibus, dum Sancti Canuti collegæ, hostiles impetus, intra fores Basilicæ, alacriter reprimerent, ipsi pretiosarum reliquiarum Sanctorum Martyrum, Albani & Osualdi capsulas, ex altari sacro cum Cruce Sancta imposita, in terram præcipitarent, inter quas Canu-

S. Matth. cap. 26.

tus

tus ſanctus, tanquam agnus coram tondente, & victima innocens, ad ſe Deo ſacrificandum totaliter diſpoſitus hærebat, & vt in die Veneris (quo Sanctus Rex occubuit) Chriſti paſsionem imitaretur, diſtentis brachijs ad modum Crucis, immobilis permanebat, pectore ſimul & ore ad Aram conuerſo: Tunc quidam ex impiorum caterua, lancea per feneſtram intromiſſa, latus eius perforauit, vt ita in milite teſſera vigeret, quam in Duce veneramur, *dum vnus militum lancea latus eius aperuit:* Ioan. c. 19. Poſt vulnus exitiale, ſacra Ædes ſanguine cruentatur, & ipſe ad terram proſternitur; *Ita venerunt gentes in hæreditatem tuam, polluerunt templum ſanctum tuum, effuderunt ſanguinem ſanctorum tuorum, &c.* Dau. pſ.78. Nequaquam tamen in hiſce tormentis pijſsimus Rex, fratris ſui Benedicti fidelisſimi obliuiſcebatur, certaminum Collegæ vulneribuſque confoſsi, cui cum oſculo pacis ſupremum vale impertijt: Sax. Grām. lib. 11. Hiſt. Dan. f. 200. Poſtea ſanguinis vnda ex lateris vulnere, vberrimè emanante, exanguis & morti proximus, denuo brachijs ad modum Crucis expanſis, voce ſonora adhuc ſuperſtite, Ieſum interpellauit, & ſpiritum ſupremæ maieſtati commendans, clamando, *In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum,* exſpirauit, & hoſtibus,

R mun-

mundo, Dæmone, ac propria carne superatis; gloriosis cumulatus triumphis, pretiosi glebam Cadaueris, sanguine consecratam relinquens, a tormentis & martyrio, ad sempiterna Cæli gaudia, perpetuò regnaturus, euolauit, Anno millesimo octuagesimo sexto, vt Isaacus Pontanus in sua Historia Danica asserit, & pro confirmatione, sequens Epitaphium, ad eiusdem Sancti Canuti Sepulchrum, in Ciuitate Othoniensi positum, inque Ecclesia, eiusdem glorioso nomini dicata, repertum affert, vt infra &c.

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 199.

Anno Incarnationis Dominicæ 1086. in Ciuitate Othensia, gloriosus Rex, Protomartyr Danorum Canutus, pro zelo Christianæ Religionis, & iustitiæ operibus, vt Christus, à proprio Conuiua Blaccone traditus, in Basilica Sancti Albani Martyris, per eum paulo ante ex Anglia in Daniam transuecti, post confessionem delictorum, Sacramento munitus Dominici Corporis, ante Aram, manibus solo tenus expansis in modum Crucis, lanceatus latere, septima Idus Junij, sexta feria, mortem pro Christo passus, requieuit in ipso.

Eiusdem sententiæ est Vigormius, qui Canutum septennio regnasse asserit; Elnotus Cantuariensis

ſis, ab ipſomet Iſaaco Pontano relatus, ponit eius mortem ſecutam Anno 1090. & integrum pene triennium ſuperaddit; Baronius quoad Hiſtoriam, in Saxone Grammatico fundatus, affirmat, eius Martyrium accidiſſe Anno 1081. licet ab ipſo Saxone nihil, vt vidi, quoad annos ſpecificetur. Molanus in ſuo Martyrologio refert paſſionis eius Diem, ad decimam Iulij 1080. & vt declarat idem Pontanus, Typographi, aut ſcribarum incuria, integrum ſexennium minus ponens. Vnde cenſeo in hac materia, ſtante opinionum tanta diuerſitate, me ſubmittere doctiorum arbitrio, vt ipſi concludant, quod veriſimilius, & magis authenticum iudicauerint.

ERRICVS SANCTI CANVTI Frater, ac alij Adhærentes, Regis Sancti necem vindicare conantur, & licet pauci, nihilominus rebellium excidio, Victores euadunt.

CAPVT XXXV.

CANVTO Sancto è viuis ſublato, Erricus eius Frater intrepidus, necnon alij conſtantiſſimi aliquot Commilitones, viribus ac populorum rebellium feritate haud perterriti, ſed ſolùm Regij ſanguinis vindictam exquirentes, non modò hoſtibus non cedere, ſed & arma fortiter arripere, animos mutuò exhortari, irruentibus indilatè occurrere, & cedentibus vicem rependere ſtatuerunt, certi gloriosè magis occumbere, quàm tantò Principe amiſſo, ſuperuiuere. Hi igitur hoſtile agmen coaceruatim oppugnantes, ſic diuina permittente iuſtitia, multorum inimicorum excidio triumpharunt, & nouo rebellium cruore Ædem Sacram conſperſerunt, ac

templi pauimentum vnda sanguinis denuò irrigarunt; ita iustissima vindice Dei ira, illi impijssimi Regicidæ facti sunt *opprobrium vicinis suis, subsannatio, & derisio in circuitu timentium eum*: Mirabilis sanè exstitit hæc Errici belligera virtus, qui cùm gloriosissimè dimicasset, ac sacrilegorum hominum copiam, armata manu, contriuisset, postea inter hostiles exercitus transiens, liber ac ab omni periculo immunis euasit; quod non sine singulari Dei propitiantis assistentia euenisse, piè credi potest, non solùm intuitu fidelitatis, Regi Sancto suo fratri præstitę, verum etiam vt futurum Regni gubernium, tam virtute & perfectione propria, quàm in larga proximorum beneficientia solidè fundatum, assequeretur; prout totum hoc exitus comprobauit; & in sequentibus clarè dilucidabitur. Dau. ps. 78.

POPVLVS FERINAM barbariem exercet, contra Benedictum Sancti Canuti Fratrem, necnon contra eius Commilitones adhuc superstites, & Ecclesiam supellectili Sacra exspoliat.

CAPVT XXXVI.

SAncto Canuto cum inuictissimis Athletis, intra sacras Ædes interempto, rapacitas & iniquitas Paricidarum exstincta, aut diminuta minimè fuit, sed absque diuinæ Maiestatis timore, flagitia multiplicauit, quia vt Regius Propheta testatur, *Abyssus Abyssum inuocat in voce cataractarum tuarum*: Vt igitur Sancti Regis Commilitonum excidio, peruersæ voluntatis malitiam totaliter explerent, Cadauera sanguine proprio immersa inuestigarunt, & ab inuicem separarunt, ne aliquos forsan superuiuentes relinquerent, prout de facto quosdam, lætalibus vulneribus saucios, & agonizantes inuenerunt, deinde regiæ sedis locum, domosque vicinas circumquaque

Dau. ps. 41.

per-

perlustrantes, Benedicti Corpus diligentissimè inquisierunt, ne quis regiæ stirpis, vt sceleris vltor superstes remaneret; postea locis omnibus inquisitis, eundem Benedictum adhuc superuiuere, & in proximò seruari hospitio recognouerunt; Quò præcipiti cursu irruentes, egregium Iuuenem inuentum, vulneribus confossum, ac morti propinquum, pedibus extrahentes, in medium platearum detulerunt, vt Apostoli Pauli proloquium comprobaretur: *Spectaculum facti sumus mundo, Angelis, & hominibus*; Cumque, quomodo vel quali eum morte, vt iniquæ suæ voluntati penitus satisfacerent necandum esse pertractassent, iam veluti prædatores de raptu dissidentes, innocentem virum membratim distraxerunt, adhuc semiuiuum; & vt nihil crudelitatis ac ferinæ sæuitiæ intentatum relinquerent, lanceis nobile corpus, alij terræ infigunt, alij securibus, nonnulli gladijs impetunt, & ne vllus profani, immanisque sceleris expers existeret, quòd quisque manu proximum corripuerat, in immanitatis instrumẽtum conuertit, ita pius hic Athleta mille vulneribus cõfossus, atque dissectus occumbit, cum perpetua atrocissimorum paricidarum infamia; Ita debacchabantur scelesti, nullo inter eos existente, qui bonum ageret, vel impiè

S. Paul. 1. Corint. c. 4.

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

agentes

agentes coerceret, vt verificaretur dictũ propheticum. *Corrupti sunt in studijs suis, & non est, qui faciat bonum non est vsque ad vnum*: Benedictus verò inter crudeles angustias, ac dira tormenta, vita functus, æternam constantis fidelitatis memoriam reliquit; sicuti etiam eius Commilitones, qui septendecim numero, Regis Sancti ad exemplum, patienter vulnera & mortem sustinentes, eadem immanitate trucidati fuere, vti in Epitaphio, ad Canuti Sácti Sepulchrũ apposito extat, in quo sequentia verba exarata referuntur.

Dau. ps. 13.

Occisi sunt etiam ibidem cum eo, scilicet frater eius, nomine, & gratia Martyrij, nomine Benedictus, ac decem, & septem sui Commilitones, videlicet Sueno, Ebbo, Trudo, Thago, Bernardus, Gotmerus, Sunia, Eschildus, Palnus, Rodulphus, Viulghrifus, Frugottus, Rostenus, Alsmundus, Tocci & Blaca.

Isaac. Pont. Hist. Dan. f. 199.

Post hæc scelera, impij homines iniquis conatibus defatigati, sed minimè saturati, sacraria perscrutantes, imò reliquiarum capsulas, omni Dei Sanctorumque timore posthabito, vasa ac paramenta sacra Sanctis Altaribus extraxerunt, omniaque alia ibidem asseruata, vt suæ auaritiæ satisfacerent, sustulerunt, vt ille sacræ scripturæ textus adimpleretur: *dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omnium platearum.*

Thren. c. 4

POPV.

POPVLVS PARICIDA IN publicis Plateis exultat, attentans detractionum opprobriis Canuti Sanctitatem obſcurare, quæ tamen Diuina diſponente prouidentia vbique magis elucefcit.

CAPVT XXXVII.

POpulorum Regicidarum cæcitas atque perfidia adeo excreuit, vt tempore, quo grauia delicta ac execranda ſcelera deflere debuerant, in publicis plateis collætantes, ludis ac feſtiuis declamationibus exultarent, ad internum animorum iubilum, & ſatisfactionem publicandam, quam ex conſummato obtinuerant regicidio, diuinæ immemores iuſtitiæ, quam in vltionem animabat ſanguis ſacer, vociferans in Cælum, iuxta illud; *Vox ſanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra*: Ita ſanguis Martyris inuicti, Sancti Canuti, & Sociorum eius clamabat ad Deum de illo, quod purpurarat Baſilicæ pauimentum: at Rebelles interim impiiſsima flagitia ſua depræ- Gen. c. 4.

S dica-

dicabant, & de ſceleribus ſuis glorìantes triumphabant, vt ſe probarent eſſe de cætu eorum;
Prouér.c.2. *Qui lætantur cum malè fecerint* : Potuiſſet equidem ſingulis horum exprobrari illud Dauidicum:
Dau. pſ. 51. *Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate?*
Hiſce peractis nondum erat malitiarum, ac iniquitatum finis; Vt enim nullas perfidiæ partes præteriret impia colluuies, fucato pietatis titulo paricidium cæpit cohoneſtare, maledictis execrationibus defunctum Principem perſequi, Tyrannum nuncupare, & plurium criminum reum inſinuare : Accommodè vtique de ijs regius Pſaltes cecinit :
Dauid.pſ.5. *Sepulchrum patens eſt guttur eorum, linguis ſuis dolosè agebant, venenum aſpidum ſub labijs eorum, quoniam os eorum maledictione, & amaritudine plenum eſt.* Sed Deus, glorioſum ac
Sax. Grām. lib.11 Hiſt. Dan.f.200. Sanctum militem ſuum debita mercede fraudari, minimè paſſus, occultam Sanctiſſimi Canuti innocentiam ac æquitatem, tam in vita quàm in morte, manifeſtis publicauit indicijs atque miraculis. Nihilominus plebs inſana ac maledica, inuidię impulſu excitata, infallibilem ſignorum veritatem obfuſcare tentauit; Et licet flagitioſa ſacrilegia ſua, cæleſti etiam iudicio reprobata, & damnata eſſe euidenter, vel manibus palparet, ad

diſſimu-

dissimulandam tamen; occultandamque miraculorum fundatissimam certitudinem, iustam iniquę cædis causam fingebat, firmamque facti defensionem prosequens, sententiæ suæ perseuerantissima propugnatrix existere non erubuit, nullis saturanda furijs, nisi Sanctissimum Principem & vita, & fama simul spoliasset; Sed in vanum omnis cecidit conatus, nam fulgidum Canuti Sanctitatis iubar, non tantum Othoniæ, verùm etiam vndequaque ad omnes populos cum maiestate diffusum, resplenduit; Tamen peruersorum rebellium corda, scelerum tenebris inuoluta, ac cælesti veritatis luci inimica minimè penetrauit, quia vt Sanctus Lucas ait: *Ambulant in tenebris, & in vmbra mortis sedent*: Interim læsæ conscientiæ stimulus eos summopere torquebat, vt Caino post perpetratum fratricidium accidit, qui licet in mundo non alios nisi Adam, & Euam superstites esse sciret, mortis tamen timore commotus, clamabat; *Omnis qui inuenerit me, occidet me*: timebant pariter & illi, ne aliquis Regis necem vlcisceretur, vel ad minus prauitatis suæ vindicem relinquerent, aut à Deo, nouæ alteri potestati iterum subiecti, præsenti libertate exuerentur, quibus conclusum erat, nec diuinis cedere institutis, nec regiæ, ac

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. fol. 199

s. Luc. c. 1.

Genes. 4. cap. 4.

 supe-

ſuperioris potentiæ obtemperare, ſed cæteris audaciores, potentiores, & animoſiores, audacia ſimul & contumacia, gentibus præeſſe: ſed non cognouerunt cæcutientes in tenebris, quod ſcilicet: *Contritio, & infelicitas in vijs eorum, quia viam pacis non cognouerunt.*

Psalm. 13.

SEDANTVR TVMVLTVS; & Clerus Sancti Canuti, Benedicti eius fratris & Commilitonum corpora tumulat.

CAPVT XXXVIII.

SEdatis tumultibus, ac iniquitatibus terminatis, impietatis ſacrilegi executores, à loco ſacro ſimul & à Deo recedentes, Eccleſiam Sancti Albani Martyris, pretioſa ſupellectili ſublata, liberam, ſed exſpoliatam deſeruerunt, vnde Clerus deuotus conuenit vnà cum multitudine concurrentium fidelium, non ſolùm vt ad officium pietatis aſſiſterent, omneque auxilium in tam pia functione opportunum præſtarent, verùm etiam vt Sancti Regis corpus venerarentur: Qui omnes

cæſo-

cæſorum corpora inordinatè permixta, ac ſimul confuſa perquirere, recognoſcere, atque vnum ab alio diſtinguere curauerunt, elaborantes precipuè, vt membra Benedicti, Regis Germani, inhumanè diſcerpta, colligerent, quæ poſtea vnà cum corpore Sancti Canuti in eminentiori Eccleſiæ loco, lacrymis vndequaque confluentibus, recondita fuere, reliqua verò glorioſorum Commilitonum in atrio eiuſdem Eccleſiæ. Baſilica itaque Othoniæ, pretioſiſsimis hiſce reliquijs ditata, magnam populorum copiam indies magis; ac magis alliciebat, & ad ſe pertrahebat, qui tam vitæ, quàm miraculorum virtutem admirantes, viua fide, ab efficaciſsima Sancti Canuti interceſsione, diuina auxilia ſperabant; quòd totum continua miraculorum ſeries comprobauit, & in ſequentibus magis diſtinctè elucidabitur. Elnot.Cãt. in Elog.vit. s.Can.

REGI-

REGINA SANCTI ALBANI Ecclesiam de nocte petit, vt corpus Sancti Canuti Coniugis sui, è sepulchro ereptum, ad propriam Patriam trãsferat, sed euidenti mota miraculo, intentionem mutat.

CAPVT XXXIX.

PRudentissima Adela Sancti Canuti Coniux, temperatis tandem singultibus nimijs, & mitigato, quem ex Regia nece conceperat, immenso vidui cordis mærore, ad patriam quàmprimum proficisci statuit, vnà cum filio suo Carolo, relictis in Dania duabus alijs filiabus, sed ne omni orbata graderetur solatio, quem viuum subtraxerat consortem impietas, vel mortuum indiuiduum sibi elegit animosa virago: constanti igitur sincerissimi amoris stimulo incitata, incomparabilis discriminum, periculorumque victrix, propriæ muliebris immemor impotentiæ, & regiam animi excellentiam, cum admiranda generositate

ſitate coniugens, pretioſas cariſsimi coniugis reliquias auferre, ſecumque ad natiuum ſolum, Grandauum transferre ſtatuit, vt ibi in Blandinienſi Eccleſia, Apoſtolorum Principi conſecrata, honore regiæ maieſtati, & Sancto corpori debito, recondereutur; Sed quia non tam facile translationem illam ſecuturam eſſe perpendebat, cõſultis confidentioribus miniſtris, S. Albani Eccleſiam media nocte adire cõcluſit, vt affectũ deduceret in effectum: Determinato igitur tẽpore, cũctis neceſſarijs diſpoſitis, omni circumſpectione adhibita, Baſilicam per noctem cum ſuis ingreditur: Clauſis poſtea ianuis, ad locum eminentiorem, vbi nobile corpus humatum ſeruabatur, fodi cæptum eſt, ſed eodem inſtanti lux emiſſa cælitùs omnes Eccleſiæ angulos repleuit, ac veluti meridiani ſolis ſplendore tam atrium, quàm & contiguas habitationes clariſsimè perluſtrauit; Hoc repentino ac prodigioſo ſpectaculo, accreſcentibus continuò radijs non minus Regina, quàm Comites perterriti, ab incæptis deſtiterunt, eo magis, quia ſpiritu ſublimi, ac viua fide perpendebat pijſsima Adela, quòd cuncta taliter diſpoſita eſſent à diuina prouidentia, quæ ſicut locum illum prærogatiua martyrij eius inſigniri decreuerat, etiam patrocinio glorioſi cor-

poris.

poris orbari nolebat, talibus ostensis prodigijs. Porro deuotissima mulier, sagaci prudentia, diuina ponderans magnalia, licet amantissimi Coniugis mæsta maneret diuortio, tam perspicui tamen prodigij gratulabatur argumento, certissima iam se aduocatum efficacissimum apud Deum habere, cuius hoc signum sanctitatis perspiciebat existere. Diuinis itaque virtutibus cessit oculata testis, & misericordiæ sempiternę, debitas vultu demisso genibusque flexis lætabunda simul, & dolens grates reddidit, qualem nobis repræsentat Elnotus Cantuariensis versibus sequentibus.

Elnot. Cat. in elog. vit. s. Can.

Coniugis ad tumulum nobilis prosternitur; ipsam
Crebris perfundens profusis fletibus humum,
Commendans quoque summo se precibus Domino;
Et sua cuncta pium poscens disponere Christum.

Denique sui quondam Sancti Canuti carissimum corpus relinquens, lacrymis ibidem copiosè profusis, gaudio simul & mærore affecta, surrexit, millies deosculans sepulchrum, ac Crucem Sanctam, pariterque sacras reliquias dimisso vultu, humillimè resalutans, corpore tandem se inde recepit, corde semper præsentissima, vtpotè quòd

quod firmissimis indissolubilis in Sanctum Coniugem amoris nexibus implicatum asserebat. Post hæc cum filio Carolo, adhuc impubere, in Patriam est profecta, filia vtraque relicta in Dania, quarum Prior Ingherta nomine, Suecorum nobilissimo Fulconi, Matrimonio sociata (Vnde Fulchungorum præclarissima prosapia, iuxta annales Sueticos originatur) Saxonem, Benedictum & Canutum peperit: Altera verò Cæcilia dicta Errico Gothorum Præfecto desponsata fuit: Addunt prætcrea prædicti Annales, Inghertæ postmodum ex nuptijs filiorum, prǽter cæteros, Birgerum Sueciæ Ducem obuenisse Nepotem: Et Flandrica similiter Chronica Arnulphum Danum nominant, ex sorore Caroli natum, cui de iure post Carolum Auunculum Flandria debebatur, nisi obstitisset Galliarum Rex vnà cum Gulielmo Normanno; qui in Coniugem acceperat Reginæ Galliarum sororem, nomine Ioannam.

T MAGNA

MAGNA ET INSOLITA penuria, post mortem Sancti Canuti, inualescit; necnon miracula & beneficia, Sancti meritis recepta, euidenter cognoscuntur.

CAPVT XL.

Sax. Gram. lib. 11. Hist. Dan. f. 102.

PRæmemorato miraculo immediatè aliud, prodigiosum & commiserandum, successit, dum per omnes Regni partes, in quibus iniqua rebellium multitudo, furoris sui venenum, aduersùs Principem Sanctum euomuerat, repentina irrepsit mutatio, Deo ita, ad iustam Regij ac innocentis sanguinis vindictam, permittente. Cæpit enim tanta ingruere penuria, & grassari pestilentia, vt multi inedia confecti, & aëris squalore exanimati in terram corruerent; Alij, licet diuites, ad miseriam & paupertatem redacti, viuētes incessanter morerentur in afflictionibus suis. Nobiles etiam, qui optatis vsque modò fertilium agrorum fructibus abundarant, vbertate in sterilitatem summam mutata, cruciarentur pariter cum

plebeis:

plebeis: Aer corruptus & infectus, cum armentis, ſimul partim debilitabat, partim exanimabat homines, etiam rubuſtiſsimos: Siluæ omni glandium, foliorumque fructu, & decore nudatæ ſqualebant: Mare piſcibus deſtitutum, omnium admiratione, piſcationes inutiles omnino reddebat, denique omnibus, ad ſuſtentationem vitę neceſſarijs deficientibus, verificabatur illud Ieremiæ: *Defecerunt in fame, in capite omnium platearum*, & alibi, *deuaſtata ſunt horrea, & defecerunt Apothecæ*. Hoc totum Iſaacus Pontanus ſequenti methodo deſcribit. *Tanta non modò annonæ per vniuerſum Regnum caritas fuit, ſed ea etiam infelix aëris temperies, vt nec imbrem æſtus leniret, nec æſtus imbris illuuiem tolleret; Si quid Sol æſtiuo Cælo vix ęgrè produxiſſet, id autumnalis tempeſtas oppreſſit, adeo vt ſubſecuta continuò ſit tam inſueta frugum penuria, quæ inedia egenos paſſim necarit; locupletes verò ad egeſtatem perduxerit.* Et cum talis miſeriã, ac deplorabilis penuria ad vicina Regna minimè ſe exſtenderet, apertiſſimè cognoſcebatur, hanc tam euidentem Cæli, terræque calamitatem, aliis meſſe abundantibus, Danis verò ſolis oppreſſis, ſic diuina permittente iuſtitia, in Paricidarum noxam & publicandam trucidati Regis innocentiam,

Thren. c. 2.

Iſaac. Pon. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 208.

esse inflictam; Regionem quoque vniuersam hostium metus inuaserat, aduersariorum indies incursus pertimescentem, vt reliquas inter Regicidij

Sapien. c. 5. pœnas, etiam *pugnaret contra illos orbis terrarum*. Sueno autem Roschildiensium Episcopus, qui iam vt summa authoritate, ac prudenti eloquio præditus, pœnam ingratis rebellibus debitam imminere præmonuerat, tam infelici calamitate perterritus, postquam Sacram Sanctissimæ Trinitatis Basilicam, prodigiosè, vt supra dictum est, dirutam restaurauit, peregrè ad loca Sacra, & præcipuè Ierosolymam inuisendam profectus, in ipsa Rhodo, in pace feliciter obijt, ac animam, eximijs consummatis operibus, vt piè credi potest, omnipotenti Deo reddidit, cuius etiam pietatem summopere Græcia admirata fuit, eiusque cineres in ipsamet Rhodo seruati fuere.

Veneranda porro ac admirabilis trucidati Regis sanctitas, miraculis signisque declarata diuinis, magis ac magis vbique locorum innotescebat, & præcipuè ad pretiosum Sācti Martyris corpus crebrescentibus prodigijs, præconia eiusdem quotidie exaugebantur in ore omnium. Cęcis namque visus reddebatur; Manibus arefactis vigor; Debilibus ac claudis gradiendi facultas; Leprosis mun-

ditics;

dities; Infirmis cuiuscunque generis sanitas, & quidquid demum subsidij, per Sancti Canuti merita, populorum expetijt pietas, totum hoc, Deo annuente, inuicti Martyris contulit Sanctitas. Cum tanto animarum fructu, & Sancti Canuti venerationis incremento, vt plurima certatim è locis remotioribus ad sacras hasce reliquias confluente magnitudine, omnes sibi in Cælis singularem patronum, & Protectorem eligerent Sanctum Canutum.

OLAVS AD REGNI DOminium euehitur, Erricus autem de mala eiusdem voluntate suspicans, è Regno discedere statuit.

CAPVT XLI.

HIsce ita transactis, aliqui Nobilium & rebellium iniquorum, summa adhibita diligentia, omnem mouerunt lapidem, vt Olaum, Danicè *Ole*, iam Sancti Canuti aduersarium, è custodia Flandrensi liberatum, Patriæ restituerent;

Et cum

Et cum eodem tempore, de Rege sibi eligendo disceptarent, Erricum, Sancti Canuti partibus adhærentem, ab honore omnino excludendum, tanquam Regio dominio indignum, solumque Olaum de iure admittendum concluserunt; Pacta itaque pecunia, ad eiusdem redemptionem necessaria, Nicolaum fratrem in Flandriam mittendum curarunt; licet autem ipse Nicolaus hoc onus non tam libenter susciperet, nihilominus ad maiores scelestorum hominum dissensiones, ac persecutiones euitandas, assensum præbuit, ac iter versùs Flandriam arripuit. Reuerso postea Olao, statim tam Nobiles, quàm Plebei eius adhærentes, eidem, huius nominis secundo, Regium Diadema, viua voce clamantes, & exultantes, imposuerunt. Quo facto non exiguum sanè fraterni affectus specimen Nicolaus edidit; dum fratrem pecunijs redemptum à vinculis, ad Regium fastigium traduxit, vt se fratri subditum manciparet: Erricus verò electione secuta, ac festiuis ostentationibus concurrentibus, memor compedum, quos mandante Sancto Canuto, ob perpetratum infidelitatis crimen, iniecerat Olao, vt prudenti consilio omnia sinistra euitaret, vitamque cum animi quiete conseruaret, cum Coniuge Boilda, Nobilissimi

Sax. Gram. lib. 12. Hist. Dan. f. 201.

mi Turgot Succi filia, & morum candore præclarissima, cæteraque familia in Sueciam se quàm citissimè recepit. Porro licet Olaus ad supremum gloriæ, & celsitudinis gradum conscendisset, ex carcere ad libertatem, ex vinculis ad dominium, ex ignominioso statu, ad præclarum Regni gubernium translatus; nihilominus eodem tempore vniuersalem miseriam & egestatem, necnon pessimæ aeris influentiæ pænam, quâ etiam ipse affligebatur, experiens, omnia manifestis signis, miraculisque euidentibus, ad vindicandum Sancti Canuti sui fratris sanguinem, diuina disponente iustitia, inflicta recognouit, cum interna ac continua cordis mæstitia: Vnde offensam cum traditione, Sancto Principi illatam, mente fusiùs perpendens, alia mala ventura pertimescebat, vt in eo verificaretur illud impiorum supplicium; de quo Spiritus Sanctus: *Fugit impius, nemine persequente*: Paulo igitur post ad talem rei, & cibi familiaris, penuriam peruenit, vt in solitis regijs conuiuijs panis necessarius deficeret, prout Saxo Grammaticus hisce verbis enunciat. *Rex Olaus diuinum Natalem celebrans, pane in Domo non supponente, cum ieiunos circumquaque Penates aspiceret, erubescenda mensarum inopia magnopere confusus, obducto* Prou. c.28. Sax. Gram. lib.12. Hist. Dan. f.102.

mani-

manibus capite, suffusoque lachrymis vultu, per summam animi ægritudinem, temporis difficultatem gemitu prosecutus est.

EXTRAHITVR E' SEPVLchro Corpus Sancti Canuti, nouoque miraculo eiusdem Sanctitas comprobatur, & ad Basilicam Australem transfertur.

CAPVT XLII.

POstquam Deo dilecti Canuti, & Martyris egregij Corpus, in Ecclesiæ Sancti Albani Martyris crypta reclusum, octo annis requieuerat, Olao Regni successore imperante, crebrescentibus virtutum miraculis, communi consilio, & pari totius Cleri, Ministrorum Ciuitatis Othoniæ, populique voto, annuentibus quoque vnanimiter Regni Archiepiscopis & Episcopis, debita cum solemnitate venerabiles reliquiæ effossæ fuerunt, quæ postea ad maiorem sanctitatis confirmationem, in ignem ardentem iniectæ,

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

quò

quò magis incendia inualeſcebant, eò magis illæſæ & intactæ conſpiciebantur, tanquam pueri in Babylonicam fornacem immiſsi, ſed citra omnem ſui læſionem, dicente ſcriptura ſacra; *Non tetigit eos, neque contriſtauit flamina ignis*. Hoc inſigni & euidenti miraculo roborati, & conſolidati deuotiſſimi Præſules, debita cum pietate, honorificentia & pompa, eaſdem ex humili tumulo ſublatas, nobiliſsimo feretro impoſuerunt, omni Clero, Nobilibus, populiſque proceſsionaliter comitantibus, ad Baſilicam Auſtralem eiuſdem Ciuitatis Othoniæ, inſigni lapidea ſerie à fundamentis erectam deportarunt, vbi Saxeo Sarcophago corpus illatum, in crypta reconditum fuit. Huic ſolemniſsimæ translationi Rex Olaus adeſſe voluit, ſed ſancti corporis ſpectator indignus, improuiſa ægritudine oppreſſus, & nimia miſeria & peſtilentia afflictus, vita ſimul & Regno miſerabiliter exceſsit anno 1096. poſt decem gubernij annos, tempore Vrbani II. Summi Pontificis.

Daniel. c. 3.

Sax. Grām. lib. 12. Hiſt. Dan. f. 202.

Barō. tō. 11. fol. 568.

ASSVMPTIO ERRICI III. ad Regni Dominium, Populi vniuersi applausu, quo facto, statim per intercessionem Sancti Canuti vindex pœna remittitur.

CAPVT XLIII.

OLao defuncto, qui velut omnium eo tempore ingruentium fons & origo calamitatum, populo iam exosus & execrabilis erat; Erricum, Danicè *Erick*, fratrem, qui, vt supra memoratum est, metu Olai in Sueciam secesserat, omnium acclamationes & vota, Regem huius nominis III. pronunciarunt, anno 1096. tempore Vrbani II. Summi Pontificis, & Henrici III. Imperatoris; fuit autem Erricus tam naturali bonitate, excellenti indole & heroicis virtutibus præditus, vt meritò ab omnibus populis, *Bonus* per antonomasiam vocaretur; imò in tanta eorundem erat opinione, inter miserias, magnasque penurias, in quas à multo tempore inciderant, vt lętabundi cum nouo Principe, omni tribulatione postha-

posthabita, se nouum Cælum propitium, & benignum iam habere existimarent; Neque spes eorum vacua in auras abijt; Quia statim inusitato prodigio, ac omnium ingenti admiratione, tempora mala & infelicia, in bona & prospera, sicuti quondam Salomonis, mutata fuere; Vnde quàm primum Cælũ illuxit tranquillum, Aer fauit serenus; Salubris animos erexit influentia; Rebelliones obmutuere; Iniquitates occubuere; Prata arridere virentia; Arbores luxuriari fructuosè; Horti cæperunt congratulari florentes; Ac multiplices mare parturire pisces, &, vt paucis concludam; tanta rerum omnium affluxit vbertas, vt singuli cuiusque annonæ modij singulis denarijs venirent. Hæc omnia bona ex improuiso affluentia, & gratias singulares, Sancti Canuti meritis, nemo non asscribebat, tantò firmiori ac solidiori spe, alia deinceps maiora auxilia expectans, quantò penitius quilibet consideraret, eiusdem Sancti Martyris pietatem, charitate plenam, qua floruerat viuens. Erricus porro, vt referunt Historici, ea erat corporis spectata proceritate, vt vertices cæterorum humeris suis facilè excederet, tanta quoque vocis sonoræ virtute, & in dicendo pollebat facundia, vt non solùm ab Astantibus, sed

Sax. Gram. lib. 12. Hist. Dan. f. 205.

procul etiam poſitis, liquidè audiretur; Quibus etiam accedebat ſingularis ad conciliandam ſibi vniuſcuiuſque beneuolentiam, gratia & manſuetudo; Nec vnquam è Procerum, aut populariũ cætu ſolitus erat diſcedere, niſi ſalutatis ſingulis, &, vt ſuos quoque nomine ſuo, domi ſalutarent, benignè commonitis. Eodem porro initij regiminis tempore, cum iam nimium excreuiſſet per Olai Socordiam, Vandalorum inſolentia, adeo vt impunè per mare piratica exerceretur, in eos, & præſertim contra Iulinenſes, bellicam claſſem Erricus mittere decreuit, quæ ſtatim ac paratã fuit, versùs Iulinum, qui locus ſeditionis caput erat, profecta ſoluit, eamque Ciuitatem arctiſſima obſidione circumcinxit, & licet nihil intentatum relinquerent obſeſſi, quo ſe defenderent, nihilominus eò tandem res deducta fuit, vt viribus præualente Errico, hi turpiter partim fugam arripuerint, partim in manus inimicas inciderint, quos Erricus ſingulos, iuxta delicti cuiuſque grauitatem puniuit: vniuerſali inſuper Iulinenſibus impoſito tributo, annuè ſoluendo, perpetuã criminis memoriam reliquit: Alij quoque diuerſis cruciatibus afflicti, nonnulli palo alligati, viſceribus exectis, aliqui alio ſæuitiæ genere trucidati,

dati fuere. Vnde Liemarus Archiepiscopus, cui omnes Aquilonares Ecclesiæ parebant, his, alijsque occasionibus excitatus, Erricum Regem anathemate ferire constituit; Quod idem Erricus animaduertens ad Vrban. II. tūc tēporis Summ. Pont. ante latam ab Archiepiscopo sententiam, appellauit, vnde Romam solemni comitatu digressus, coram maximo Pontifice ita causam egit, vt Archiepiscopi accusatione, liquidissimis rationibus confutata, Domum Regiam actore superior redierit; Nec eo contentus, iterum Romam profectus, & ad pedes eiusdemmet Pontificis genuflexus, ab eodem obtinuit, vt Ecclesiæ Danicæ, Saxonico iugo liberatæ, proprium Archiepiscopū acciperent, cui Sedes in Ecclesia Scandinauiæ Lundensi attribueretur, allatis præcipuè rationibus, commodiùs edoceri populum per suæ gentis homines, qui linguam, mores, ingenia cuiuscumque nossent, quàm per exteros, & longè dissimiles.

Baron. li. 11. fol. 636.

sax. Grām. lib 12. Hist. Dan. f. 205.

Isaac. Pont. lib 5. Hist. Dan. f. 202.

REX

REX ERRICVS LEGATOS ad Summum Pontificem transmittit, circa miracula Sancti Canuti eundem instructuros, qui postea in Patriam reuersi, in solemni Synodo, Canutum Sanctum Martyrem declarant.

CAPVT XLIV.

REx interea Erricus, summa prudentia præditus, dum ad pretiosi Martyris reliquias multiplicarentur miracula, & militis Sancti præconia superni Regis dilataret potentia, insignium prodigiorum stabili fundamento, tam vtilitati publicæ prouidere, quàm cultui fidelium pro viribus cooperari cupiens, ad Vrbanum II. Legatos transmisit, vt euidentia miracula ac beneficia, pijs hominibus collata & deuotus populorum sanctificationem vrgentium, concursus, eidem innotescerent. Hi igitur prædicta omnia authenticis attestationibus confirmata, Summo Pontifici de-

ſici detulere, quibus ſufficienter inſtructus, Canutum in Sanctorum Martyrum catalogum, pro maiori Dei gloria transferre dignaretur. Quibus omnibus ad eiuſdem Summi Pontificis pedes expoſitis, & debita forma expletis, authoritatem neceſſariam ad ſingula, circa vitam & miracula Sancti Canuti, diſcutienda & determinanda ab ipſomet Pontifice, ſic diuina permittente clementia, expeditè receperunt; fama enim Sanctitatis euidentibus ſignis comprobatæ vndequaque percurrebat, quæ iam etiam in literis Gregorij VII. ſupramemoratis ſatis indicata fuit. Legati igitur in Daniam reuerſi, hilari corde, omnia Romæ peracta, & à Summo Pontifice obtenta Errico Regi retulerunt, cujus poſtea iuſſu, Archiepiſcopis & Epiſcopis, per circuitum commorantibus, in Eccleſia Auſtrali Othoniç congregatis, Religioſorum ordinum viris venerandis quàmplurimis, ſynodali more aſſiſtentibus; Legati mandata denunciarunt, ac ſimul legationis ſigna demoſtrarunt. Principalioribus igitur rerum geſtarum articulis palam prolatis, atque prælectis, necnon Regijs commiſsionibus, per internuncios facundè explicatis, omnibuſque ad cauſam attinentibus maturè diſcuſsis, immenſas omnipotenti Deo gratias

perſol-

uerunt, qui in diuersis & remotis mundi partibus, electos suos glorificando, manifestat. Demum ingenti gaudio ac summa pietate, communi consilio & pari omnium voto, Regem Canutum meritis cumulatum, Sanctorum in Cælis Martyrum collegio, Summi Pontificis Vrbani II. Authoritate, adscribi decreuerunt. Quo peracto, populi vndequaque exultantes,& vera animi consolatione excitati, ad maiorem Sancti Canuti gloriam, solemnia festa celebrarunt, tanquam debitam Canuti Sanctitati retributionem: teste namque Regio Psalte; *Hæc est gloria omnibus Sanctis eius.*

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

Psalm. 149.

CONCEDITVR FACVLTAS per omnes Regni partes construendi Ecclesias; & Altaria erigendi in honorem,& titulum S. Canuti Martyris.

CAPVT XLV.

DEclaratione publicæ venerationis, Sancto Canuto debitæ, secuta, ac relatu virtutum ipsius, & Apostolicæ exinde confirmatio-

mationis corroboratione latius volitante, iniqua iam persequẽtium opinio omnino deleta fuit: vnde incredulitate suppressa, religiositate fideliũ triumphante, cum immensę pietatis signis, statim Basilicæ, eius glorioso nomini dicandæ, mirabili industria construebantur. Altaria, Auri, argentique vasculis, pretiosissimisque donis ditata erigebantur, prædijs ac redditibus superadditis. Item per totius Regni loca, quæ diuinis exercitijs apta deseruire possent, numerus Sacerdotum & Clericorum, ad Sancti Canuti cultum amplificandum opportunus augebatur. Quibus pijs operibus, sinceri velut culparum pænitentes, vniuersali veneratione persecutionem iniustam compensabant, vt, quemadmodum ad necem Principis sancti, iniusto plurimi conspirauerant consilio, ita iam communi vniuersorum conatu, singulis in locis debitum deuotionis frequentaretur obsequium, nullo non euidenter cognoscente, quia hæc esset *Mutatio dexteræ excelsi*. Psalm. 76. Hisce pręclaris honoribus & admiranda miraculorum fama commoti tam vicini, quàm remotiores populi, Nobiles simul & ignobiles, ad Sancti Canuti aduolarunt sepulchrum, deuotionis suæ quique signa deferentes, ac pretiosa munera consecrantes, vt eiusdẽ Sancti Canu-

ti suffragia humillimè deposcerent, & impetrarent. Ad quantam verò gloriam Regnum Daniæ, inter alia Aquilonaria Regna, pretiosissimæ Sancti Martyris reliquiæ euexerint, non est, vt pluribus explicem ego, Isaaco Pontano sequentibus nos desuper verbis, ex Saxone Grammatico desumptis, informante. *Verum sacra eius exiguo Othoniæ Oppidulo orta, toto penè terrarum Orbe fulserunt, cultusque ipsius Sancti Canuti primùm à Ciuibus exceptus, paulatim in commune prorepsit. Cuius tam vitæ, quàm miraculorum virtutem, priuatim Othoniensibus venerandam, publica exinde Religio consecrauit. Sed & cælestem eius spiritum ad hoc vsque tempus, fælix signorum fortuna prosequitur. Hinc est, quod Canutus diuini iam animi immortalitate potitus, vt terrestribus Patriam potrocinijs attollere studuit, ita cælestibus protegere non desistit; Ideoque Sanctitas eius gloriæ, & celebritatis fructu opulentissima splendidum in fastis locum obtinet. Quin etiam salutares actus suos quotidianis administrat indicijs, malitiamque Patriæ beneficijs pensat; Nam virtutibus eius insignibus omnis Ætas Danica gloriabitur.*

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 200.

Sax. Grām. lib. 12. Hist. Dan. f. 201.

ADELA

ADELA OLIM S. CANVTI Coniux, auri, argenti, gēmarumque pretiosarum copiam ad eius Sepulchrum transmittit, quibus arca conficitur, vbi eiusdem Sancti reliquiæ includuntur.

CAPVT XLVI.

Pijssima Adela Sancti Canuti Coniux, dum iuxta suorum consanguineorum consilium, magno Principi Apuliæ Duci Matrimonio coniuncta esset (quod Dux ipse præuijs multiplicatis instantijs, ad maiorem suæ conditionis splendorē votis plurimis exoptarat) sui charissimi Cōiugis haud immemor, auditis etiā vndequaque miraculis, necnon honoribus munificentissimis, quos Sancto Martyri summa populorum deuotio exhibebat, ne ipsa etiam pietate, beneuolentia, ac debito obsequio foret inferior, aurum, argentum, nec non pretiosissimas gemmas ad eiusdem sepulchrum transmitti curauit, vt, cui adhuc viuenti pudicis Coniugis affectibus decenter adhæ-

ferat, eum iam à sæculo sequestratum, ac superis associatum, muneribus saltem pijsque donarijs transmissis, honoraret. Hæc autem dona, Errici Regis mandato, asseruata fuere, & postea etiam Humbaldi Episcopi, ac eodem tempore Summi Pontificis Paschalis II. à latere Legati consilio, ex ijsdem Arca nobilissima exstructa fuit, vt inter alios refert Elnotus Cantuariensis modo sequenti.

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

Ossibus Arca sacris, insigni schemmate facta,
Conficitur, puro, nitidi, fuluique metallo,
Cæruleis Croceis pulchrè decorata lapillis,
Quò possent Sancti iam pignora sancta recondi.

Anno autē 1102. & Sexto Magnifici Regis Errici, congregatis vniuersis Daniæ Archiepiscopis, & Episcopis, cum multitudine Cleri, & populo innumerabili, in Ecclesia Australi Othoniæ, vbi, vt supra memorauimus, eiusdem sancti reliquiæ translatæ fuerunt, assistentibus quoque ipsomet Errico Rege ac Humbaldo Episcopo, pretiosas Sancti Martyris reliquias ex Saxeo Sarcophago assumptas, atque è crypta, vbi hactenus seruatæ fuerant, eleuatas, ad instar niuis candidas, solemnibus laudibus, & ingenti lætitia, omnibus comitantibus, idem Humbaldus Episcopus 13. Kalendas Maij, pretiosissimo serico inuolutas, in eadē Arca recōdidit epitaphio, sequēti simul imposito.

Iam

Iam Cælo tutus summo cum Rege Canutus
Martyr, inaurata Rex, atque reconditur Area,
Et pro iustitiæ factis occisus iniquè,
Vt Christum vita, sic morte fatetur in ipsa.
Traditur à proprio, sicut Deus ipse ministro,
Et patiens potum, telorum pertulit ictum,
Lanceâ necne latus, vt Christi perforat eius;
Eius & ante sacram sanguis sacer effluit aram,
Spiritibusque sacris, moriens, sociatur in astris.

Issac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. fol. 199.

Ossibus itaq; sacris, dicta cum solemnitate decenter collocatis, pretiosa cælestis thesauri Arca in sacro Altari, & in eminentiori loco Ecclesiæ, eidem dicatę reposita fuit, vbi inter alia, ad pleniorem fidelium confluentium satisfactionem & Iubilum, sumptuosissimum simul & pretiosissimum, ac exquisitis magnificum ornamentis erectum est Altare, quod vario, curiosoque artificio magnam miraculorum multitudinem distinctè repræsentabat; Eodem tẽpore punctualis & exacta obseruantia, ac debitum Apostolicæ sedi obsequium, per omnes Regni Daniæ partes enituit, vt Paschalis II. Summus Põtifex literis Apostolicis, ad Archiepiscopum Coloniensem directis, comprobauit de anno 1102. Vbi inter alia, sequentia verba leguntur. *Paschalis &c. Archiep. &c. Nunquid vltra vos Saxones, Danique* Barõ. lib. 12 fol. 14.

consi-

consistunt, & tamen eorum Metropolitani, & idem iuramentum asserunt, & Legatos Apostolicæ Sedis honorificè tractant, & in suis necessitatibus adiuuant, & Apostolorum limina per legatos suos non tantùm per triennium, sed annis singulis visitant &c.

REX ERRICVS AVDIENS BOtildam suam Coniugem, Ierosolymis mortuam esse, ipse corde contritus eò proficiscitur.

CAPVT XLVII.

EOdem anno 1102. ad Errici Regis aures peruenit, quòd Regina Botilda, sua Vxor, Ierosolymis, post longum voluntariæ peregrinationis iter, è viuis sublata fuisset. Hæc autem præclara & pijssima Mulier, vt Saxo Grammaticus, Helmoldus & Ioannes Vastouius testantur, raræ atque admirandæ patientiæ exemplo, singularique temperantiæ beneficio, necnon omnium virtutum cumulo ornata, posteritati insignem nominis sui reliquit memoriam: Inter alia, cum Rex, cæterum laudatissimus, vinculorum coniugalium impatiens, adulterinis pellicum raperetur amoribus, quas in proprio palatio sub ministerij prætextu asseruabat Regina

Ioã. Vastou. in vit. ss. Aquil. fol. 62.

gina Botilda adeò tantã mariti insolentiã inuicta, sustinuit mente, vt puellas, quas ab eo adamari obseruabat, ne clarissimum Principem turpitudinis reũ culparet, cum alius modus malo medendi nullus occurreret, sinceræ dilectionis officijs prosequeretur: Vnde meritò in opinione Sanctitatis decessit, eiusque corpus honorificentissimè in Valle Iosaphat reconditum fuit, pro quo latius remitto beneuolum Lectorem, ad Ioannem Vastouium, qui eandem Sanctorum Aquilonarium vitis interserit. Erricus igitur, veræ compunctionis stimulo commotus, ad exemplum suæ Coniugis, Regni gubernium Nicolao fratri suo relinquere, & Palæstinam, diuinę dispensationis memoria venerabilem, suscepto religiosæ peregrinationis proposito, adire statuit: promissione Deo insuper facta, se præteritorum criminum ex toto corde pænitere, ac spretis omnibus mundi oblectamentis, suæ diuinæ Maiestati, totis viribus inseruiturum, prout exitus docuit: nam iter lõgum & difficile aggressus, multis terra, marique superatis laboribus, priùs Cyprũ, postea Ierosolymam attigit, vbi rigida & continua pęnitentia extenuatus, votum lętus, sicut & Botilda compleuit, & ex hac vita mortali, in opinione sanctitatis decedens, ad sempiternam, vti piè creditur,

Sax. Grãm. lib. 12 Hist. Dan. f. 203.

Elmold. in Crorõ scla-uorum.

Sax. Grãm. lib. 12. Hist. Dan. f. 206.

ac

ac cæleſtem gloriam translatus fuit, dicente miſe-
ricordiarum Patre: *Non veni vocare iuſtos, ſed peccatores*: Acceſsit autem ad comprobandam vtriuſque Beatitudinem, miraculum euidens, ab ipſomet Iſaaco Pontano relatum, nempe quód Cypria tellus, quæ antea humanorum cadauerum fuerat impatiens, Errico & Botilda ibi funeratis, nec aliorum exinde corpora reſpuerit.

S. Matth. 9.

Iſaac. Pont lib. 5. Hiſt. Dan. f. 204.

NICOLAVS ERRICI FRATER ad Regni gubernium extollitur, & ſtatim in Ciuitate Othoniæ, Eccleſiam & Monaſterium Monachorum Benedictinorum, in honorem Sancti Canuti Martyris exſtrui imperat.

CAPVT XLVIII.

STatim ac ad Regnum Daniæ, importuna Errici Regis glorioſæ mortis fama euolauit, maxima omnium mæſtitia, & lachrymarum ſuſpiria manſuetudinem, pietatem, variaſque alias defuncti Principis dotes prodiderunt: Nicolaus, Danicè *Niels*, autem eius frater anno 1107. ad

Regni

Regni fastigiú vniuersali applausu assumptus fuit, Rex huius nominis primus, bonitate & prudentia, Sancto Canuto ac Errico fratribus, nequaquam impar. Ipse etenim initio Imperij, ad pacis ac summæ pietatis opera conuersus, Ecclesiam & Cænobium Benedictinorum, in memoriam & honorem Sancti Canuti, Othonię exstruxit, allaborante etiá, inter cæteros, Episcopo Humbaldo, maximaque exinde ipsum ordinem liberalitate est prosecutus, multis bonis, ac redditibus eundem locupletans, vt hisce pijs operibus, summam, quàm de Monachorum Benedictinorum Sancta Religione haberet æstimationem, publicè demonstraret, quam etiam Paschalis II. Summus Pontifex summopere commendauit, qui mittens ad eum Anagnia literas, per Bullam Pontificiam, eiusdem Monasterij immunitates approbauit, & stabiliuit. Vxorem postea habuit Nicolaus Rex Margaretam Ingonis IV. pientissimi Suecorum Regis, ac Helenæ filiam, quæ Nicolao Coniuge in pietatis operibus minimè inferior, imò alacri animo, diuini Cultus studiosissima; & in Ecclesijs dotandis, ornandisque liberalissima exstitit; Diuinarum ædium opes, non solùm latifundijs & redditibus auxit, sed & totis viribus ad augendum eorum splendorem incubuit, sacerdotalis-

Sax. Grám. lib. 12. Hist. Dan. f. 208.

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 205.

que cultus inopiam exquisito ornamentorum genere locupletauit: Enimuero quo rem diuinam ornatiorem efficeret, Altarium splendorem, varios sacerdotum amictus, albas, casulas, Presbiterorum vestimenta tam in sacrificijs, quàm in alijs Ecclesiasticis functionibus, adhiberi solita, necnō sacrorum vasorum apparatum, & reliquam Ecclesiæ supellectilem affatim cōparare, atque diuinis vsibus impendere studuit. Nepotum suorum insidiosam rabiem consilio temperare, ac disciplina tranquillare sciuit. Ad extremum letifero morbo correpta, dum in stabilienda Patriæ pace & propinquorum concordia sarcienda, solerter versaretur, pijs plena operibus, sancto fine quieuit, anno 1130. tempore Innocentij II. summi Pontificis, quam Ioannes Vastouius in Catalogo Sanctorum Aquilonarium cōmemorat; Nicolaus duos filios habuit Ingonem, qui adolescens ab equo contritus fuit, & Magnum, qui proditoriè Canutum, nostri Sancti Nepotem, interfecit, vt infra in Genealogia explicabitur.

Crāt. in sua Dan. lib. 5. cap. 6.

Ioā. Magn. Hist. Goth. lib. 18. c. 14.

Ioā. vastou. in vit. ss. Aquil. f. 64.

Hisce Coronidem impono, neque latiùs Danicorum successuum seriem pertexo; Etenim non alius mihi propositus est scopus, quàm Sancti Regis inuictissimi Martyris Canuti ortum, educationem, morum integritatem, innocentissimam vitam, & glorio-

gloriosissimā mortē, pro maiori Dei gloria sāctorū veneratione, proximiq; salute in prȩsēti libro propalare: Quibus elucidandis (id quòd historijs familiare est) quia plurimū suffragabatur magnificèq; fauebat notitia Genealogiȩ S. Canuti, quoad diuersos cōsāguineorū gradus, eorūq; qualitates, ideo iuxta quod huic intēto meo opportunū simul & necessariū duxi; horū etiā prȩclara opera, mores, vitā & mortē sobriè inserui. Prȩcipuè autē lectorē attētū desiderarim, circa vitā alterius Canuti, nostri sācti ex fratre nepotis, Slesuicien siū Ducis, Danicè *Fourste*, ac Obotritorū Regis, qui pariter inter Sanctos Martyres recolitur, vt tali methodo, omnis cōfusionis & æquiuocationis occasio tollatur; sicuti iā cōtigit in aliqua historia, cuius nomēclaturā modestus supprimo, in quā Canonizatio Secūdi Canuti Primo tribuitur, vt sequenti capitulo magis clarè dilucidabitur.

GENEALOGIA S. CANVTI M. Regis Daniæ, vnà cum consanguineorum eius sanctitate, indicatur.

CAPVT XLIX.

CAnutus Magnus Rex Daniæ, ac nostri Sancti Auus, iam ab initio præmemoratus, qui in-

ter alia heroica ac sublimia opera: Angliã subiugauit, Vxorẽ habuit Emmã, S. Ethelredi iã Cõiugem, & S. Eduardi Matrem, qui ambo Reges fuerũt Angliæ. Ex sorore prædicti Canuti Magni, nomine Estridis vel Estrita, nobilissimi Principis Vlphonis Coniuge, genitus fuit Sueno Estritius, nostri S. Canuti Pater, qui post Magnũ, cognomẽto Bonum, ex Noruegia S. Olai filium, ad Regni Daniæ dominiũ conscendit: De quo sancto, vt Saxo Grãmaticus, & Isaacus Põtanus referunt, inter alia vnum mirabile, piũ, simul & curiosũ, in gratiã lectoris & per modũ trãsitus subiũgo. Anno 1098. Magnus Rex Noruegiæ, volẽs explorare incorruptionẽ eiusdem S. Olai Regis & Martyris, præcepit aperiri sepulchrũ: Episcopo autẽ & Clero resistẽte, ipse Rex audacter accessit, & vi regia aperuit; Cumque & oculis vidisset & manibus attrectasset incorruptum corpus, statim timor magnus irruit in eũ, & magna cũ festinatione discedẽs, ad regiũ palatiũ redijt: sequẽti nocte ipsemet Sãctus Olaus, ei per visũ in somnio apparuit, dicẽs: Elige tu vnum è duobus, vel vitã cũ Regno intra triginta dies amittere, vel à Noruegia discedere & eã amplius nũquam videre: Expergefactus Rex à sõno, vocauit ad se Principes & Maiores natu, eisq; visionẽ exposuit, illi autem cõterriti, ad vitã Regis

conser-

conseruandam consuluerunt ei, vt statim de Noruegia exiret: Tunc Rex sine mora fecit coadunari classem centum quinquaginta nauium, & ad orcadas insulas transfretauit, subiugatis postea illarũ populis, denique multo tempore elapso, in Insula S. Patritij, quietè ac laudabiliter dies compleuit. Rex Sueno filios habuit plurimos (inter quos quinque post ipsum, Daniæ Reges fuerunt, videlicet Haraldus, Sanctus Canutus, Olaus, Erricus, & Nicolaus) ac etiam filiam Siritham inter alias, Godeschalcho, Slauorum Principi, matrimonio coniunctam, qui cõsilio & auxilio Suenonis Regis, vti supra memorauimus, infinitam paganorum multitudinem, suo insigni conatu subiectam, ad fidem cõuertit, licet postea ab aliquibus paganis vterque trucidatus fuerit. Sanctus Canutus cum Adela, Roberti Flandriæ Comitis filia, matrimonio sociatus, tres proles progenuit, vnam nomine Inghertam, aliam Cæciliam, & Carolũ, qui vt iam supra indicauimus, à Baldouino filio Roberti Flandriæ Comitis, Patris Adelæ, necnon Mariti clementiæ, sororis Calisti II. Summi Pontificis, totius Principatus ex asse hæres institutus fuit, qui postquam annos octo, Flandris, cum summa iustitiæ ac clementiæ laudę, præfuisset, necnon probis moribus &

virtu-

virtutibus præclarissimis enituisset, in æde Donatiani, Brugis à Coniuratis manu paricidiali vulneribus confossus, animam Deo reddidit; Vnde postea gloriosi martyrij corona laureatus, in sanctorum Martyrum numero adscribi meruit. Erricus duos filios spurios habuit, videlicet Haraldum & Erricum, & cum Sancta Botilda sua Coniuge vnum legitimum procreauit, nomine Canutum, qui Slesuiciensium Dux fuit, & anno 1133. à Lothario Imperatore, media aliqua pecuniæ cõpensatione, Obotritorum seu Vandalorum Regnum obtinuit, licet aliqui Historici veritati magis inhærẽtes, ob suam prudentiam & morum integritatẽ, ad hosce honorum apices eum sublimatum asserãt. Fuit autem hic secundus Canutus, Nepos ex fratre nostri S. Canuti, ac ei omnino cõsimilis, itaut absque vlla alia cognitione, ex operibus vtriusq. clarè hoc percipi potuerit, dum etiam membrorũ compagine fortis, animi generositate præclarus, grassãtes Regni prædatores debellans, semper intactam suis populis libertatem seruauit: summopere etiã honorem Dei, ac subditorum beneficiũ zelabat: Eximius iustitię cultor, qua, fraternę charitatis virtute concomitante, virtutes præmijs cõpensabat, delictaq. puniebat; Spiritualibus exercitijs incumbens,

Ioan. Bolan. lib. 1. c. 7, fol. 400

bens, exactè in Ecclesia diuinis Officijs assistebat, pauperes eleemosynis subleuabat, suosq. populos summa cum prudentia & vigilantia gubernabat, vnde tot virtutũ cumulis, Deo & hominibus gratus fuit: sed postea inuidia, ac dominij ambitione præualente, à Magno suo fratre consobrino, & Cõiuratis proditoriè, in loco Carnificinæ destinato, vulgo Haresladium, Danicè *Haresled*, trucidatus fuit, vt hisce verbis Saxonis Grammatici, à Io: Bolando relatis, vnà cum miraculo declaratur. *Canutus, parente iam dolo, manum capulo inferens, vagina ferrum abstrahere conabatur, cum eum Magnus capitis media diffissum exanimat: Cæteri Coniuratorum prostratum crebris confodere cuspidibus: sanguis eius terrę redditus, salutarem fontis scatebram perpetuis vsibus mortalium administrat, in oppido Haresladij non procul à Roschildia.* Exstitit igitur hic secundus Canutus, martyrij gloria, nostro Sancto Canuto suo Patruo æqualis, & in Sanctorum Martyrum Catalogo adscriptus fuit: Vnde Baronius ait: *Habes ex eodem authore duos Canutos Sanctos, Auum alterum, Patrem alterum Vualdemaris Regis Daniæ, quem Alexander Tertius, precibus eiusdem Vualdemari, æquè in albo Sanctorum Martyrum, tempore Friderici Imperatoris Decimi, adscripsit Canutum Regem,* Barõ: tõ: 12 fol. 116:

Patrem

Patrem eiusdem vualdemari. Quam declarationem secũdi Canuti, iussu eiusdem Pontificis, Stephanus Archiepiscopus Vbsalensis, & Eschillus Archiepiscopus Lundensis fecerunt Anno 1171.

Ex huc vsque dictis, circa vitam & miracula Sancti Canuti, gloriosi Martyris Regis Daniæ, necnõ suorũ, affinitate sanguinis sibi cõiunctorũ, qui, vt supra memorauimus, ob Sanctitatem, Martyriũ necnon ob præclarissima gesta, memorabiles se & admirabiles reddiderunt, perfectionis *spectaculum facti Deo, & hominibus*: Vnusquisque ingentem Regni illius gloriam, & felicitatem, iisdem obtentã temporibus, arguere potest: de quo tanta iure meritissimo habenda est existimatio, vt, citra omnem controuersiam, censeatur, tum famæ, tum fortunæ nobilitate, omnia alia Aquilonaris Imperij Regna antecellere. Ne verò & nos in debitis nostræ pietatis deficiamus obsequijs, cum Ecclesiastico: *Laudemus viros gloriosos, parentes nostros in generatione sua, dominantes in potestatibus, homines magna virtute & prudentia præditos, homines diuites in virtutibus, pulchritudinis studium habentes, pacificantes in Domibus suis, viros misericordiæ, quorum pietates non defuerunt.* (Eccles: 44.)

Fuit denique Anno 1641. in Ecclesia nostra San-

Sanctæ MARIÆ Transpontinæ, erectum Sacellum, in honorem eiusdem Sancti CANVTI Martyris, Regis Daniæ, virtute decreti Sacræ Rituum Congregationis, instante humiliter Domino Canonico Christiano PayngK Dano, auxilio & cura Ioannis Baptistæ Pamphilij, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, & tunc temporis, supra negotia ad Regnum Daniæ spectantia, constituti, qui postea ad Pontificiam Sedem assumptus, felicis recordationis Innocentius Decimus vocatus fuit; Quod Decretum etiam promptè confirmatum fuit ad Vrbano Octauo Felicis memoriæ & die septima Ianuarij, eiusdem Anni, iuxta Martyrologium Romanum in eademmet nostra Ecclesia, prima Festiuitas Pontificiè celebrata fuit, assistente Sacro Eminentissimorum Cardinalium Collegio, cum vniuersali applausu summaque Vrbis Romæ lætitia, quam innumerabilis populorum frequentia, luminaria, Machinæ curules, & ignes artificiales per duos continuos dies, necnon plurima alia veræ pietatis ac venerationis, tam glorioso Sancto debita obsequia, satis superque comprobarunt. Debemus igitur ibidem & nostras preces supplices nos effundere, votaque nostra offerre, præcipuè in die festiuitatis, quæ

ſingulis Annis, eadem die ſeptima Ianuarij celebratur, certiſsimi, nos non ſolùm inferiores antiquis Daniæ populis, ſed certè æquales ac ſuperabundantiores etiam gratias, media Sanctiſsimi Regis, & Martyris CANVTI efficaciſsima interceſsione, recepturos.

FINIS.

INDEX CAPITVM,

QVÆ IN HOC OPERE CONTINENTVR.

PECVLIARES prærogatiuæ, & Excellentiæ Regni Daniæ. Caput 1. pag. 1.
Gratia, & ſpeciale priuilegium populorum Daniæ, eò quòd primum diuinæ lucis radium incunctanter amplectantur. Caput 2. 6.
Inſignes triumphi, ac mirabiles virtutes Canuti Magni Regis Daniæ, S. Canuti Aui. Caput 3. 19.
Victoriæ obtentæ à Duce Suenone, Sancti Canuti Genitore, in prælijs contra Magnum Regem Daniæ, & Haraldum Regem Noruegiæ habitis, item eiuſdem Suenonis euectio ad Dominium trium Regnorum. Cap. 4. 33.

Rex Sueno ducit in Vxorē Giutā, suā consobrinā, sed à Sūmo Pōtifice monitus, statim eā repudiat. C.5. 35
Suenonis Regis probitas, spiritualibus ac Ecclesiasticis operibus magis elucescit. Cap. 6. 39
Mirabilis Episcopi Gulielmi zelus, & publica Regis Suenonis pęnitentiæ, ob homicidiū, eius iussu in atrio Ecclesiæ perpetratum, vbi postea ipsemet Rex ab Episcopo absoluitur. Cap. 7. 45
Suenonis Regis mors, & ab eodem, Canuto & Haraldo filijs memorabilia documenta relicta. C.8. 50
Exequiæ Suenonis Regis, ac prodigiosa Episcopi Gulielmi mors, & vtriusque in Ecclesia Roschildiæ tumulatio. Cap. 9 51
Visio prodigiosa, ac miracula secuta in remotione ossium Episcopi Gulielmi. Cap. 10. 55
Inter Canutum, & Haraldum, & inter populos contentio ob Regni successionem, ad quod postea Haraldus euehitur. Cap. 11. 60
Haraldi Regis bonum goberniū, eiusq; mors. C. 12. 62
Dotes pręcipuę, sublimesq; virtutes S. Canuti. C. 13. 64
Assumptio Canuti Sancti ad Regnum Daniæ. C. 14. 67
Magna continentiæ, ac pietatis S. Canuti virtus, & ad instantiam Nobilium consulentium, eiusdem cum Adela matrimonium contractum. Cap. 15. 71
Sanctus Canutus zelū magnū ostendit, circa obseruātiā præceptorum Dei & Ecclesiæ. Cap. 16. 76
Sancti Canuti Confessiones Sacramentales quotidianę, Ieiunia, ac mortificationes. Cap. 17. 78
Petitio auxilij Bellici à s. Canuto pro Anglorū defēsione & ad ipsorū instātiā bellica arma disposita. C. 18. 81
Notitia Gulielmi Regis Anglię circa bellicos apparatus

tus Daniȩ, eiusque vigilantia adhibita pro Regnĩ defensione. Cap. 19. 85
Perfidi, & infidelis Olai germani fratris à Sancto Canuto Rege defectio. Cap. 20. 86
Cõmissiones à s. Canuto, militiȩ officialibus trãsmissȩ ac eorum tumultus ob Olai moram. Cap. 21. 88
Sanctus Canutus SlesuicK aggreditur, vbi Olaũ reperit, qui criminis reus carceri mancipatur. Cap. 22. 90
Militaris Classis tumultus quiescit, postea verò eiusdẽ nouȩ supplicationes ad S. Canutũ ablegãtur. C. 23. 92
Sanctus Canutus suos subditos ob inobediẽtiã & rebellionem reprehendit, ac decreta aliqua pȩnalia ad eorum mulctam promulgat. Cap. 24. 94
Populi rebellio ob decimarum solutionem, necnon ob alias pænas à Sancto Canuto præscriptas. C. 25. 98
Sanctus Canutus populorum tumultum recognoscit, ac animo intrepido pro exactione decimarũ denuo insistit. Cap. 26. 100
Sanctus Canutus ob populorum rebellium persecutionem diuersa loca petit. Cap. 27. 104
S. Canutus Ciuitatẽ AcKersburgh aggreditur ac in Villa Episcopi moratur, vbi postea populus rebellis accurrit, publicæ quæ hostilitatis actus exercet. C. 28. 107
Canutus Sanctus suȩ vitæ discrimen agnoscit, & immanitate populi perdurante, Reginam suam Coniugem, vt suam patriam repetat, adhortatur. Cap. 29. 110
Sanctus Canutus Ciuitatẽ Vvisbergh, ac postea Fioniã petit, vbi eandẽ patitur persecutionem. Cap. 30. 113
Sãctus Canutus ciuitatẽ Othoniȩ ingreditur, vbi structa à Pibo eius Regio Ministro proditionis fraus innotescit. Cap. 31. 116

Iniqui-

Iniquitas populi augetur,& Sanctus Canutus Ecclesiã S.Albani Martyris petit,ibique sacrum audit, & Sacramento Altaris munitur. Cap.32. 120
Populi conatus,vt parietes Ecclesiæ infringat, ac mors prodigiosa sibi à dæmonibus obsessi. Cap.33. 123
Martyrium S.Canuti,qui multis vulneribus confossus, tandem brachijs ad modum Crucis distensis, ac latere lancea perforatus occumbit. Cap. 34. 125
Erricus S.Canuti frater,ac alij Adhærentes Regis Sãcti necẽ vindicare conantur,& licet pauci, nihilominus rebellium excidio, victores euadunt. Cap.35. 132
Populus ferinam barbariem exercet cõtra Benedictum S. Canuti fratrem, necnon contra eius Cõmilitones adhuc superstites,& Ecclesiam supellectili sacra exspoliat. Cap.36. 134
Populus paricida in publicis plateis exultat, attentans detractionum opprobrijs Canuti Sanctitatem obscurare,quæ tamen,diuina disponente prouidentia,vbique magis elucescit. Cap. 37. 137
Sedantur tumultus,& Clerus S.Canuti, Benedicti eius fratris,& commilitonum corpora tumulat.C.38.140
Regina Sancti Albani Ecclesiam de nocte petit,vt corpus Sancti Coniugis suis è sepulchro ereptũ ad propriam patriam transferat, sed euidenti mota miraculo, intentionem mutat. Cap. 39. 142
Magna,& insolita penuria post mortem S.Canuti inualescit,necnon miracula,& beneficia sãcti meritis recepta euidenter cognoscuntur. Cap.40. 146
Olaus ad Regni dominium euehitur, Erricus autem de mala eiusdem voluntate suspicans, è Regno discedere statuit. Cap.41. 149

Extrahi-

Extrahitur è sepulchro corpus S. Canuti, nouoque miraculo eiusdem sanctitas comprobatur, & ad Basilicam Australem transfertur. Cap. 42. 152
Assumptio Errici III. ad Regni dominium populi vniuersi applausu, quo facto statim per intercessionem Sancti Canuti vindex pæna remittitur. Cap. 33. 154
Rex Erricus Legatos ad summum Pontificem trāsmittit, circa miraculi sancti Canuti eundem instructuros, qui postea in Patriam reuersi, in solemni synodo Canutum Sanctū Martyrē declarant. C. 44. 158
Conceditur facultas per omnes Regni partes cōstruēdi Ecclesias, & Altaria erigendi in honorem, & titulum Sancti Canuti Màrtyris. Cap. 45. 160
Adela olim S. Canuti Coniux, auri, & argenti, gemmarumque pretiosarum copiam ad eius sepulchrū trāsmittit; quibus Arca conficitur, vbi eiusdem Sancti Reliquiæ includuntur. Cap. 46. 163
Rex Erricus audiens, Botildam suam Coniugem Ierosolymis mortuam esse, ipse corde contritus, eò proficiscitur. Cap. 47. 166
Nicolaus Errici frater ad Regni gubernium extollitur & statim in Ciuitate Othoniæ Ecclesiam, & Monasterium Monachorum Benedictinorum in honorem S. Canuti Martyris exstrui imperat. Cap. 48. 168
Genealogia S. Canuti Martyris Regis Daniæ vna cum cōsanguineorū eius sanctitate indicatur. C. 4. 171

FINIS INDEX CAPITVM.

REGE-

REGESTVM.

*, **. A B C D E F G
H I K L M N O P Q R
S T V X Y Z.

Omnia sunt folia simplicia.

ROMÆ,

Typis Iacobi Fei Andreæ Filij. M. DC. LXVII.

De facultate Superiorum.

10-24

36

